

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA 511

Temeljem članka 55. stavak 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

O BLIŽIM UVJETIMA PROSTORA, OPREME I KADRA ZA OSNIVANJE I OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA I. OPCĀ ODREDBA

Članak 1.

Ovim Pravilnikom se uređuju bliži uvjeti prostora, opreme i kadra za osnivanje i obavljanje zdravstvene djelatnosti kojima udovoljavaju zdravstvene ustanove.

Uvjeti prostora, opreme i kadra iz stavka 1. ovog članka predstavljaju minimum uvjeta koje mora ispunjavati zdravstvena ustanova.

II. SANITARNO-TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI

Članak 2.

Objekt u kojem se nalaze prostorije za obavljanje zdravstvene djelatnosti mora udovoljavati sljedećim sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima:

- mora biti izgrađen od čvrstog materijala,
- mora biti smješten na pristupačnom terenu,
- ne smije biti izložen onečišćenju i buci iznad dopuštenih vrijednosti,
- prostorije moraju biti zračne, i građevinski izvedene tako da se mogu efikasno i brzo provjetriti,
- u prostorijama s nedovoljnim prozračivanjem mora biti osigurana umjetna ventilacija, a u prostoriji za dijagnostiku ili terapiju u kojoj se koristi rendgenski ili drugi aparat, koji proizvodi ionizirajuće zračenje mora biti osigurana prirodna i umjetna ventilacija sukladno odgovarajućim propisima,
- prostorije moraju imati trajno riješeno pitanje izvora zagrijavanja koji udovoljavaju tehničkim i ekološkim standardima,
- visina prostorija u dijelu koji se odnosi na minimalni površinski dio mora iznositi najmanje 260 cm,
- moraju biti osigurana parkirališna mjesta i pristup osobama s invaliditetom,
- mora biti osiguran prilaz za vozila hitne medicinske pomoći.

Članak 3.

Prostorije moraju udovoljavati svim propisanim komunalnim i sanitarnim uvjetima vodoopskrbe i odvodnje sanitarnih i drugih otpadnih voda, električnih i plinovodnih priključaka, te drugih instalacija kao i protupožarne zaštite.

U prostorijama se mora osigurati odlaganje medicinskog i drugog otpada u zatvorene i odgovarajuće označene spremnike koji se moraju redovito prazniti.

Zdravstvene ustanove moraju imati rezervne uredaje za proizvodnju električne energije (agregat) koji se automatski uključuje u slučaju nestanka električne energije, a za potrebe operacionog bloka, rađaonice, prostorije za intenzivno lijeчењe i hitnu pomoći.

Članak 4.

Prostorije moraju biti osvijetljene prirodnim izvorom svjetlosti, a noću umjetnim izvorom svjetlosti.

Ako nije moguće osigurati prirodni izvor svjetlosti u ukupnoj površini prostorija, prostorije treba osvijetliti umjetnom rasvetom odredene jačine izražene u luksima i to: u

prostorijama za pružanje hitne medicinske pomoći od 500 – 1000, u ordinacijama i laboratorijima od 250 – 500, na drugim radnim mjestima od 70 – 100, u hodnicima i stubištima 40, a zidne svjetiljke uz bolesničke postelje od 70 – 100 luksa.

Članak 5.

Zidovi, stropovi i radne površine u prostorijama u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, te u sanitarnim čvorovima i laboratorijima, su glatke površine, otporne na kemikalije i učestalo i temeljito čišćenje sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Vrata i podovi u prostorijama moraju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

U bolesničkim sobama vrata moraju biti izvedena tako da se otvaraju prema hodniku.

U stacionarnim ustanovama vrata su široka najmanje 110 cm.

Podovi u prostorijama ordinacija kirurških djelatnosti, prostorijama radioloških djelatnosti i intenzivnog liječenja, operacionim salama i prostorijama hitne medicinske pomoći trebaju biti antistatički.

Prozori moraju biti izvedeni na način da se osigura mogućnost zračenja prostorija i čišćenja prozora.

Članak 6.

Prostorije za pregled pacijenata, intervenciju i endoskopiju moraju imati umivaonik s topлом i hladnom vodom i tekućim sapunom, te ručnicima za jednokratnu uporabu, odnosno sušilom za ruke.

Članak 7.

Sanitarni čvor za pacijente i sanitarni čvor za osoblje, u pravilu su odvojeni po spolu, i moraju imati umivaonik sa sapunom, te ručnike za jednokratnu upotrebu, odnosno sušilo za ruke.

Vrata sanitarnog čvora za pacijente moraju biti širine od najmanje 110 cm, a u prostoriji se moraju postaviti i rukohvati.

Zdravstvena ustanova mora osigurati sanitarne čvorove sa pristupom invalidskim kolicima.

Članak 8.

Prostorije za pregled i tretman pacijenata moraju biti zvučno i vizualno izolirane kako bi se osigurala privatnost pacijenta prilikom pregleda i izvođenja medicinskih postupaka, osim u hitnim slučajevima.

Članak 9.

Prostori zdravstvene ustanove moraju imati odgovarajuće komunikacijske linije, kako za pacijente, tako i za medicinsko osoblje, kao i direktnu komunikaciju između prostorija određenih za odgovarajuće namjene, te najkraću moguću udaljenost između pacijenata i medicinskog osoblja u cilju pružanja efikasnih usluga.

Raspored prostora mora omogućavati odvajanje čistog od nečistog dijela (pribora, potrošnog medicinskog materijala i odjeće).

Prostorije se ne mogu koristiti za stambene potrebe ili za druge namjene.

Članak 10.

Lako zapaljive tvari i kemikalije moraju se čuvati u originalnoj ambalaži u zatvorenom prostoru ili u posebnom ormaru sukladno posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Komplet lijekova za terapiju anafilaktičkog šoka i ampulirani lijekovi sukladno potrebama djelatnosti moraju biti smješteni u ordinaciji, a lijekovi koji sadrže opojne droge moraju se čuvati pod ključem uz vodenje evidencije sukladno

posebnim propisima o sprječavanju i suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

Članak 11.

Zdravstvene ustanove, s obzirom na djelatnost koju obavljaju, moraju osigurati telekomunikacijske uređaje, te prema potrebi, a ovisno o vrsti zdravstvene ustanove, zvučne i svjetlosne signalne uređaje kao i informacioni sustav sukladno finansijskim mogućnostima.

Članak 12.

Zdravstvene ustanove moraju imati osiguran sanitetski transport, kolica i nosila za prijevoz nepokretnih i slabo pokretnih pacijenata.

Sanitetski transport može biti vlastiti ili ugovoren sa drugom pravnom osobom.

Članak 13.

Zdravstvene ustanove moraju osigurati u operacionom bloku, rađaonicama, prostorijama za intenzivno liječenje i drugim prostorijama za koje je to medicinski nužno uređaje za kondicioniranje zraka (klima uređaje) ako za to ne postoji centralni sustav.

U bolnicama se osiguravaju instalacije za kisik i centralne stanice.

U određenim prostorijama pojedinih zdravstvenih ustanova, kao što su prostorije za nedonošad i operacijske sale, moraju biti osigurani uređaji za debakterizaciju (germicidne lampe, sterizol lampe i sl.).

Članak 14.

Medicinsko-tehnička oprema za obavljanje zdravstvene djelatnosti mora zadovoljavati opće i posebne zahtjeve za medicinska sredstva sukladno Zakonu o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08).

Zdravstvena ustanova mora imati zaključen ugovor o servisiranju medicinsko-tehničke opreme, potvrdu o redovitom servisiranju i atest proizvodača.

Medicinsko-tehnička oprema iz stavka 1. ovog članka treba biti prijavljena kao medicinsko sredstvo Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, suglasno Zakonu o lijekovima i medicinskim sredstvima.

Članak 15.

Ukoliko zdravstvena ustanova u dijagnostici i terapiji koristi izvore ionizirajućeg zračenja mora ispunjavati i uvjete utvrđene Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 88/07) (u dalnjem tekstu: Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti), te imati odobrenje ovlaštene državne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

Članak 16.

Zdravstvene ustanove moraju uspostaviti sustav upravljanja medicinskim otpadom sukladno važećim standardima, kao i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Članak 17.

Na objektu u kojem se obavlja zdravstvena djelatnost mora se istaknuti ploča koja sadrži naziv djelatnosti i radno vrijeme sukladno rješenju ministra nadležnog za zdravstvo.

III. UVJETI GLEDE PROSTORA, OPREME I KADRA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

1. DOM ZDRAVLJA

Članak 18.

Dom zdravlja je zdravstvena ustanova koja pruža primarnu zdravstvenu zaštitu pučanstvu određenog područja

suglasno članku 33. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10).

Članak 19.

Broj i površina prostorija uvjetovani su vrstom i opsegom zdravstvenih usluga koje dom zdravlja pruža pučanstvu gravitacionog područja.

Dom zdravlja mora imati sljedeće prostorije:

- odgovarajući broj ordinacija/ambulanti (u dalnjem tekstu: ordinacija) po djelatnostima,
- prostorije za laboratorijsku dijagnostiku,
- prostorije za radiološku dijagnostiku,
- prostorije za službe u zajednici,
- prostoriju za izolaciju pacijenata koji boluju od zaraznih bolesti ili se sumnja da boluju od zaraznih bolesti sa posebnim sanitarnim čvorom i posebnim izlazom,
- prostoriju za depoziciju leša,
- prostorije za hitnu medicinsku pomoć ukoliko djelatnost hitne medicinske pomoći nije organizirana u okviru samostalne zdravstvene ustanove, i
- prostorije za stacionarnu djelatnost ako se iste obavljaju u okviru doma zdravlja.

Pod ordinacijom iz alineje jedan stavak 2. ovog članka podrazumijevaju se lječnička i stomatološka ordinacija.

Lječnička ordinacija se sastoji od prostorije za pregled pacijenta i prostorije za intervencije.

Stomatološka ordinacija se sastoji od prostorije za pregled pacijenta i intervenciju.

Članak 20.

Pored prostorija iz članka 19. stavak 2. ovog pravilnika, dom zdravlja ima:

- odgovarajući broj prostorija za zdravstvene djelatnike,
- prostoriju/prostor za medicinsku dokumentaciju,
- prostorije za čisto i nečisto rublje,
- prostoriju za priručno skladište potrošnog materijala,
- prostoriju za smještaj lijekova i medicinskih sredstava,
- prostorije za administraciju,
- garderobu za osoblje,
- čajnu kuhinju,
- čekaonice,
- sanitарне čvorove za pacijente i osoblje.

Članak 21.

Dom zdravlja može se оформити i obavljati zdravstvenu djelatnost ako ima odgovarajuću opremu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, utvrđenu ovim pravilnikom za pojedine djelatnosti.

Članak 22.

Ukoliko u domu zdravlja postoji više ordinacija za pojedinu djelatnost, oprema i prostor predviđene za intervenciju mogu biti zajedničke za tu djelatnost.

Članak 23.

Za osnivanje doma zdravlja potrebno je imati uposlen odgovarajući broj zdravstvenih djelatnika i zdravstvenih suradnika s odgovarajućom stručnom spremom za pružanje zdravstvene zaštite sukladno članku 34. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, te sukladno potrebama stanovništva za koje dom zdravlja osigurava primarnu zdravstvenu zaštitu.

Članak 24.

Za svaku od djelatnosti dom zdravlja osigurava radni tim, sukladno ovom pravilniku.

1.1. Osnovni uvjeti prostora i opreme

Članak 25.

Prostorija za pregled pacijenata je površine 12 m².

Prostorija za intervenciju je površine 16 m².

Prostor za laboratoriju je površine 40 m².

Prostor za rendgen dijagnostiku mora ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti.

Prostor/prostorija za medicinsku dokumentaciju može biti zajednički, ili formiran za svaku službu zasebno, a površina se određuje sukladno potrebama.

Prostori čekaonica mogu biti zajednički i formirati se za svaku službu zasebno.

Ukoliko je prostor čekaonice zajednički za više ordinacija uvećava se proporcionalno za svaku ordinaciju u skladu sa potrebama.

Članak 26.

Osnovnu opremu liječničke ordinacije čini: metalni ormari za osobne zdravstvene kartone s ključem, radni stol za liječnika, radni stol za medicinsku sestraru, stolica za liječnika i medicinsku sestruru s podešavanjem visine i mogućnošću pokretanja, stolica za pacijenta u prostoriji intervencije, stolica na vijak bez naslona za pregled pacijenta u prostoriji za pregled pacijenta, sterilizator, tlakomjer na živu s različitim širinama manžeta, ležaj za pregled pacijenta, paravan, ormari za instrumente i lijekove, stolići za instrumente, toploplomjeri (2 kom.), stetoskop (slušalice), špatule za pregled ždrijela za jednokratnu uporabu, plahte za jednokratnu uporabu, rukavice za jednokratnu uporabu, komplet lijekova za terapiju anafilaktičkog šoka i ampulirani lijekovi sukladno potrebama populacije koja se zbrinjava, plastična posuda za medicinski otpad i posude za ostali otpad.

U prostoriji za pregled pacijenata i prostoriji za intervencije, u pravilu, treba osigurati i telefon i računar.

1.2 Posebni uvjeti prostora, opreme i kadra po pojedinim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite

a) Djelatnost obiteljske medicine

Članak 27.

Za djelatnost obiteljske medicine osiguravaju se sljedeći prostori:

- prostorija za pregled pacijenta,
- prostorija za intervenciju,
- recepcionsko-informativni prostor i prostor za čekaonicu i
- sanitarni čvor za pacijente i osoblje.

Članak 28.

Prostorija za pregled pacijenta ima sljedeću opremu: radni stol i stolica, stolica za pacijenta, ormarić za lijekove, stol za pregled pacijenta, paravan, vješalicu, stol trodijelni za preglede, nogostup, reflektor lampu za pregled, otoskop, drvene špatule, posudu za drvene špatule, neurološki čekić, svjetiljku olovku, posudu za toploplomer, stetoskop tip Y cijevi, centimetar, toploplomer oralni/rektalni set, nosni spekulum, larynx ogledalo, živin tlakomjer, kantu za otpatke sa poklopcom.

Prostorija za intervenciju ima sljedeću opremu: radnu površinu sa umivaonikom, ormari za zabine, stol dvodijelni za pregled pacijenta, nogostup, stol za pregled djece, paravan, stolicu standardnu fiksnu, stolicu sa naslonom i rukohvatima, stol radni, vješalicu, reflektor lampu za pregled, vagu sa visinomjerom, kolica za instrumente, kolica za manju kirurgiju, tacnu za instrumente sa poklopcom, EKG aparat, glukometar, sterilizator, kolica za pacijente u kombinaciji s nosilima, dužinomjer za bebe, posudicu za toploplomer, toploplomer

oralni/rektalni set, stetoskop, tlakomjer u metalnoj kutiji, kantu za otpatke sa poklopcom, bubrežnjak, tlakomjer u plastičnoj torbici, set za reanimaciju, torbu za kućne posjete, klistir, set zvučnih viljuški, držač tupfera, posudu za tupfere, posudu za vatu, stetoskop, doboš, posudu za prljave igle, špricu za uho, set za manju kirurgiju, nosila, stalak za sterilizator, inhalator, odnosno nebulizator, peak flow metar – spirometar, bocu s kisikom, negatoskop, tabelu za testiranje vida, infuzijski stalak, špricu za vakutajner, aparat za mjerjenje šećera u krvi, set vakutejnera i posudu za urin.

Čekaonica ima sljedeću opremu: stolice, recepcionski stol i korpu za otpatke bez poklopca.

Članak 29.

Usluge zdravstvene zaštite u ambulanti obiteljske medicine pruža tim obiteljske medicine: jedan doktor medicine, specijalista obiteljske medicine ili doktor medicine sa završenom dodatnom edukacijom iz obiteljske medicine i jedna medicinska sestra-tehničar sa završenom edukacijom iz obiteljske medicine.

b) Djelatnost zdravstvene zaštite djece

Članak 30.

Za djelatnost zdravstvene zaštite djece treba osigurati ordinaciju za rad sa zdravom djeecom i ordinaciju za preglede i liječenje oboljele i povrijedene djece, koje moraju biti strogo odijeljene.

Ordinacije za zdravu i bolesnu dječecu imaju i prostorije za pripremu pregleda zdrave, odnosno bolesne djece.

Pred čekaonicom za bolesnu dječecu treba osigurati preprostor za primanje i izolaciju (trijažu) djece za koju se sumnja da boluju od zarazne bolesti.

Preprostor iz stavka 3. ovog članka mora biti prikladno povezan s prostorijom za izolaciju.

Za djelatnost zdravstvene zaštite djece potrebno je imati i posebnu prostoriju za imunizaciju.

Prostor za medicinsku dokumentaciju, u pravilu, nalazi se između dva čekaonička prostora.

Članak 31.

Za zdravstvenu zaštitu djece osigurava se sljedeća oprema:

- u prostoriji za pripremu pregleda zdrave djece (0-6 godina) - radni sto, dvije stolice, sto za previjanje novorođenčadi, vaga sa visinomjerom, vaga za mjerjenje novorođenčadi sa dužinometrom;
- u ordinaciji za zdravu dječecu - sto za pregled novorođenčadi, ležaj za pregled, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stetoskop, reflektor na stalku, baby test za ocjenu razvoja djeteta;
- u prostoriji za pripremu pregleda bolesne djece - ista oprema kao za prostoriju za pripremu pregleda zdrave djece (alineja prva stavak 1. ovog članka);
- u ordinaciji za bolesnu dječecu - pored opreme za ordinaciju za zdravu dječecu (alineja druga stavak 1. ovog članka), i: otoskop, oftalmoskop, čeonog ogledalo i pribor za pregled nosa i uha, ormari za instrumente, toploplomer, jednokratne špatule, neurološki čekić, negatoskop;
- u prostoriji za intervencije - radni sto, dvije stolice, paravan, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente, ležaj za pregled, negatoskop, EKG aparat, aparat sa kisikom sa priborom, ambu balon sa maskama, orofaringealni tubusi, aspirator vakuum električni, aparat za inhalacionu terapiju,

pribor za male kirurške intervencije, stalak za infuziju, frižider, sterilizator suhi, sterilizator voden, baby sustavi, pribor za uzimanje uzoraka za medicinsko-biokemijske i mikrobiološke pretrage, platneni metar.

Članak 32.

U ordinaciji za zdravstvenu zaštitu djece zdravstvenu zaštitu pruža jedan doktor medicine specijalista pedijatrije i jedna pedijatrijska/medicinska sestra-tehničar, a na dva ovakva tima još jedna pedijatrijska/medicinska sestra-tehničar.

c) Djelatnost polivalentnih patronažnih sestara u zajednici

Članak 33.

Za patronažnu djelatnost dom zdravlja treba osigurati sljedeće prostorije:

- za pripremu i obradu podataka – jedna prostorija, odgovarajuće površine,
- jedna prostorija za rad u maloj grupi odgovarajuće površine, i
- sanitarni čvor.

Članak 34.

Za djelatnost polivalentnih patronažnih sestara-tehničarslužba sestara u zajednici osigurava se sljedeća oprema: radni sto, stolice, ormar za garderobu, stoeća zidna vješalica, ljetna i zimska terenska odjeće i obuća za patronažnu sestruru, uniforma, torba patronažne sestre (centimetar, toploplomer, mali kirurški set - za previjanje, glukometar sa trakicama, stetoskop, aparat za mjerjenje krvnog pritiska), mobilni EKG, vaga, kompjuter, ormar za kartoteku, rezervna svjetiljka na baterije i ručna baterijska lampa, kanta za otpatke i dodatna oprema potrebna za promotivno-preventivni rad specifična za pojedine populacione skupine (npr. trudnice, mladi, i dr.).

Za pružanje zdravstvenih usluga njege u kući potrebno je imati i portabilni aparat za kisik, portabilni vakuum aspirator, sanitetski materijal.

Za patronažnu djelatnost potrebno je imati automobil na raspolaganju.

Članak 35.

Polivalentnu patronažnu zaštitu pruža diplomirana/viša medicinska sestra-tehničar.

d) Djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite

Članak 36.

Za djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite, pored prostora liječničke ordinacije, treba osigurati i:

- prostoriju za uzimanje i otpremu materijala,
- prostoriju za čuvanje otrova,
- prostoriju za čuvanje zaštitne opreme,
- prostoriju za administraciju,
- prostoriju za odlaganje medicinskog otpada.

Članak 37.

Pored osnovne opreme liječničke ordinacije, za djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite, potrebno je imati posude za uzimanje i transport materijala za laboratorijske i mikrobiološke pretrage, zdravstveno-promotivnu, radnu i zaštitnu opremu i klor komparator.

Za poslove dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, moraju biti ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisima kojima se regulira ova oblast.

Članak 38.

Djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite pruža najmanje jedan specijalista epidemiolog ili specijalista zdravstvene ekologije i higijene, jedan diplomirani sanitarni inženjer i dvije medicinske sestre-tehničari.

Članak 39.

Za obavljanje higijensko-epidemiološke djelatnosti potrebno je imati automobil na raspolaganju.

e) Djelatnost zaštite reproduktivnog zdravlja žena

Članak 40.

Za djelatnost zaštite reproduktivnog zdravlja žena, treba osigurati dvije ordinacije i to:

- ordinaciju za ginekološke pregledi i liječenje, i
- ordinaciju za preventivnu zdravstvenu zaštitu i savjetovanja.

Članak 41.

Ordinacija za ginekološke pregledi i liječenje ima sljedeću opremu: radni sto i stolica, stolica za pacijenta, ormar za lijekove, vješalica za odjeću pacijenta, negatoskop, ležaj za pregled pacijenta, reflektor, paravan, ginekološki stol, dvostepenik, UZV aparat i kolposkop, kasete sa instrumentima, aparat za krioterapiju, kardiotorograf, elektrokauter, pH metar, glukometar, test trake za urin, stetoskop, tlakomjer, vaga sa visinomjerom, metar, toploplomer, mikroskop, uro-kateteri za jednokratnu uporabu raznih promjera, prednji i stražnji vaginalni spekulum, pribor za uzimanje vaginalnih i cervicalnih brisova, pribor za uzimanje materijala za mikrobiološke pretrage, kliješta za uterus, cervicalna kliješta, kohleju, instrumente za male ginekološke zahvate samo u lokalnoj anesteziji, drveni stetoskop, dilatator (Hegar), ginekološke kirete, irrigator, iglodržač, kirurške igle i konac, kirurške škare, skalpel, komprese, pelvimetar, pribor za uzimanje brisa po Papanikolaou i za određivanje stupnja čistoće rodnice, pribor za fiksaciju i slanje materijala na citološki pregled, kliješta za biopsiju, te pribor za slanje biopščkog materijala u laboratorij, doboši, suhi sterilizator, računar, telefon, pribor za ginekološki pregled, pribor za ginekološke intervencije.

Ordinacija za preventivnu zdravstvenu zaštitu i savjetovanja ima: radni sto i stolicu, stolicu za pacijenta, ležaj za pregled pacijenta, ginekološki stol, dvostepenik, reflektor, oprema za ginekološki pregled, kolposkop, pribor za ginekološke intervencije, sterilizator suhi, opremu za eksfolijativnu citologiju, pribor za uzimanje brisa po Papanikolaou, mikroskop binokularni svjetlosni, aparat za krioterapiju, UZV aparat, vagu sa visinomjerom, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stetoskop, pelvimetar, kardiotorograf, slušalicu za tonove ploda, računar, telefon.

Članak 42.

Zdravstvenu zaštitu reproduktivnog zdravlja žena pruža jedan specijalista ginekologije i primaljstva i jedna medicinska sestra-primalja/medicinska sestra-tehničar.

f) Djelatnost zdravstvene zaštite kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja

Članak 43.

Za zdravstvenu zaštitu kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja pored liječničke ordinacije, treba osigurati i:

- prostor za funkcionalnu respiratornu dijagnostiku i alergijska ispitivanja, površine najmanje 12 m² ukoliko se ova djelatnost obavlja u domu zdravlja,
- prostor za filmoteku i dokumentaciju i
- prostor za pripremu.

Članak 44.

U ordinaciji za specifična plućna oboljenja, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, treba imati i pulsni oksimetar, pick flow metar, pribor za uzimanje materijala za bakteriološke i citološke pretrage, sterilne kirurške rukavice,

aspirator, inhalator, pribor za torakalnu punkciju i drenažu, pribor za lokalnu anesteziju i komprese.

Za funkcionalnu respiratornu dijagnostiku i alergijsku ispitivanja osigurava se i: spirometar, set za alergološku ispitivanja, body pletizmograf, EKG aparat i negatoskop.

Članak 45.

Zdravstvenu zaštitu specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja pruža: jedan specijalista pneumoftiziolog (pulmolog) i jedna medicinska sestra-tehničar.

g) Djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika u domu zdravlja

Članak 46.

Za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, u prostoru za dijagnostiku osigurava se i sljedeća oprema: perkusiski čekić, otoskop, oftalmoskop, EKG, dinamometar, kaliper, komplet za antropometriju, tablice za ispitivanje oštine vida i raspoznavanje boja, Ischiara tablice, test-audiometar, vaga i visinomjer, negatoskop, ortoreter, spirometar, vibraciona viljuška, glukometar, test trake za urin, pribor za uzimanje uzoraka za medicinsko-biokemijske analize i mikrobiološke pretrage, alkotest aparati, set testova na droge.

Članak 47.

Djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika pruža: jedan specijalista medicine rada, odnosno specijalista medicine rada i sporta i jedna medicinska sestra-tehničar.

h) Zubozdravstvena zaštita u domu zdravlja

Članak 48.

U stomatološkoj ordinaciji može biti smještena samo jedna stomatološka (fiziološka) stolica.

Ako prostorija za pregled pacijenta u kojoj je jedna stomatološka (fiziološka) stolica ima više od 20 m² nije potrebna posebna soba za pripremu i medicinsku dokumentaciju.

Članak 49.

Stomatološka ordinacija ima sljedeću opremu i instrumentarij: garderobni ormari, pisaci sto sa ladicama i pokretnе stolice, metalni ormari sa ključevima (za medicinsku dokumentaciju), pult i ormarići za male aparate, ormari za materijal i medikamente, kompresor, kirurški aspirator, motorna fiziološka stolica za pacijenta, terapeutska (radna) stolica za stomatologa i sestruru, unit aparat sa dva kompleta nasadnih instrumenata, pokretni stolić za instrumente, suhi sterilizator i autoklav sa postoljem, komplet instrumenata za pregled i restaurativnu stomatologiju (min. 10), osnovni set za parodontologiju, nasadnik za UZ skidanje naslaga sa nastavcima, kašike za otiske i drugi pomoći instrumentarij za protetiku, instrumenti za endodonciju, negatoskop, mikser za amalgam, lampe za polimerizaciju, ispitivač vitaliteta, termokauter, komplet kliješta za ekstrakciju i drugi prateći instrumentarij.

Stomatološke ordinacije imaju i komprese za pacijente, jednokratne maske, rukavice, dispanzer za dezinfekciju ruku, posude za dezinfekciju instrumenata, posude za oštri otpad i infektivni materijal, kantu za otpatke sa pedalom.

Stomatološka ordinacija mora imati komplet za terapiju anafilaktičkog šoka.

U stomatološkoj ordinaciji za preventivnu i dječju stomatologiju treba predvidjeti opremu za edukaciju iz oralne higijene.

Suhi sterilizator i autoklav sa postoljem mogu biti zajednički za više stomatoloških ordinacija.

Članak 50.

Stomatološka rendgen dijagnostika može se obavljati ukoliko stomatološka ordinacija, odnosno dom zdravlja ispunjava uvjete propisane Zakonom o zaštiti od zračenja i radijacijskoj sigurnosti.

U prostoriji za rendgen dijagnostiku osigurava se sljedeća oprema: stolica, negatoskop, rendgen aparat dentalni i aparat za razvijanje rendgen filmova.

Članak 51.

Stomatološku zaštitu za odraslo stanovništvo pruža: jedan doktor stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Preventivnu i dječju stomatološku zaštitu pruža: jedan specijalista preventivne i dječje stomatologije ili doktor stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 52.

Ukoliko je u domu zdravlja organiziran zubotehnički laboratorij treba imati sljedeće prostorije:

- prostor za prijem materijala i stranaka od najmanje 6 m² površine,
- prostoriju za čiste poslove od najmanje 10 m² površine,
- odvojen prostor za nečiste poslove od najmanje 8 m² površine,
- priručno skladište za lako zapaljivi i drugi materijal, odnosno odgovarajući ormari s ugrađenim odvodom za ventilaciju.

Članak 53.

Za djelatnost zubotehničkog laboratorija osigurava se sljedeća oprema: zubotehnički radni stol (s mikromotorom, usisivačem, lupom, osvjetljenjem, puhaljkom, plamenikom), kompresor, sudoper, hladionik, ormari za odlaganje modela, ormari s pretincima za zube, pult za odlaganje aparata, termo-nož, paralelometar, artikulator, precizna vaga, termalna posuda za vosak.

Ljevaonica ima: ljevač, peć za predgrijavanje, peć za žarenje, postolje i pištolj za lemljenje, aparat za hlađenje kiveta, aparat za mikrolemljenje, punkt-aparat, sudoper, napu, pult za aparat.

Gipsaonica i poliraonica imaju: silos za sadru, silos za uložnu masu, silos za kivete, vibrator, obrezivač sadre, aparat za paralelno separiranje sadrenih bataljaka, vakumski mješać sadre, aparat za paralelno postavljanje kočića u odljev, aparat za izbijanje sadržaja iz kivete, aparat za pjeskarenje, aparat za elektrolitsko poliranje, aparat za poliranje, dvostruki sudoper s pultom, pult za aparate.

Za polimerizaciju treba imati: aparat za polimerizaciju faseta, kompresor, aparat za polimerizaciju proteza, aparat za ispiranje voska, hidrauličnu prešu, lonac pod tlakom, sudoper, napu, pultove za aparate.

Laboratorij osigurava sljedeće instrumente i alate: artikulator, zubotehnički nasadnik, lopatica za sadru, gumi-mješalica, noževi, pincete, škarice, kliješta, stalak za brusne elemente, kivete, držač objekta za lemljenje, držač lema, lampica za špirit, set instrumenata za modeliranje akrilata, instrumenti za doziranje praha i tekućina, ramice za pilice, njerač debljine metala, nasadnik za paralelno stavljanje kolčića u kalup, kalupi za modele gumene, posuda za odlaganje otiska, posuda za kiseline, posudica za miješanje akrilata, staklena pločica za miješanje, staklena pločica s udubljenjem, naočale zaštitne, naočale tamne za lijevanje.

Članak 54.

U zubotehničkom laboratoriju radi najmanje jedan zubni tehničar.

i) Djelatnost laboratorijske dijagnostike doma zdravlja

Članak 55.

Za zdravstvenu zaštitu laboratorijske dijagnostike dom zdravlja osigurava sljedeće prostore:

- prostoriju za prijem pacijenata i materijala,
- radni laboratorijski analitički prostor,
- prostor za izdavanje nalaza,
- prostor za odlaganje infektivnog materijala,
- prostoriju za pranje, sušenje i sterilizaciju posuda,
- prostor za administrativne poslove, i
- sanitarni čvor.

Prostori su odgovarajuće površine, sukladno vrsti i opsegu usluga koje se pružaju pučanstvu gravitacionog područja.

Članak 56.

Medicinsko-biokemijski laboratorij osigurava sljedeću opremu:

- 1.) Obvezna opća oprema: laboratorijski namještaj, računar, telefon, sterilizator, autoklav, hladnjak, termostat, deionizator (demineralizator), analitička vaga, mikroskop, centrifuga, plastične posude za medicinski otpad, posuda za komunalni otpad. Ako je osigurano uklanjanje biološkog otpada i priprema deionizirane vode putem ugovornog odnosa s odgovarajućom ustanovom, autoklav i deionizator nisu obvezni.
- 2.) Specifična oprema medicinsko-biokemijskog laboratorija: hematološki brojač (8 - 18 parametara), spektrofotometar (340 - 700 nm)-termostatiran, biokemijski analizator-selektivni (minimalno 100 analiza/sat), koagulometar (jednokanalni), analizator elektrolita (ako nije sastavni dio biokemijskog analizatora), analizator za pregled urina.
- 3.) U prostoru za prijem i uzimanje materijala: stolica za laboranta i stolica za pacijenta, ležaj za pacijenta i stalak za uzorke, plastična posuda za otpad.
- 4.) Prostor za pranje, sušenje i sterilizaciju posuda: sudoper, oprema za pranje, cijedenje i sušenje posuda i pribora, ormara za čuvanje sredstava i pribora za čišćenje i pranje, polica za ostavljanje nečistog posuda i pribora, sterilizator, plastična posuda za otpad.

Članak 57.

Usluge laboratorijske dijagnostike pruža radni tim u sljedećem sastavu:

- jedan specijalista medicinske biokemije ili jedan specijalista biokemije ili diplomirani inženjer medicinske biokemije,
- jedan diplomirani inženjer medicinsko-laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar,
- dva laboratorijska tehničara sa srednjom stručnom spremom i
- jedna pralja laboratorijskog posuda.

j) Djelatnost radiološke i ultrazvučne dijagnostike doma zdravlja

Članak 58.

Za djelatnost radiološke dijagnostike, pored prostora liječničke ordinacije osigurava se i sljedeće:

- prostorije za rendgen preglede,
- prostorija za razvijanje filmova i

-

prostorija za pripremu pacijenta.
Prostorija za rendgen preglede i snimanja mora ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti.

Članak 59.

Za djelatnost radiološke dijagnostike, pored opreme liječničke ordinacije, treba imati sljedeću opremu: rendgenski aparat za snimanje, trofazni sa 6 - 12 ispravljača jačine 750 - 1000 mA, te 125 - 150 kV, odnosno rendgenski aparat za rendgensko prosjetljavanje uz obvezno elektronsko pojačalo i TV lanac ili druge dijagnostičke uređaje koji se koriste u rendgenologiji, stol za rendgenske preglede, opremu za tamnu komoru s uređajem za razvijanje i sušenje filma (ako je to nužno za rad), negatoskop, olovne i končane rukavice za pregleđ, olovne naočale i pregaču, filmski dozimetar i odgovarajuću olovnu zaštitu za pacijenta, te pribor za intravaskularno, peroralno i perrekタルno davanje sredstava, ultrazvučni aparat sa linearnom i konveksnom sondom, komplet za anti šok terapiju.

Za obavljanje poslova ultrazvučne dijagnostike potrebno je imati UZV aparat sa odgovarajućim sondama i ležajem za pregled pacijenta.

Članak 60.

Zdravstvenu zaštitu radiološke i ultrazvučne dijagnostike pruža najmanje: jedan specijalista radiološke dijagnostike, jedan diplomirani inženjer medicinske radiologije ili viši radiološki tehničar i jedna medicinska sestra-tehničar.

k) Djelatnost palijativne njegе u domu zdravlja

Članak 61.

Ukoliko dom zdravlja ima organiziranu palijativnu njegu dužan je osigurati:

- ordinaciju za palijativnu njegu,
- prostoriju za medicinsku sestruru, odnosno sobu za pripremu pacijenta i medicinsku dokumentaciju,
- prostoriju za dnevni boravak,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente,
- prostoriju za prikupljanje medicinskog i drugog otpada.

Članak 62.

Ordinacija za palijativnu njegu mora imati osnovnu opremu liječničke ordinacije.

Članak 63.

Ukoliko dom zdravlja u okviru djelatnosti palijativne njegе organizira i ordinaciju za terapiju boli, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, mora imati dostupne i: prijenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prijenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih puteva, maske i mijeh u različitim veličinama za artificijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrahealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova klješta, aspirator, kateter za jednokratnu uporabu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca i kirurške rukavice.

Članak 64.

U ordinaciji za palijativnu njegu rade: jedan doktor medicine educiran za rad u palijativnoj njezi i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u palijativnoj njezi.

U ordinaciji za terapiju boli rade: jedan liječnik specijalista anestesiologije i reanimatologije ili liječnik odgovarajuće specijalnosti educiran za terapiju boli i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za terapiju boli.

U pružanju usluga palijativne njage sudjeluju i psiholog i/ili socijalni radnik s posebnim obrazovanjem za pristup umirućem pacijentu, te diplomirani/viši fizioterapeut.

I) Stacionarna djelatnost organizirana u domu zdravlja

Članak 65.

Za obavljanje stacionarne djelatnosti u domu zdravlja potrebno je osigurati:

- najmanje dvije bolesničke sobe,
- liječničku ordinaciju,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada,
- prostorije za instrumente i rekvizite,
- priručnu kuhinju,
- sanitarnе čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što se mora osigurati kupaonica za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom za kupanje nepokretnih pacijenata,
- prostoriju za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Za potrebe stacionara treba osigurati sjedeća i ležeća kolica za prijevoz pacijenta, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente i frižider.

Članak 66.

Pored osnovne opreme liječničke ordinacije, treba osigurati i: defibrilator, monitor za EKG, TA i puls i oksimetar, stalke za infuziju, aparat za inhalacionu i oksigenoterapiju, aspirator vakuum električni i set za kardiopulmonalnu reanimaciju.

Članak 67.

Zdravstvene usluge stacionarne djelatnosti pruža: jedan liječnik odgovarajuće specijalnosti na 10 postelja, jedna medicinska sestra-tehničar na pet postelja za osmosatno radno vrijeme.

m) Djelatnost sanitetskog prijevoza u domu zdravlja

Članak 68.

Dom zdravlja dužan je osigurati sanitetski transport pacijenata, i to:

- hitan medicinski transport - pacijentu je neophodan medicinski tretman ili pratnja zdravstvenog djelatnika u toku transporta;
- medicinski transport koji nije hitan - prijevoz pacijenta u drugu zdravstvenu ustanovu ili kući, ukoliko bi transport javnim prijevoznim sredstvom ili osobnim vozilom našteto zdravlju pacijenta.

Članak 69.

Vozila i timovi za hitan medicinski transport moraju udovoljavati uvjetima propisanim posebnim propisom koji regulira ovu oblast.

Članak 70.

Za medicinski transport koji nije hitan treba osigurati ambulantno vozilo koje udovoljava tehničkim uvjetima propisanim pozitivnim propisima i standardima EU (EN 1789:2007), i sa najmanje sljedećom opremom:

- glavna nosila samoutovarnog tipa i dodatna složiva nosila,
- boca sa kisikom za oksigenoterapiju,
- stolica sa sigurnosnim pojasmom,
- obvezni sanitetski materijal,
- pokrivači i plahte.

Tim za medicinski transport koji nije hitan: medicinska sestra-tehničar sa završenom edukacijom iz hitne medicinske pomoći i vozač.

n) Prostorija za izolaciju u domu zdravlja

Članak 71.

Prostorija za izolaciju opremljena je ležajem sa plastičnom presvlakom za pregled pacijenata, stolom za instrumente i lijekove, stalak za infuziju, posudama za dezinficijense, plastičnom posudom za odlaganje infektivnog otpada, kantom za odlaganje komunalnog otpada, posudom za odlaganje injekcijskih igala.

o) Prostorija za depoziciju umrlog u domu zdravlja

Članak 72.

Prostorija za depoziciju umrlog treba biti odgovarajuće površine, sa stolom za umrlog.

Vrata, zidovi i podovi u prostoriji, kao i sto za umrlog moraju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

p) Prostorije za djelatnost zdravstvenih suradnika

Članak 73.

Dom zdravlja osigurava i posebne prostorije - kabinete za rad psihologa, logopeda i surdoaudiologa, te prostoriju za socijalnog djelatnika s odgovarajućom opremom, ovisno od vrste i broja usluga koje se pružaju stanovništvu gravitacionog područja.

2. USTANOVA ZA PALIJATIVNU NJEGU

Članak 74.

Ustanova za palijativnu njegu je socijalno zdravstvena ustanova koja ima ambulantu za palijativnu njegu i ambulantu za terapiju boli.

Ustanova iz stavka 1. ovog članka može imati i posteljne kapacitete.

Članak 75.

Za osnivanje i rad ustanova za palijativnu njegu mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17. ovog pravilnika.

Pored uvjeta iz stavka 1. ovog članka ustanova za palijativnu njegu mora osigurati i sljedeće prostore:

- ambulantu za palijativnu njegu,
- ambulantu za terapiju boli,
- prostoriju/e za fizikalnu terapiju,
- prostoriju za dnevni boravak,
- prostoriju za psihologa, odnosno socijalnog djelatnika,
- prostor za prikupljanje medicinskog i drugog otpada,
- sanitarni čvor za osoblje,
- sanitarni čvor za pacijente.

Članak 76.

Ambulanta za palijativnu njegu mora imati osnovnu opremu liječničke ordinacije u skladu sa članom 26. ovog pravilnika.

Članak 77.

Ambulanta za bol, uz opremu iz članka 76. ovog pravilnika, treba imati i: prijenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prijenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih putova, maske i mijeh u različitim veličinama za artificijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrahealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova klješta, aspirator, kateter za jednokratnu uporabu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca i kirurške rukavice.

Članak 78.

Za fizičku terapiju u ustanovi za palijativnu njegu treba osigurati opremu za kineziterapiju, elektroterapiju, magnetoterapiju i termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje (dinamometar, metar, kutomjer), te didaktičku opremu za radnu terapiju.

Članak 79.

Za fizičku terapiju u kući ustanova za palijativnu njegu mora imati prenosivi pribor za kineziterapiju, prenosivi aparat i pribor za elektroterapiju, magnetoterapiju i termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje (dinamometar, metar, kutomjer).

Članak 80.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu pruža usluge i hidroterapije, potrebna je posebna prostorija s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, površine najmanje 20 m², s najmanje jednom kadom za teže pokretne pacijente.

Članak 81.

Za osnivanje i obavljanje djelatnosti ustanove za palijativnu njegu treba osigurati interdisciplinarni tim za pružanje usluga palijativne njegе, odnosno minimalno sljedeći kadar:

- u ambulanti za palijativnu njegu: jedan doktor medicine educiran za rad u palijativnoj njezi, i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u palijativnoj njezi,
- u ambulanti za terapiju boli: jedan liječnik specijalist anestezijologije i reanimatologije ili druge odgovarajuće specijalnosti educiran za terapiju boli, jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u terapiji boli,
- jedan psiholog ili socijalni djelatnik s posebnim obrazovanjem za pristup umirućem pacijentu,
- dva diplomirana/viša fizioterapeuta, od kojih jedan za kućne posjete i
- jedan radni terapeut.

Članak 82.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu ima i posteljne kapacitete mora osigurati i:

- bolesničke sobe,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada,
- prostorije za instrumente i rezerve,
- priručnu kuhinju,
- sanitарne čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što se mora osigurati kupaoonica za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom za kupanje nepokretnih pacijenata,
- prostoriju za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda,
- prostorija za depoziciju leša.

Za potrebe stacionara treba osigurati sjedeća i ležeća kolica za prijevoz pacijenta, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente, frižider.

Članak 83.

U bolesničkim sobama je potrebno osigurati stalke za infuziju, opremu za monitoring pacijenata, opremu za oksigenoterapiju.

Članak 84.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu ima i posteljne kapacitete treba osigurati sljedeći kadar: jedna diplomirana/viša

medicinska sestra-tehničar, četiri medicinske sestre-tehničare, jedan diplomirani/viši fizioterapeut.

IV. UVJETI GLEDE PROSTORA, OPREME I KADRA SEKUNDARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Članak 85.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite obuhvata specijalističko-konzultativnu i bolničku zdravstvenu djelatnost.

Specijalističko-konzultativna zdravstvena djelatnost na sekundarnoj razini zdravstvene zaštite predstavlja dio zdravstvene djelatnosti koja, kroz pružanje izvanbolničkih usluga, osigurava potporu primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj djelatnosti, a s ciljem povećanja stupnja rješavanja zdravstvenih problema pacijenata i racionalnijeg korištenja resursa u zdravstvu.

Bolnička zdravstvena djelatnost obuhvata dijagnostiranje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju, zdravstvenu njegu, boravak i prehranu pacijenata u bolnicama.

1. POLIKLINIKA**Opći uvjeti za polikliniku**

Članak 86.

Poliklinika se osniva kao samostalna zdravstvena ustanova ili kao dio bolnice.

U poliklinici se obavlja specijalističko-konzultativna zdravstvena zaštita, dijagnostika i medicinska rehabilitacija, osim bolničkog liječenja.

Kada se poliklinika osniva kao samostalna zdravstvena ustanova, djelatnost se obavlja najmanje u dvije ordinacije različitih ili istih specijalističkih ili subspecijalističkih djelatnosti, odnosno u jednoj ordinaciji specijalističke, odnosno subspecijalističke djelatnosti i laboratoriju.

Uvjeti prostora, opreme i kadra propisani ovim pravilnikom odnose se na polikliniku, bez obzira na način organiziranja.

Članak 87.

Svaka poliklinika mora imati minimalno odgovarajući broj specijalističko-konzultativnih ordinacija/ambulanti iz članka 19. st. 4. i 5. ovog pravilnika, sukladno registriranoj djelatnosti.

Na ordinacije iz stavka 1. ovog članka shodno se primjenjuju odredbe čl. 25, 26, 48. i 49. ovog pravilnika u smislu minimalnih uvjeta prostora i opreme.

Članak 88.

Pored osnovnog prostora iz članka 87. ovog pravilnika, poliklinika ima i:

- prostoriju/prostor za medicinsku dokumentaciju,
- prostorije za čisto i nečisto rublje,
- prostoriju za priručno skladište potrošnog materijala,
- prostoriju za smještaj lijekova i medicinskih sredstava,
- garderobu za osoblje,
- čajnu kuhinju,
- čekaonice,
- sanitarnе čvorove za pacijente i osoblje.

Članak 89.

Ukoliko poliklinika obavlja:

- laboratorijsku i radiološku dijagnostiku - u smislu prostora i opreme shodno se primjenjuju odredbe ovog pravilnika o obavljanju laboratorijske i radiološke dijagnostike u domu zdravlja;
- endoskopske zahvate - mora imati i prostoriju za endoskopiju;

- djelatnost pedijatrije, odnosno infektologije - potrebno je osigurati i prostoriju za izolaciju;
- male kirurške zahvate u lokalnoj anesteziji - potrebno je osigurati i zaseban prostor.

Članak 90.

Specijalističko-konzultativne ordinacije mogu biti polivalentne, te se u istoj ordinaciji može obavljati rad dvije ili više specijalnosti (svaka od njih posebno u određeno vrijeme unutar dnevnog radnog vremena) pod uvjetom, da su u sklopu ordinacije osigurane i specifične prostorije i oprema potrebne za rad svake od pojedinih specijalnosti.

Izuzetno od stavka 1. ovog članka ordinacija infektologije, ginekologije i primaljstva, kao i pedijatrije moraju imati svaka za sebe posebnu polikliničko-konzultativnu ordinaciju i posebnu čekaonicu.

Specijalističko-konzultativne ordinacije

Članak 91.

Pored osnovnog prostora i osnovne opreme liječničke ordinacije, specijalističko-konzultativne ordinacije pojedinih specijalističkih djelatnosti ispunjavaju i posebne uvjete suglasno ovom pravilniku.

Članak 92.

Ordinacija interne medicine osigurava sljedeću opremu: ležaj, EKG aparat, negatoskop, uro-katetere za jednokratnu uporabu različitih promjera, irrigator, pribor za ispiranje želuca, komprese, pribor za uzimanje materijala za različite pretrage, defibrilator, aspirator, ambu balon s maskama, aparat za kisik s opromem, stalak za infuzije.

Radni tim: jedan specijalista interne medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 93.

Ordinacija pedijatrije mora ispunjavati uvjete prostora, opreme i kadra utvrđene ovim pravilnikom za djelatnost zdravstvene zaštite djece u domu zdravlja.

Članak 94.

Ordinacija ginekologije mora ispunjavati uvjete utvrđene ovim pravilnikom za zdravstvenu zaštitu žena u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalist ginekologije i primaljstva i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 95.

Ordinacija infektologije osigurava sljedeću opremu: urokatetere za jednokratnu uporabu različitih promjera, irrigator, pribor za ispiranje želuca, komprese, te pribor za uzimanje materijala za hematološke, bakteriološke, parazitološke, citološke i druge pretrage.

Radni tim: jedan specijalist infektolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 96.

Ordinacija kirurgije osigurava sljedeću opremu: sto za manje intervencije, dvostepenik, lampa pokretna, rektoskop, sonde, katetere, negatoskop, kirurške i anatomske pincete, skalpele, kirurške škarice, kirurške igle i konac, iglodržać, pribor za obavljanje malih kirurških zahvata samo u lokalnoj anesteziji, pribor za torakalnu punkciju i drenažu, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, pribor za lokalnu anesteziju, aspirator, hvataljku za jezik, stalak za infuzije, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, setovi za infuzije, pribor za uzimanje materijala za citološke pretrage, kompresivni zavoj i sredstva za imobilizaciju, zavojni materijal, suhi sterilizator, sterilne kirurške rukavice i termokauter.

Radni tim: jedan specijalist kirurg i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 97.

Ordinacija urologije osigurava sljedeću opremu: cistoskop sa sopstvenim izvorom svjetla, uretroskop, urokatetere za jednokratnu uporabu raznih promjera, pribor za punkciju mokraćnog mjehura, klješta, sondu, dilatatore, pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biotekničke, mikrobiološke i citološke pretrage, iglodržać, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, kirurške igle i konac, kirurške škarice, skalpele, kirurške rukavice, irrigator, rektoskop, vaginalne spekule, negatoskop.

Radni tim: jedan specijalist urolog i najmanje jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 98.

Ordinacija ortopedije osigurava sljedeću opremu: pribor za lokalnu anesteziju, negatoskop, kirurške i anatomske pincete, skalpele, kirurške škarice, kirurške igle i konac, iglodržać, kirurške rukavice, pribor za obavljanje malih kirurško-ortopedskih zahvata samo u lokalnoj anesteziji, pribor za ortopedsku mjerenu, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, pribor za uzimanje materijala za citološke pretrage, udlage raznih veličina, pribor za gipsanje i skidanje gipsa.

Radni tim: jedan specijalist ortoped i najmanje jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 99.

Ordinacija otorinolaringologije osigurava sljedeću opremu: sto radni specijalni za ORL, laringoskop, inhalator, hvataljku za jezik, spekulume za nos i uho, otoskop, ogledalo za grkljan, čeonu ogledalo, povećalo, štrcaljku za ispiranje uha, pribor za vađenje stranih tijela iz nosa i uha, lancete za paracentezu, kirurške škarice i pincete, skalpel, aspirator, instrumentarij za uzimanje materijala za biopsiju, pribor za uzimanje brisa nosa, uha, ždrijela, test-audiometar, set bočiću za ispitivanje sposobnosti osjetja mirisa, te muzičke viljuške za ispitivanje vibracije, sterilne kirurške rukavice i suhi sterilizator, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, mikroskop za ORL preglede.

Radni tim: jedan specijalist otorinolaring i jedna medicinska sestra-tehničar.

Ukoliko se u okviru ORL ordinacije obavljaju audiometrijska, vestibulometrijska i timpanometrijska ispitivanja, potreban je poseban prostor, a radni tim se povećava sa još jednom medicinskom sestrom-tehničarom educiranom za ove pretrage.

Članak 100.

Ordinacija maksilosfajjalne kirurgije osigurava sljedeću opremu: kirurške i anatomske pincete, kirurške škarice, skalpeli, kirurške igle i iglodržaci, set za obavljanje malih kirurških zahvata, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, pribor za lokalnu anesteziju, klješta za kost, termokauter, kirurške rukavice, suhi sterilizator, zavojni materijal, kompresivni zavoj, sredstva za imobilizaciju i aspirator.

Radni tim: jedan specijalista maksilosfajjalni kirurg i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 101.

Ordinacija oftalmologije osigurava sljedeću opremu: tablice za ispitivanje oštchine vida i boja, probni set korekcionih stakalaca, oftalmoskop, skijaskop, tonometar po Schiotzu ili nonkontakt tonometar, Goldmanov tonometar, biomikroskop, keratorefraktometar, fokometar, keratometar, zamračeni prostor za pregled očne pozadine, egzoftalmometar (po Hertelu), instrumentarij, sterilizator, lupa, staklene štapiće za oči, pribor

za male okulističke zahvate samo u lokalnoj anesteziji, komprese, sterilne kirurške rukavice, te po mogućnosti: ultrazvučni aparat, kompjuterizirani perimetar, OCT, fundus kamera.

Radni tim: jedan specijalist oftalmolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 102.

Ordinacija neurologije osigurava sljedeću opremu: muzičku viljušku za ispitivanje osjeta vibracije, povećalo, perkusijski čekić, zaporni sat, pribor za lumbalnu punkciju, pribor za lokalnu anesteziju i pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biokemijske, mikrobiološke i citološke pretrage.

Radni tim: jedan specijalist neurolog (neuropsihijatar) i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 103.

Ordinacija psihijatrije osigurava osnovnu opremu liječničke ordinacije.

Radni tim: jedan specijalist neuropsihijatar/psihijatar i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 104.

Ordinacija dermatovenerologije osigurava sljedeću opremu: mikroskop, termokauter, kohleju, igle za punkciju, epilacijske pincete, savijene i ravne škare, skalpele, lancete, povećalo, pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biokemijske, mikrobiološke i citološke pretrage, kirurške rukavice i suhi sterilizator, najmanje ručni dermatoskop.

Radni tim: jedan specijalist dermatovenerolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 105.

Ordinacija pulmologije/pneumoftiziologije osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za djelatnost zdravstvene zaštite kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja u domu zdravlja.

Pored opreme iz stavka 1. ovog članka treba biti dostupna i oprema za radiološku i bronhološku obradu.

Radni tim: jedan specijalista pulmolog/pneumoftiziolog i dvije medicinske sestre-tehničari.

Članak 106.

Ordinacija anesteziologije i reanimatologije osigurava sljedeću opremu: prijenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prijenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih puteva, maske i mijeh u različitim veličinama za artifijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrachealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova klješta, aspirator, kateter za jednokratnu uporabu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca, i kirurške rukavice.

Radni tim: jedan liječnik specijalist anesteziolog i reanimatolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 107.

Ordinacija fizikalne medicine i rehabilitacije osigurava opremu: pribor za punkciju i lokalne blokade, negatoskop, pribor za fizijatrijsku dijagnostiku (čekić, metar, kutomjer, dinamometar, libela, visak), vaga za mjerjenje tjelesne mase sa visinomjerom.

Radni tim: jedan specijalist fizikalne medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 108.

Ordinacija specijaliste medicine rada osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalista medicine rada/specijalista medicine rada i sportske medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Članak 109.

Ordinacija doktora opće-obiteljske stomatologije osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za stomatološku ordinaciju u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalista opće-obiteljske stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 110.

Ordinacija specijaliste oralne medicine i parodontologije treba imati: ultrazvučni aparat za skidanje naslaga, minimalni kirurški komplet, strugače za kosti, komplet instrumenata za parodontologiju, škare za gingivu (ravne i savijene), instrumenti za supragingivalni kamenac, termokauter, ispitivač vitaliteta, model za demonstraciju oralne higijene.

Radni tim: jedan specijalista oralne medicine i parodontologije/specijalista bolesti usta i parodontologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 111.

U ordinaciji specijaliste preventivne i dječje stomatologije treba imati: metalni prsten, otvarač za usta, dječja klješta i opremu za projekciju edukativnih sadržaja.

Radni tim: jedan specijalista preventivne i dječje stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 112.

U ordinaciji specijaliste oralne kirurgije treba imati: operacioni sto ili operacionu fiziološku stolicu, aspirator, oksigenator, operacioni reflektor, termokauter, negatoskop, klješta za kost, minimalni kirurški komplet, UV-lampa, ekarter, raspotorij, anatomske pincete, kirurške škarice, peane, skalpele, igle, iglodržače, bubrežnjake, veliki doboš za gazu, navlake za nasadnik, kiruršku odjeću i komprese.

Radni tim: jedan specijalista oralne kirurgije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 113.

U ordinaciji specijaliste dentalne patologije i endodoncije treba imati: endoboks sa više endodontskih instrumenata, set za koferdam, apex lokator, temokauter, ispitivač vitaliteta.

Radni tim: jedan specijalista dentalne patologije i endodoncije/specijalista bolesti zuba i endodoncije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 114.

U ordinaciji specijaliste stomatološke protetike treba imati: više raznih kašika za otiske, klješta za protetiku, brusno kamenje, borere i frezere (raznih oblika i veličina), posudu za dezinfekciju otisaka.

Radni tim: jedan specijalista stomatološke protetike i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Članak 115.

U ordinaciji specijaliste ortodonta treba imati: odgovarajući ormar za modeloteku, digitalni fotografski aparat, komplet kašika za otiske (veće i manje), klješta za mobilnu ortodonciju, klješta za fiksnu ortodonciju, nosač bravica i bežičnu helio lampu.

Radni tim: jedan specijalista ortodont i jedna stomatološki sestra-tehničar.

Laboratorijska djelatnost/dijagnostika**Članak 116.**

Za djelatnost ortodontsko-tehničkog laboratorija osigurava se sljedeća oprema: zubotehnički radni stol (s mikromotorom, usisivačem, lupom, osvjetljenjem, puhaljkom, plamenikom), kompresor, sudoper, ormar za odlaganje modela, pult za odlaganje aparata, silos za gips, vibrator, obrezivač gipsa, vakuumski mješač gipsa, aparat za poliranje, kompresor, napa, aparat za ispiranje voska.

Laboratorij treba imati instrumente i alate: zubotehnički nasadnik, lopaticu za gips, gumi-miješalicu, noževe, pincete, škare, klijesta, stalak za brusne elemente, lampicu za špirit, kalupe za modele gumene, posudu za odlaganje otisaka, posudicu za miješanje akrilata, staklenu pločicu za miješanje, staklenu pločicu s udubljenjem, naočale zaštite.

Ortodontsko-tehnički laboratorij treba da ima poliklav aparat, kompresor, klijesta za ortodonsku tehniku.

Ortodontsko-tehnički laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan zubni tehničar sa završenom edukacijom iz ortodoncije.

Članak 117.

Medicinsko-biokemijski laboratorij mora osigurati uvjete prostora i opreme utvrđene ovim pravilnikom za medicinsko-biokemijski laboratorij u domu zdravlja.

Usluge medicinsko-biokemijske dijagnostike u poliklinici pruža radni tim u sastavu najmanje:

- jedan specijalista medicinske biokemije ili jedan specijalista biokemije ili diplomirani inženjer medicinske biokemije,
- jedan diplomirani inženjer medicinsko-laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar,
- dva laboratorijska tehničara sa SSS i
- jedna pralja laboratorijskog posuda.

Članak 118.

Mikrobiološki laboratorij osigurava sljedeći prostor:

- čekaonicu,
- prostoriju za uzimanje uzoraka,
- laboratorijski prostor za obradu uzoraka s izolacijom uzročnika iz sigurnosne grupe II (bez M.tbc. i Legionella),
- ako laboratorij radi dijagnostiku metodama molekularne biologije, tada su potrebne još najmanje tri zasebne prostorije, po 3 do 4 m² (jedna prostorija za pripremu reagensa, druga prostorija za amplifikaciju, treća prostorija za detekciju amplifikata), ili veća prostorija sa dvije komore za sterilan rad,
- ako laboratorij radi serološke pretrage potrebno je osigurati odgovarajući prostor i opremu,
- prostoriju za dekontaminaciju, sterilizaciju i pranje posuda,
- prostoriju za pripremu podloga i reagensa ili priručno skladište za gotove podloge i nezapaljive reagense,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente, odvojeno po spolovima.

Mikrobiološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: sitni pribor za osnovne mikrobiološke pretrage - standardna oprema za mikrobiološku obradu (pribor i podloge); hladnjak +4°C, ledenica -20°C, termostat (+37)-(+44°C), sterilizator za suhu sterilizaciju, autoklav za zarazni materijal i podloge, binokularni mikroskop s imerzijom, suhim sustavom i

rasvjetom, stolna laboratorijska centrifuga, analitička i obična vaga, lonci za anaerobni uzgoj bakterija ili anaerobni termostat, UV lampa, oprema za serologiju, vodena kupelj, pH metar, denzitometar, komoru biosigurnosne razine II, laboratorijski stolci i namještaj.

Mikrobiološki laboratorij mora osigurati i računar sa pisačem.

Mikrobiološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista mikrobiolog, jedan inženjer medicinsko-laboratorijske dijagnostike, jedan laboratorijski tehničar srednje stručne spreme i jedna pralja laboratorijskog posuda.

Članak 119.

Citološki laboratorij osigurava sljedeći prostor:

- čekaonicu,
- prostoriju za prijem materijala,
- prostor za pripremu, uzorkovanje i obradu uzoraka,
- prostor za histokemijsko i imunhistokemijsko bojenje uzoraka,
- prostoriju za odlaganje citoloških preparata i pisanih nalaza,
- sobu za rad citoskrinera,
- priručno skladište za lako zapaljivi materijal,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente.

Citološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: uredaj za aktivnu ventilaciju, pribor i reagense za bojenje, centrifugu, digestor, binokularni mikroskop, predmetna i pokrovna stakla, čaše za urin, Petrijeve zdjelice i drugo laboratorijsko posuđe prema potrebi, laboratorijski sat, hladnjak, metalni ormar za lakozapaljive tekućine, ormar za arhiviranje nalaza i kartoteku, računar sa pisačem, ormar za arhiviranje preparata, stol za punkcije, stoliču za držanje pribora za punkciju sa:

- priborom za dezinfekciju (dezinfekcijska sredstva i sterilne gaze ili vata),
- priborom za punkcije (razne igle za punkcije ovisno o području rada – površnih organa, koštane srži, abdominalnih ili torakalnih organa, prostate itd. i odgovarajuće štrcaljke),
- priborom za lokalnu anesteziju ovisno o području rada,
- priborom za pomoć u slučaju anafilaktičke reakcije ("antišok terapija").

Citološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista citologije ili subspecijalista citolog ili liječnik s odgovarajućom specijalizacijom i dodatnom edukacijom iz oblasti citologije i jedan laboratorijski tehničar.

Članak 120.

Patohistološki laboratorij osigurava sljedeće:

- prostoriju za prijem materijala,
- prostor za pripremu i obradu tkiva,
- prostor za rezanje i bojenje uzorka,
- prostoriju za odlaganje histoloških preparata, parafinskih blokova i pisanih nalaza,
- prostoriju za čuvanje kemikalija s prirodnom ventilacijom ili ormar sa aktivnom ventilacijom;
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente, odvojeno po spolovima,
- prostoriju za odmor pacijenta,
- sobu za liječnika.

Patohistološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: uredaj za aktivnu ventilaciju, pribor i boje, binokularni mikroskop, predmetna i pokrovna stakla, medije za uklapanje, laboratorijski sat, hladnjak sa zamrzivačem, metalni ormar za

lako zapaljive tekućine, ormari za arhiviranje nalaza, ormari za arhiviranje preparata, police za arhiviranje parafinskih blokova, mikrotom, histokinet, digestor, vodenu kupelj, termostat, posude za bojenje, boje i kemičalije za procesiranje tkiva.

Patohistološki laboratorij mora osigurati i računar sa pisačem.

Patohistološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalist patolog, jedan inženjer laboratorijske dijagnostike i jedan laboratorijski tehničar.

Radiološka dijagnostika i ultrazvučna dijagnostika

Članak 121.

Za djelatnost radiološke dijagnostike i ultrazvučne dijagnostike poliklinika mora ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene za obavljanje radiološke i ultrazvučne dijagnostike u domu zdravlja.

Članak 122.

Ukoliko poliklinika ima dijagnostiku izvan konvencionalne Rtg dijagnostike i ultrazvučne dijagnostike, treba ispunjavati uvjete prostora, opreme propisane za bolnicu.

Članak 123.

Konvencionalnu Rtg dijagnostiku i ultrazvučnu dijagnostiku osigurava radni tim: jedan specijalist radiološke dijagnostike, jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar.

Ukoliko poliklinika obavlja dijagnostiku iz članka 122. ovog pravilnika osigurava još najmanje jednog specijalistu radiološke dijagnostike, kao i sljedeći kadar:

- za mamografiju: jedan diplomirani inženjer medicinske radiologije ili viši radiološki tehničar,
- za kompjuteriziranu tomografiju: jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar,
- za magnetnu rezonancu: jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar.

Ukoliko se radi dvije i više dijagnostika, timovima se dodaje još jedna medicinska sestra-tehničar.

Nuklearna medicina

Članak 124.

Za obavljene djelatnosti nuklearne medicine kao specijalističko-konzultativne djelatnosti, pored liječničke ordinacije, treba osigurati i prostor za priručni laboratorij od najmanje 9 m² za obavljanje laboratorijskih analiza hormona, tumorskih markera i slično, a da se pri tome ne koriste otvoreni izvori radioaktivnog zračenja (zatvoreni sustav).

U prostoriji laboratorija mora biti osigurana topla i hladna voda, te odgovarajući ormari za lako zapaljivi materijal s ugrađenim odvodom za ventilaciju.

Ordinacija nuklearne medicine osigurava sljedeću opremu: ultrazvučni aparat sa najmanje jednom sondom od 7,5 MHz, EKG aparat, pribor za punkcije, pribor za uzimanje hematoloških, biohemski i citoloških pretraga, automatski analizator za pretrage hormona, tumorskih markera koji ne koristi otvorene izvore zračenja, centrifuga, mikroskop, hladnjak sa zamrzivačem, odgovarajuću količinu reagencija (test reagencije, kalibratore, kontrolne serume, te test trake za kontrolne analize), pipete, plastične kivete, epruvete i ostali materijal za jednokratnu uporabu.

Ordinacija za djelatnost nuklearne medicine osigurava radni tim: jedan specijalista nuklearne medicine, jedan diplomirani ing. laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar i jedna medicinska sestra-tehničar.

Fizikalna medicina i rehabilitacija

Članak 125.

Ukoliko poliklinika pruža usluge fizikalne terapije i rehabilitacije, pored ordinacije za fizijatra, osigurava i sljedeće:

- prostore za različite oblike fizikalne terapije (kineziterapiju, elektroterapiju, radnu terapiju, manualnu masazu) od kojih svaka ima najmanje 9 m² s odvojenim prostorom za presvlačenje i odlaganje garderobe pacijenta,
- prostorije za radnu terapiju za odrasle i za djecu ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i radna terapija,
- prostorije s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, s najmanje jednom kadom i pokretnom dizalicom za teže pokretne pacijente, ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i hidroterapija,
- prostoriju za rekvizite,
- čekaonicu,
- prostor za prijem pacijenta i medicinsku dokumentaciju i
- sanitарne čvorove.

Za usluge fizikalne terapije osigurava se sljedeća oprema: radni stol i stolica u svim prostorijama u kojima se primaju pacijenti, stol za pacijente, ležaj za pacijenta, pribor za medicinsku gimnastiku i kineziterapiju (strunjača, švedske ljestve, ogledalo, oprema za samozbrinjavanje, krevet za kineziterapiju, suspenzija iznad kreveta, jastuci, kose plohe, kinetek, gumene lopte, dinamometar, trake).

Za usluge elektroterapije osiguravaju se pribor i aparatura za elektroterapiju (polivalentni aparat za elektroterapiju), oprema za termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje za rad fizioterapeuta (dinamometar, metar, kutomjer).

Za usluge radne terapije osigurava se sljedeća oprema: didaktička oprema, igračke, ploča s opremom za vježbanje aktivnosti svakodnevnog života, pomagala za kuhanje i održavanje osobne higijene.

Za pružanje usluga fizikalne terapije, poliklinika osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, jedan diplomirani fizioterapeut ili viši fizioterapeut i jedan fizioterapeut srednje stručne spreme.

Članak 126.

Ukoliko poliklinika pruža usluge hiperbarične medicine mora imati sljedeće prostore:

- jednomjesna komora koju čini: prostorija za komoru – dužina prostorije minimalno 5,20 m x širina prostorije minimalno 2 m, u površini optimalno 12-16 m²; prostorija za pripremu plinova i kisika, odnosno za spremnik ili boce sa kisikom i medicinskim zrakom – 8 -10 m²; čekaonica sa administrativnim pultom i kartotekom - 15 m²; sanitarni čvor;
- višemjesna komora koju čini: prostorija za komoru – 32 – 40 m²; prostorija za pripremu plinova i kisika, odnosno za spremnik ili boce sa kisikom i medicinskim zrakom – 10 - 12 m²; ambulanta i intervencija - 16 m²; prostorija za medicinsko osoblje - 9 m²; čekaonica sa administrativnim pultom i kartotekom - 16 m²; prostoriju za sterilizaciju - 6 m²; sanitarni čvor.

Članak 127.

Za pružanje usluga hiperbarične medicine potrebno je osigurati kompletну opremu za jednu od sljedeće tri komore:

- a) jednomjesna komora (*monoplace chamber*): prostorija za komoru sa elektrostatskim podom,

kontrolni panel za praćenje rada komore, senzori za intrakomorni pritisak, senzori za mjerjenje koncentracije CO i CO₂ unutar komore, sustav za audiovizuelnu komunikaciju sa pacijentom u komori, sustav za siguran prekid rada i sigurnu dekompresiju komore u slučaju nestanka električne energije ili dovoda gasova, sustav za mogućnost priključenja EKG monitoringa za praćenje pacijenta unutar komore, sustav za mogućnost priključenja za mjerjenje krvnog pritiska pacijenta unutar komore, roller pumpni sustav radi mogućnosti davanja intravenskih infuzija pacijenta unutar komore, aparat za registraciju disajnih parametara, senzori za mjerjenje temperature unutar komore, senzori za mjerjenje vlažnosti unutar komore, sustav za prečišćavanje zraka, respirator bez električnog pogona, aparat za sušciju, aparat za mjerjenje čistoće kisika, sustav za automatsko gašenje požara (sprinkler), središnji dovod kisika i medicinskog zraka, ukoliko nema središnjeg dovoda – cisterna/spremnik za tečni kisik, ili boce za tečni kisik; cisterna/spremnik za medicinski zrak,

b) jednomjesna komora sa udismanjem kisika pomoću maske: sve kao pod točkom a) stavka 1. ovog članka i razni profili maski za udismanje kisika.

c) višemesna komora (*multiplace chamber*): prostorija za komoru sa elektrostatskim podom, komora sa sjedećim mjestima, odnosno, mogućnostima ležaćeg mjesta, vrata komore za prolaz bolesničkog kreveta širine min. 90 cm i visine min. 160 cm, kontrolni panel za praćenje rada komore, senzori za mjerjenje vlažnosti unutar komore, senzori za mjerjenje koncentracije CO i CO₂ unutar komore, senzori za praćenje temperature unutar komore i vlažnosti zraka, aparat za mjerjenje koncentracije kisika u komori sa alarmom za veće koncentracije od dozvoljenih, sustav za siguran prekid rada i sigurnu dekompresiju komore u slučaju nestanka električne energije ili dovoda gasova, sustav za mogućnost priključenja EKG monitoringa za praćenje pacijenta unutar komore, sustav za mogućnost priključenja aparata za mjerjenje krvnog pritiska, sustav za mogućnost priključenja EEG monitoringa, kamera sa monitorima koji pokrivaju sve pacijente, sustav audio vizuelne komunikacije, pretkomora – minimum dva uređaja za disanje, sustav za automatsko gašenje požara (sprinkler), središnji dovod kisika i medicinskog zraka, ukoliko nema središnjeg dovoda – cisterne ili spremnici za tečni kisik, sustav za prečišćavanje zraka, oprema za osiguravanje zraka; kompresori, sustav za automatsko gašenje požara (sprinkler), cisterne za zrak, sustav za kontrolu zraka, sustavi za kontrolu čistoće kisika, sustavi za prečišćavanje zraka – filteri, aparat za sušciju, respirator bez električnog pogona.

Članak 128.

Za pružanje usluga hiperbarične medicine osigurava se radni tim u sastavu: jedan specijalista interne medicine sa edukacijom iz oblasti hiperbarične medicine, jedan diplomirani medicinski tehničar ili viši medicinski tehničar, jedna medicinska sestra-tehničar.

Dnevna bolnica

Članak 129.

Poliklinika kao zdravstvena ustanova može osigurati pružanje usluga po principu dnevne bolnice.

Članak 130.

Ako poliklinika u sklopu svoje djelatnosti organizira pružanje usluga po principu dnevne bolnice mora imati prostoriju za smještaj pacijenata (u dalnjem tekstu: bolesnička soba) od najmanje 12 m², odnosno 6 m² po svakom ležaju, odnosno stolici koja se može dovesti u poluležeći/ležeći položaj.

U poliklinici koja obavlja psihoterapiju potrebno je osigurati i prostoriju od najmanje 20 m² sa 6 sjedećih mjesta.

Ukoliko poliklinika pruža usluge po principu dnevne bolnice mora imati i priručnu kuhinju.

Članak 131.

Za pružanje usluga po principu dnevne kirurgije poliklinika mora osigurati prostor i opremu operacione sale i opremu propisanu za odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja (anesteziošku opremu za bolnicu).

Pored uvjeta iz stavka 1. ovog članka, poliklinika mora osigurati i sobu za oporavak sa odgovarajućim brojem postelja, uglašno registriranoj djelatnosti i opremu za jedinicu intenzivnog liječenja (u dalnjem tekstu: JIL) propisanu za odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja.

Za usluge dnevne bolnice poliklinika, pored kadra propisanog za odredene ordinacije, mora osigurati kadar za kirurške zahvate koje obavlja, te najmanje tri medicinske sestre-tehničara za rad u sobi za oporavak pacijenta za 24 sata.

Članak 132.

Ukoliko poliklinika pruža uslugu po principu dnevne bolnice mora imati ugovor sa najbližom bolnicom u mjestu sjedišta poliklinike koja može pružiti odgovarajući tretman pacijenta u slučaju komplikacija.

Poliklinika koja pruža uslugu po principu dnevne bolnice mora osigurati:

- hitni medicinski transport, vlastiti ili putem ugovora sa drugom zdravstvenom ustanovom,
- praćenje zdravstvenog stanja pacijenta nakon otpuštanja.

Usluge iz stavka 2. ovog članka može pružati poliklinika ili iste ugovarati sa drugom zdravstvenom ustanovom.

Usluge pružene temeljem ugovora iz stavka 1. i 2. ovog članka padaju na teret poliklinike.

1. BOLNICA

Opći uvjeti za bolnicu

Članak 133.

Bolnica je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost dijagnostike, liječenja, medicinske rehabilitacije i zdravstvene njegove pacijenta, te osigurava boravak i prehranu pacijenta.

Djelatnost iz stavka 1. ovog članka obavlja se u općim, specijalnim, kantonalnim i u univerzitetsko-kliničkim bolnicama.

Članak 134.

Za organizaciju i početak rada, bolnica mora ispunjavati uvjete sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti, o krvi i krvnim sastojcima, o ljekarničkoj djelatnosti i ovim pravilnikom.

Uvjeti prostora, kadra i opreme za kantonalnu bolnicu uređuju se kantonalnim propisom temeljem članka 100. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Ukoliko bolnica obavlja i tercijarnu zdravstvenu zaštitu mora ispunjavati i uvjete utvrđene posebnim propisom, te biti verificirana od strane Federalnog ministarstva zdravstva za obavljanje iste.

Članak 135.

Za osnivanje i početak rada bolnice objekt bolnice mora ispunjavati propisane sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2 – 17. ovoga pravilnika.

Bolnica, ovisno o vrsti, mora imati najmanje:

- prostor za prijem i higijensku obradu pacijenata,
- bolesničke sobe,
- prostorije za specijalističko-konzultativnu djelatnost,
- prostore za opskrbu čistim rubljem i sterilnim materijalom,
- prostorije za opskrbu lijekovima (bolnička ljekarna),
- prostoriju za pohranu medicinske dokumentacije,
- prostorije za prijem, skladištenje, obradu i izdavanje hrane (u ovisnosti od ukupnog broja bolničkih postelja),
- čekaoničke prostore,
- garderobu za uposlenike i
- prostore za obavljanje vjerskih obreda.

Bolnica mora osigurati sterilizaciju, a način rada, prostor, medicinsko-tehnička oprema i kadrovi ovise o vrsti djelatnosti bolnice i postupcima sterilizacije koji se sukladno tome primjenjuju.

Bolnica može imati i prostor za prehranu i dnevni boravak pacijenta, te prostor za posjet pacijenta.

Bolnica treba osigurati prostor za depoziciju leža (mrtvačnicu) u vlastitom objektu ili ga ugovoriti sa zdravstvenom ustanovom koja u svom sastavu ima ovaj prostor.

Bolnica mora osigurati sanitetski prijevoz.

Članak 136.

Bolnica koja u svom djelokrugu rada ima kiruršku granu medicine, pored uvjeta iz članka 135. ovog pravilnika, mora osigurati najmanje jednu operacionu salu sa pripadajućim prostorima i opremom, a ukoliko ima organiziranu ginekološko-primaljsku djelatnost i porodajnu salu.

Ukoliko bolnica ima organizirane više specijalističke djelatnosti kirurških (operativnih) grana medicine, u svrhu racionalnog iskorištavanja prostorija, mogu se organizirati zajedničke prostorije operacionog bloka (operacioni blok), ako to dozvoljavaju građevinsko-tehnički i prostorno-komunikacijski uvjeti objekata u kojem su smještene.

Operativni blok iz stavka 2. ovog članka mora imati najmanje tri operacijske sale na 100 bolesničkih postelja operativnih grana medicine i na svakih dalnjih 50 postelja jednu operacionu salu više i sve ostale (prateće) prostorije svake operacijske sale u operacijskom bloku, s tim da porodiljstvo i oftalmologija moraju imati svaka za sebe zasebnu operacijsku salu.

Članak 137.

Bolnica se organizira na razini specijalističkih odjela, kao osnovnih organizacionih jedinica.

Transfuziološka i ljekarnička djelatnost na razini bolnice se organiziraju sukladno posebnim propisima o transfuziološkoj i propisima o ljekarničkoj djelatnosti.

Članak 138.

Odjel kao osnovna organizaciona jedinica na razini specijalizacije mora imati najmanje 10 postelja, te najmanje dva doktora određene specijalnosti.

Izuzetno od odredbe stavka 1. ovog članka, odjel anesteziologije i reanimatologije (jedinica intenzivnog liječenja) mora imati najmanje četiri postelje.

Odjeli u kojima se provodi dijagnostička djelatnost ne moraju imati bolesničke postelje.

Odjel u svom sastavu ima ambulante za pružanje specijalističko-konzultativne zdravstvene zaštite (u dalnjem tekstu: bolnička ambulanta).

Odjel u svom sastavu može imati odsjeke i dnevnu bolnicu.

Članak 139.

Odsjek je organizaciona jedinica odjela koja se može organizirati na razini subspecijalizacije, odnosno na razini specijalizacije prema anatomskim ili funkcionalnim podjelama.

Odsjek u svom sastavu mora imati najmanje pet kreveta, te uposlenog najmanje jednog doktora sa određenom subspecijalizacijom ili određenom specijalizacijom, u stalnom radnom odnosu.

Članak 140.

Dnevna bolnica je organizaciona jedinica odjela za pružanje dijagnostičkih i terapijskih usluga izvanbolničkim pacijentima, za koje je potreban kratkotrajni boravak u bolnici.

Dnevna bolnica mora imati najmanje dvije bolesničke postelje.

Članak 141.

Bolnički odjel mora imati:

- bolesničke sobe,
- bolničku ambulantu,
- prostoriju za pripremu i obradu i manje zahvate u skladu sa djelatnošću kojom se odjel bavi,
- prostoriju/e za specifičnu dijagnostiku odjela,
- prostorije za uposlenike,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada i
- prostorije za instrumente i rezervne.

Svaki bolnički odjel mora imati sanitarne čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što svaki odjel mora imati kupaonicu za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom koja ima opremu za transport i kupanje nepokretnih pacijenata.

Na svakom bolničkom odjelu mora postojati prostorija za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Na odjelu je potrebno osigurati kolica sjedeća za prijevoz pacijenta i kolica ležaća za prijevoz pacijenta, ormar za lijekove i sanitetski materijal, ormar za instrumente i frižider.

Članak 142.

U bolesničkim sobama za svaku bolesničku postelju osigurava se površina:

- za novorođenčad i djecu do 2 godine - 4,0 m²
- za djecu od 2 do 6 godina - 4,5 m²
- za odrasle i djecu stariju od 7 godina, odvojeno po spolu, - 5,0 m²
- za odrasle oboljele od zaraznih bolesti - 6,0 m²
- za djecu i odrasle smanjenih funkcionalnih sposobnosti - 6,5 m²
- u jedinici intenzivnog liječenja - 6,5 m² po postelji, a razmak između postelja treba da iznosi 100 cm, udaljenost postelja od zida 60 cm.

Članak 143.

Bolničke ambulante moraju ispunjavati uvjete prostora i opreme koji su utvrđeni za specijalističko-konzultativne ordinacije poliklinike.

Prostorija za pripremu i obradu i manje zahvate, kao i prostorija za specifičnu dijagnostiku iz članka 141. ovog pravilnika moraju biti opremljene u skladu sa djelatnošću kojom se odjel bavi.

Članak 144.

Bolnički odjel treba imati sobu za izolaciju pacijenata koji su oboljeli ili se sumnja da boluju od zaraznih bolesti.

Soba za izolaciju pacijenata iz stavka 1. ovog članka mora imati obvezno zaseban sanitarni čvor.

Članak 145.

Bolnički odjel koji obavlja dijagnostičku djelatnost ili drugu medicinsku djelatnost mora ispunjavati uvjete propisane ovim pravilnikom u skladu sa djelatnošću.

2.1. Opća bolница**Članak 146.**

Opća bolница je zdravstvena ustanova koja obavlja najmanje djelatnost kirurgije, interne medicine, pedijatrije, ginekologije i porodiljstva i koja ima posteljne, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagođene svojoj namjeni.

Opća bolница mora imati organizirane bolničke odjele za djelatnosti iz stavka 1. ovog članka, odjel anestezije i reanimatologije, odjel urgentnog zbrinjavanja i hitnog prijema pacijenata, kao i organiziranu sterilizaciju.

Članak 147.

Opća bolница se može oformiti i obavljati zdravstvenu djelatnost ako ispunjava opće uvjete za bolnicu iz čl. 133.-145. ovog pravilnika, te dodatne prostore i medicinsko-tehnicičku opremu kako slijedi:

1. Odjel kirurških djelatnosti mora osigurati i:

- operacionu salu,
- preprostor za pranje ruku,
- prostor za presvlačenje (filter),
- prostor za pripremu pacijenta,
- sobu za budjenje,
- prostor za brzu sterilizaciju,
- sobu za postavljanje i odstranjivanje immobilizacije kod djelatnosti koje istu koriste pri liječenju,
- sanitarni čvor.

Operaciona sala mora imati najmanje sljedeću opremu: sto operacioni, lampa operaciona sa satelitom, nož elektrokirurški, aspirator operacionog polja, rendgen aparat sa TV lancem portabilni, negatoskop, lampa operaciona na stalku, sto za instrumente, kolica za instrumente i kirurške instrumente.

Operaciona sala mora imati opremu propisanu za odjel anestesiologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja (anesteziošku opremu za bolnicu).

2. Odjel interne medicine mora za dijagnostiku osigurati najmanje: prostorije za EKG aparat i UZV aparat sa opremom.

U prostoru za bolničko liječenje odjel interne medicine mora osigurati: Ambu balon sa maskama, defibrilator, monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, aparat za respiratornu potporu, inhalacionu i oksigenoterapiju, aspirator vakuum električni, komplet za endotrahealnu intubaciju, pumpu infuzionu, oftalmoskop, glukometar, test trake za brzo određivanje promjena u urinu, visinomjer, platneni metar.

3. Odjel ginekologije i porodiljstva treba imati operacionu salu koja ispunjava uvjete prostora i opreme kao za kiruršku salu, osim pokretnog rendgen aparata, te:

- sobu za porode,
- sobu za porode infektivnih rodilja,
- sobu za intervencije,
- prostor za pripremu rodilja sa sanitarnim čvorom,
- prostoriju za nedonoščad,
- posebnu prostoriju za izolaciju bolesne novorođenčadi.

Usluge mlječne kuhinje mogu biti zajedničke sa odjelom za pedijatriju.

Soba za smještaj rodilje i novorođenčeta treba biti površine od najmanje 16 m², uz dodatnih 8 m² za dodatnu postelju rodilje i postelju novorođenčeta.

Radaona mora imati sljedeću opremu: instrumentarij za ginekološki pregled i pregled trudnica, ultrazvučni aparat, mikroskop, rektoskop, amnioskop, cistoskop, instrumente za male ginekološke zahvate i elektrokauter, pribor za normalni porodaj, instrumentarij za operativno dovršenje abnormalnih i patoloških porođaja (obvezno vakuum aspirator), opremu za reanimaciju i opskrbu novorođenčadi i opremu za opskrbu nedonoščadi, instrumentarij za laparatomije i za veće vaginalne operacije, aparat za endotrahealnu anesteziju, kisik (najmanje u bocama) u radaonici, operacionoj sali i prostorijama za reanimaciju i postoperativnu njegu, kardiotorograf i detektor otkucanja srca čeda, te inkubator za nedonoščad na odjelu porodiljstva.

4. Odjel pedijatrije treba imati i prostor za:

- mlječnu kuhinju s praonicom, sterilizacijom, pripremom i pohranom gotove hrane,
- prostoriju za majke (obvezno za dojilje),
- pokretne kade za kupanje (jedna kada na šest kreveta ako nisu već u sobi izgradene),
- sobu za igru i dnevni boravak djece.

Odjel pedijatrije mora osigurati sljedeću opremu: EKG, monitor za EKG, TA i puls, sa oksimetrijom i kapnografijom, pumpa infuziona, aspirator vakuum električni, gasni analizator, pulski oksimetar, lampa za fototerapiju, inkubator za standardnu njegu, defibrilator za djecu, izvor kisika sa opremom, komplet za endotrahealnu intubaciju, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stalak za infuziju, krevet bolesnički veliki, krevet bolesnički mali, sustav za sterilizaciju, pribor za male kirurške intervencije, sterilizator suhi, frižider, krevet za novorođenčad, inkubator za transport, kolica za lijekove.

5. Odjeli za anestesiologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje mogu imati središnju i polivalentnu jedinicu intenzivnog liječenja (JIL).

Opća bolница mora imati anesteziošku ambulantu, u sklopu koje može biti i ambulanta za liječenje boli, i šest postelja u JIL-u sa najmanje 50% pokrivenošću postelja respiratorima.

Odjel anestesiologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja mora imati sobu za izolaciju.

Obvezna oprema JIL-a: respiratori, aparat za sukciju i drenažu, oprema za endotrahealnu intubaciju, infuzijske pumpe i perfuzori, pumpe za torakalnu sukciju monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, defibrilator i bor za središnju vensku kateterizaciju.

Obvezna anestezioška oprema u bolnici: aparat za anesteziju sa mogućnošću automatske i ručne ventilacije pluća, aspiracije i kapnografijom, dva isparivača hlapljivih anestetika, stolić za reanimaciju sa defibrilatorom, rezervni cilindri za plinove, oprema za endotrahealnu intubaciju, laringoskop fleksibilni-jedan na svaki operacijski blok, perfuzori, pribor za

središnju vensku kateterizaciju, monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, sustav za grijanje pacijenta i infuzija.

6. Bolnica ima jedinicu za urgentno zbrinjavanje i hitni prijem pacijenta, odnosno jedinstveni prijemni odjel, s potrebnim prostorijama za obradu pacijenta i za zdravstvene djelatnike (lječnike i medicinske sestre).

Odjel urgentnog zbrinjavanja mora biti smješten u prizemlju bolničke zdravstvene ustanove, te odgovarajuće označen.

Prostor urgentnog zbrinjavanja sastoji se od:

- glavnog prostora zbrinjavanja pacijenata,
- dodatnih prostorija i
- ostalih prostorija.

Na odjelu urgentnog zbrinjavanja telefonski uređaji moraju biti dostupni radnicima. Potrebno je osigurati direktnu vanjsku telefonsku vezu neovisno od bolničke telefonske centrale, odgovarajući oblik komunikacije između odjela urgentnog zbrinjavanja i ostalih organizacionih jedinica bolničke zdravstvene ustanove, te komunikaciju između hitnog medicinskog prijema i hitnih medicinskih pomoći.

Glavni prostor zbrinjavanja pacijenata čine sljedeći prostori i prostorije:

- prostor za trijažu,
- čekaonica,
- prostorija za reanimaciju,
- prostor za zbrinjavanje akutnih i subakutnih pacijenata,
- prostorija za izolaciju,
- prostorija za intervencije i male operacijske zahvate.

Prostorija za trijažu mora sadržavati: stol za pregled sa stepenicama, fokusiranu svjetiljku za pregled i kolica za višestruku namjenu.

Prostorija za reanimaciju mora imati sljedeću opremu: ležaj za reanimaciju, pokretna kolica s opremom za reanimaciju, lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, set za reanimaciju odraslih i djece, defibrilator s monitoringom srčanog ritma i pisačem, monitor za praćenje vitalnih funkcija, pulski oksimetar za transkutano praćenje, anesteziološki aparat, prijenosni uredaj za aspiraciju, set za periferni i centralni venski pristup, set za torakodrenažu, set za konikotomiju, set za prepariranje vene, pokretni stalak za infuziju, negatoskop, pokretni stolić, zidni sat, zidni ormarić, kolica za prijevoz medicinske opreme i setova.

Prostor za zbrinjavanje akutnog pacijenta mora imati sljedeću opremu: pokretni ležaj za pacijenta, monitor za praćenje vitalnih funkcija (neinvazivni), EKG aparat, defibrilator s monitoringom srčanog ritma i pisačem, pokretna kolica s lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, komplet za terapiju kisikom, perfuzor, pokretni stalak za infuziju, fokusiranu svjetiljku za pregled i kolica za višestruku namjenu.

U okviru kapaciteta glavnog prostora zbrinjavanja pacijenata mora se osigurati prostorija za izolaciju.

Prostorija za intervencije i male operacijske zahvate mora imati sljedeću opremu: stol za obavljanje operacijskih zahvata, kirurške setove za male operacijske zahvate, kolica s lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, set za reanimaciju odraslih i djece, stropnu lampu za operacijsku dvoranu, pokretna lampa, stolić za kirurški instrumentarij, ormara za pohranu kirurških setova za male operacijske zahvate, ormara za lijekove, negatoskop i zidni sat.

Dodatni prostori koji se nalaze u sastavu prostora odjela urgentnog zbrinjavanja i hitnog bolničkog prijema su:

- prostorija/e za pohranu lijekova, potrošnog medicinskog materijala i pokretnе medicinske opreme. U prostoriji za pohranu lijekova mora biti ormara za lijekove s zasebnim dijelom za lijekove koji sadrže droge.
- gipsaonica sa sljedećom opremom: ormara za pohranu gipsanih zavoja, ormara za pohranu pribora za imobilizaciju, stol i korito za pripremu gipsa s odgovarajućim odvodom, stol i stolac za imobilizaciju i gipsanje i negatoskop.

Članak 148.

Ukoliko opća bolnica pruža usluge iz drugih grana medicine mora ispunjavati uvjete po djelatnostima kako slijedi:

1. Odjel ortopedije treba imati:
  - prostoriju za postavljanje i uklanjanje imobilizacije,
  - prostor za uzimanje mjera i probe ortopedске tehnike,
  - prostor za male operativne ortopedске zahvate koji mogu biti samo u lokalnoj anesteziji.
2. Odjel ortopedije treba imati operacionu salu sa opremom za opću kirurgiju, te imati i: sto operacioni ortopedski ekstenzioni, aparat za siječenje metala, bušilicu motornu, aparat za oštrenje instrumenata, testera motorna, set za operativne zahvate na kostima.
3. Odjel urologije treba imati na raspolaganju operacionu salu sa opremom, kao i prostore za razne urološke dijagnostičke i terapijske zahvate opremljene sukladno uvjetima za poliklinike.
4. Odjel oftalmologije treba imati na raspolaganju operacionu salu i prostor za male operativne zahvate koji mogu biti samo u lokalnoj anesteziji, opremljen sukladno članku 101. ovog pravilnika uz dodatak operacionog mikroskopa.
5. Odjel otorinolaringologije treba imati na raspolaganju operacionu salu i prostoriju za manje operativne zahvate samo u lokalnoj anesteziji, s preprostom za pranje ruku i opremu sukladno članku 99. ovog pravilnika.
6. Odjel infektologije treba imati i prostoriju za laboratorijske priručne analize i uzimanje materijala i ambulantu s čekaonicom za pregled infektoloških pacijenta pri čemu ambulanta mora imati izolacijski boks koji omogućava direktni ulaz izvana.
7. Odjel dermatovenerologije treba imati i prostor za mikroskopski pregled sa opremom.
8. Na odjelu psihijatrije, u dijelu koji je zatvorenog tipa vrata i prozori moraju biti osigurani. Odjel psihijatrije treba imati i prostorije za rad sa grupama.
9. Odjel fizikalne medicine i rehabilitacije treba imati:
  - prostoriju za obavljanje fizikalne terapije ili dovoljan broj prostorija za različite oblike fizikalne terapije (kineziterapiju, elektroterapiju, radnu terapiju, manualnu masažu) sa pripadajućom opremom, te s odvojenim prostorom za presvlačenje i odlaganje garderobe pacijenta,

- za hidroterapiju, potrebna je zasebna prostorija s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, s najmanje jednom kadom, i pripadajućom opremom,
- ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i radna terapija, potrebna je zasebna prostorija za radnu terapiju za odrasle i djecu sa pripadajućom opremom.

Članak 149.

Dijagnostički odjeli (radiološka, laboratorijska i druga dijagnostika) moraju ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene ovim pravilnikom za polikliniku, ukoliko citološku, mikrobiološku i biokemijsku dijagnostiku opća bolnica ne ostvaruje temeljem ugovora sa drugom zdravstvenom ustanovom suglasno članku 102. stavak 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Članak 150.

Na svim odjelima i u ordinacijama koje rade s instrumentima koji se steriliziraju potrebno je organizirati sterilizaciju.

Način organizacije rada, prostor, medicinsko-tehnička oprema i kadrovi ovise o vrsti zdravstvene ustanove i postupcima sterilizacije koji se sukladno tome moraju primjenjivati.

Za centraliziranu sterilizaciju potrebno je imati:

- sobu za prihvat i pranje instrumenata,
- prostoriju za dezinfekciju instrumenata,
- prostoriju za pripremu rublja i instrumenata za sterilizaciju,
- prostoriju za pripremu rukavica,
- prostor za sterilizaciju,
- prostor za spremanje sterilnog materijala.

Ukupna površina prostora za sterilizaciju koja je centralizirana određena je indeksom 0,5 m² po bolesničkoj postelji.

Oprema je uvjetovana postupcima sterilizacije koji se obavljaju u toj zdravstvenoj ustanovi, a normirana temeljem JST (jedinice sterilizacije koja označava količinu materijala za sterilizaciju volumena 54 litre ili paketa dimenzija 60x30x30).

Članak 151.

Bolnica pri pojedinim odjelima može organizirati rad po principu dnevne bolnice.

Za djelatnost iz stavka 1. ovog članka, bolnica mora imati prostoriju za smještaj pacijenta.

U bolnici koja obavlja i psihoterapiju potrebno je osigurati dodatnu prostoriju od najmanje 20 m² sa sjedećim mjestima.

Dnevne bolnice u čijim se jedinicama priručno priprema i dijeli hrana pacijentima osiguravaju za to posebnu prostoriju, odnosno prostorije ovisno o potrebama pacijenta (priručna kuhinja).

Kuhinja iz stavka 4. mora imati opremu prema svojoj namjeni i to: odgovarajući stol, električno ili plinsko kuhalo, hladnjak, potrebno posuđe, kuhinjsku vagu, ormari za spremanje posuđa i trosjeljni sudoper za pranje, dezinfekciju i ispiranje, te ocijednu površinu za sušenje posuđa.

Članak 152.

Opća bolnica može se оформiti i obavljati specijalističko-konzultativnu i stacionarnu djelatnost, ukoliko na minimalni broj postelja (40) glede kadra ima najmanje:

- u internoj medicini i pedijatriji: dva doktora medicine specijaliste iz odgovarajuće grane medicine i osam medicinskih sestara – tehničara, od

čega 12% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara-tehničara, u svakoj oblasti;

- u općoj kirurgiji i ginekologiji i porodiljstvu: dva doktora medicine specijaliste iz odgovarajuće grane medicine i osam medicinskih sestara – tehničara, od čega 12% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara-tehničara, u svakoj oblasti, a za svaku operacionu salu još po jednu medicinsku sestruru - tehničaru za poslove instrumentarke i medicinsku sestruru-tehničaru za asistenciju instrumentarki;
- odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja mora osigurati: dva doktora medicine specijaliste anesteziologije i reanimatologije, jednu medicinsku sestruru-tehničaru educiranu za anesteziološkog tehničara na jednu operacionu salu, a za jedinicu intenzivnog liječenja: jedna medicinska sestra-tehničar na dvije postelje za osam sati radnog vremena, od čega je od ukupnog broja medicinskih sestara-tehničara 15% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara;
- za radioološku dijagnostiku mora osigurati uvjete kadra utvrđene za polikliniku;
- za usluge medicinsko-biokemijskog laboratorija, ukoliko usluge istog nisu ugovorene s drugom zdravstvenom ustanovom: jednog specijalistu medicinske biokemije ili jednog specijalistu biokemije ili jednog diplomiranog inženjera medicinske biokemije, jednog diplomiranog inženjera medicinsko-laboratorijske dijagnostike, dva laboratorijska tehničara sa srednjom stručnom spremom i dvije pralje laboratorijskog posuda;
- za citološku, mikrobiološku i patološku dijagnostiku bolnica mora ispunjavati uvjete kadra utvrđene za polikliniku, ukoliko ove djelatnosti nisu ugovorene s drugom zdravstvenom ustanovom;
- za poslove sterilizacije: jedna sestra bachelor sestrinstva/viša medicinska sestra-tehničar posebno educirana za poslove sterilizacije i dva pomoćna djelatnika na svakih 50 JST;
- za transfuziološku i ljekarničku djelatnost mora osigurati kadar sukladno posebnim propisima.

Ukoliko opća bolnica pruža usluge iz drugih grana medicine mora upošljavati najmanje po dva doktora medicine specijaliste odgovarajuće grane medicine i odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara, fizioterapeuta i drugih zdravstvenih djelatnika sa visokom/višom i srednjom stručnom spremom, kao i odgovarajući broj zdravstvenih suradnika.

2. SPECIJALNA BOLNICA

Članak 153.

Specijalna bolnica je zdravstvena ustanova za specijalističko-konzultativno i bolničko liječenje određenih bolesti ili određenih dobnih skupina stanovništva, i ima postelje, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagođene svojoj namjeni.

Članak 154.

Specijalna bolnica mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17. ovog pravilnika i opće uvjete za bolnicu iz čl. 133.-145. ovog pravilnika.

Pored uvjeta iz stavka 1. ovog članka, specijalna bolnica koje se bavi specijalističko-konzultativnim i bolničkim liječenjem određenih bolesti ili određenih dobnih grupa stanovništva mora ispunjavati uvjete prostora, opreme i kadra definirane ovim pravilnikom za sekundarnu razinu zdravstvene zaštite odredene specijalnosti.

Članak 155.

Ukoliko specijalna bolnica obavlja i tercijarnu zdravstvenu zaštitu iz djelatnosti za koju je registrirana, mora ispunjavati uvjete iz članka 99. stavak 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

3. LJEĆILIŠTE**Članak 156.**

Lječilište je zdravstvena ustanova u kojoj se prirodnim ljekovitim izvorima provodi preventivna zdravstvena zaštita, specijalistička i bolnička rehabilitacija.

Za osnivanje i rad, lječilište mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Članak 157.

Za obavljanje djelatnosti lječilište mora imati najmanje:

- prostor za prijem pacijenata,
- prostorije za iskorišćavanje prirodnog ljekovitog faktora,
- prostorije za fizikalni tretman i rehabilitaciju,
- bolesničke sobe,
- prostorije za specijalističko-konzultativnu djelatnost,
- prostore za opskrbu čistim rubljem i sterilnim materijalom,
- prostor za opskrbu lijekovima,
- prostor za pohranu medicinske dokumentacije,
- prostorije za prijem, skladištenje, obradu i izdavanje hrane.

Lječilište mora imati:

- sanitarne čvorove za pacijente i uposlenike,
- kupaonice za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i kadama koje imaju opremu za transport i kupanje nepokretnih pacijenata, sa prostorom za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Članak 158.

Lječilište mora imati sljedeći opremu:

- opremu liječničke ordinacije sukladno članku 107. ovog pravilnika,
- opremu prostorija za pripremu i aplikaciju prirodnih ljekovitih faktora koja mora odgovarati propisima o tehničkoj sigurnosti i zaštiti okoliša,
- odgovarajuću opremu za fizikalni tretman i rehabilitaciju i kolica sjedeća i ležeća za prijevoz pacijenta.

Lječilište mora osigurati sanitetski prijevoz.

Članak 159.

Lječilište za osnivanje i rad mora upošljavati najmanje jednog liječnika odgovarajuće specijalnosti, četiri medicinske sestre-tehničara srednje stručne spreme i jednu sestru-tehničara bachelora sestrinstva/višu medicinsku sestru, jedan diplomirani/viši fizioterapeut, dva fizioterapeuta srednje stručne spreme, jedan radni terapeut, te odgovarajući broj tehničkog i pomoćnog osoblja.

4. ZAVOD**Članak 160.**

Zavod je specijalizirana zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja specijalističko-konzultativna zdravstvena zaštita, uz posebnu djelatnost medicinske tehnologije, kao i određena medicinska ispitivanja.

Članak 161.

Za osnivanje i rad zavod mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Članak 162.

Imajući u vidu registriranu djelatnost, zavod glede prostora, opreme i kadra mora ispunjavati najmanje uvjete utvrđene za specijalističko-konzultativnu djelatnost za polikliniku.

V. FEDERALNI I KANTONALNI ZDRAVSTVENI ZAVODI**Članak 163.**

Federalni i kantonalni zdravstveni zavodi su zdravstvene ustanove koje obavljaju djelatnost iz članka 43. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Federalni zdravstveni zavodi su:

- Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine i
- Zavod za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine.

Kantonalni zdravstveni zavodi su:

- zavod za javno zdravstvo kantona,
- zavod za medicinu rada kantona,
- zavod za bolesti ovisnosti kantona i
- zavod za sportsku medicinu kantona

1. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**Članak 164.**

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federalni zavod za javno zdravstvo) je zdravstvena ustanova za obavljanje javnozdravstvene djelatnosti na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 165.

Za osnivanje i rad Federalni zavod za javno zdravstvo mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Članak 166.

Federalni zavod za javno zdravstvo u pogledu prostora mora imati sljedeće:

- prostor za djelatnost epidemiologije (prostorije za obavljanje epidemiološke djelatnosti za zarazne bolesti, kronične masovne nezarazne bolesti i vođenje populacionih registara, te prostorije za skladištenje opreme i sredstava za protuepidemijsko djelovanje),
- prostor za obavljanje poslova socijalne medicine sa organizacijom i ekonomikom zdravstvene zaštite i vođenje pripadajućih javnozdravstvenih registara i izvješća,
- prostor za djelatnost zdravstvene statistike,
- prostori za promociju zdravlja i medicinske edukacije,
- prostor za djelatnost zdravstvene ekologije (prostori za osnovne analize i prostori za specijalizirane analize),
- prostori za mikrobiološki laboratorij,
- prostori za djelatnost zaštite od zračenja,

- prostori Centra za zdravstveni menadžment,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Članak 167.

Federalni zavod za javno zdravstvo za obavljanje djelatnosti propisanih zakonom mora osigurati odgovarajuću opremu za praćenje, analizu, nadzor i znanstveno istraživanje zdravstvenog stanja pučanstva, zdravstvene ispravnosti hrane za ljude i životinje i predmeta opće uporabe, uzroka pojave i širenja zaraznih i nezaraznih bolesti, utjecaja ekoloških faktora na zdravlje i zaštitu od zračenja.

Za epidemiološku djelatnost, pored standardne opreme, potrebno je osigurati opremu za skladištenje i čuvanje imunobioloških preparata (hladne komore, rashladni uređaji, oprema za monitoring hladnog lanca).

Za terenski rad se mora osigurati odgovarajući broj prijevoznih sredstava, te posebno vozilo sa rashladnom komorom.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati računarsku opremu sa serverom.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati odgovarajući medicinsko-tehnički i drugu opremu po pojedinim djelatnostima, te dodatnu opremu prema stručnim zahtjevima.

Članak 168.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati potreban broj zdravstvenih i nezdravstvenih djelatnika, odnosno stručnih timova ovisno o vrsti pojedinih djelatnosti, te razmjerno opsegu svog djelovanja.

**2. ZAVOD ZA TRANSFUZIJSKU MEDICINU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 169.

Zavod za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federalni zavod za transfuzijsku medicinu) je zdravstvena ustanova koja obavlja transfuzijsku djelatnost na teritoriju Federacije, sukladno Zakonu o krvi i krvnim sastojcima.

Članak 170.

Za osnivanje i rad Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17 ovog pravilnika.

Članak 171.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu glede prostora mora imati sljedeće:

- prostor za prikupljanje krvi,
- prostor za središnji prijem doza i uzoraka krvi,
- prostor za čuvanje, distribuciju krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za elektroničku obradu podataka, dokumentaciju i hemovigilancu,
- laboratorij za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davatelja sa izdvojenom ordinacijom za trudnice,
- laboratorij za testiranje uzoraka krvi davatelja na markere krvlju prenosivih bolesti,
- prostor za pripremu krvnih sastojaka,
- prostor za čuvanje krvi i krvnih sastojaka u formi hladnih komora sa agregatom i sustavom zvučnog i svjetlosnog alarma,
- prostor za poslove osiguranja i kontrole kvalitete krvi i krvnih sastojaka,
- liječničku ordinaciju/savjetovalište za dobrovoljne davatelje krvi,

- laboratorij za detekciju koagulacionih poremećaja sa ordinacijom,
- prostor za ambulantni tretman pacijenata sa koagulacionim poremećajima
- laboratorij za tkivnu tipizaciju,
- laboratorij za molekularnu imunogenetsku dijagnostiku,
- prostor za hemoferezu i krioprezervaciju,
- prostor za edukaciju i znanstveno-istraživački rad i administrativne i zajedničke prostore.

Prostori iz stavka 1. ovog članka treba da omoguće neometano funkcioniranje opreme.

U jednom prostoru se može izvoditi više postupaka ukoliko je osigurana fizička i funkcionalna odvojenost na način da omogućavaju neometano izvođenje postupaka.

Članak 172.

Prostor za prikupljanje krvi obuhvata:

- čekaonicu za davatelje,
- prostor za prijem, upis i anketiranje davatelja,
- prostoriju za liječnički pregled,
- prostor za prikupljanje krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za afereze,
- prostoriju za odmor davatelja,
- priručno skladište materijala,
- sanitarni čvor za davatelje,
- prostor i sanitarni čvor za osoblje,
- prostor za dežurno osoblje.

Članak 173.

Prostor za središnji prijem doza i uzoraka krvi mora biti podijeljen na pretprostor za odlaganje doza i uzoraka krvi i prostor za elektronski upis zaprimljenih doza i uzoraka krvi.

Prostor treba biti organiziran tako da osigura nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Članak 174.

Prostor za čuvanje, distribuciju krvi i krvnih sastojaka obuhvata sljedeće:

- prostor za prijem krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za čuvanje krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za pripremu sastojaka za transport,
- prostor za distribuciju i izdavanje krvi i krvnih sastojaka.

Prostori za čuvanje krvi i krvnih sastojaka trebaju biti odvojeni i u slijedu na način da osiguravaju nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Veličina prostora za čuvanje krvi i krvnih sastojaka ovisi o broju hladnjaka, ledenica, agitatora trombocita koji omogućavaju nesmetano i kvalitetno čuvanje dnevno uzetih doza krvi i proizvedenih krvnih sastojaka.

Prostor za distribuciju i izdavanje krvi i krvnih sastojaka obuhvaća prostor za vođenje dokumentacije, prijem zahtjeva za krv i krvne sastojke, prijem uzoraka za testiranje i distribuciju, odnosno izdavanje krvi i krvnih sastojaka.

Prostori za prijem zahtjeva za krv i krvne sastojke i uzoraka krvi, prostor za prijem krvnih sastojaka, te prostor za izdavanje krvnih sastojaka trebaju biti uvezani na način da se osigura nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Članak 175.

Prostor za elektronsku obradu podataka, dokumentaciju i hemovigilance mora biti izdvojen i zaštićen od neovlaštenog pristupa.

Članak 176.

Prostor laboratorija za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davatelja mora biti odvojen od prostora laboratorija za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi bolesnika i trudnica.

Laboratorij za imunohematološko ispitivanje mora imati izdvojenu ambulantu za trudnice.

Članak 177.

Prostori laboratorija za testiranja na krvlju prenosive bolesti uzoraka krvi davatelja moraju biti izdvojeni od laboratorija za ispitivanje i testiranja na krvlju prenosive bolesti uzoraka krvi bolesnika i trudnica.

Članak 178.

Prostor za pripremu krvnih pripravaka mora biti funkcionalno podijeljen na:

- dio za centrifugiranje,
- dio za razdvajanje krvi na krvne pripravke,
- dio za finalizaciju (obilježavanje) krvnih pripravaka i
- dio za inaktivaciju patogena u krvi i krvnim pripravcima.

Veličina prostora za centrifugiranje treba biti razmjerna broju centrifuga, te mora omogućavati nesmetanu pripremu za ostale postupke proizvodnje krvnih pripravaka.

Članak 179.

Prostor za hemoferezu i krioprezervaciju mora biti funkcionalno podijeljen na:

- prostor za izvođenje svih vidova donorske hemofereze,
- prostor za izvođenje svih vidova terapijske hemofereze i
- prostor za krioprezervaciju.

Članak 180.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati medicinsko-tehničku opremu koja omogućava da se krv i krvni sastojci kontinuirano proizvode u obliku koji zadovoljava postojeće standarde sigurnosti i kvalitete i njihovu namjenu, te da se laboratorijske aktivnosti dosljedno provode i kontroliraju sukladno zahtjevima kvaliteta.

Oprema koja se uporabljuje u postupcima prikupljanja, testiranja, prerade, čuvanja, distribucije krvi i krvnih sastojaka treba biti validirana, mjerena i održavana sukladno njenom namjeni.

Članak 181.

Oprema Federalnog zavoda za transfuzijsku medicinu u smislu količine treba odgovarati broju uzetih doza krvi i krvnih sastojaka i/ili proizvedenih doza krvnih sastojaka, vrsti i metodama ispitivanja i mogućnosti tehničkog održavanja.

Oprema, u najvećoj mogućoj mjeri, treba omogućavati sigurno izvođenje svih postupaka u transfuzijskom procesu.

Članak 182.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu, za prikupljanje krvi davatelja, mora imati najmanje sljedeću opremu: aparat za brzo određivanje hemoglobina davatelja, mobilne krevete za uzimanje krvi, stabilne krevete za uzimanje krvi, automatske vage miješalice za uzimanje krvi, električne zavarivače plastičnih sustava, hladnjak na + 4°C za smještaj uzete krvi i čuvanje tijekom ispitivanja, transportne sanduke s praćenjem temperature, sustav za hlađenje uzete krvi na 22°C, kombibus za prijevoz ekipa, vozilo za potrebe Zavoda, specijalno vozilo za rad mobilnih ekipa na terenu, terenska računala s pisačima, računalni terminal za registraciju davatelja u prostoru jedinice,

stanični separator (stanice, plazma), aparat za mjerjenje krvnoga tlaka, termometar, medicinske slušalice i reanimacijski kovčeg.

Članak 183.

Za središnji prijem doza i uzoraka krvi prikupljenih od dobrovoljnijih davatelja, Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje jedan računalni terminal.

Članak 184.

Za preradu, čuvanje i distribuciju krvi i krvnih sastojaka Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: centrifuge s priborom za centrifugiranje doza krvi, automatske centrifuge sa hlađenjem, tehnika za centrifugiranje i filtriranje krvi i krvnih sastojaka, automatski sustav za razdvajanje krvnih sastojaka, agitator za koncentrate trombocita, vage za tariranje, vage za vaganje krvnih pripravaka, hladnjak za čuvanje i izdavanje pripravaka na +4°C, zamrzivač za čuvanje sveže smrznute plazme na -30°C, zamrzivač za brzo zamrzavanje plazme na -40°C, karantensko skladište pripravaka na +4°C, karantensko skladište pripravaka na -30°C, hladnu komoru za čuvanje plazme za preradu na -40°C, plazmackstraktor, siler, aparat za sterilno spajanje plastičnih sustava, zavarivače plastičnih sustava, stalak za leukofiltraciju, kolica za prijevoz krvi i krvnih sastojaka, terensko računalo, računalo, računalni terminal za unos proizvodnje krvnih pripravaka, računalni terminal za finalizaciju i obilježavanje krvnih pripravaka, računalni terminal za prijem narudžbi za krvne pripravke, računalni terminal za izdavanje krvnih pripravaka, pisač naljepnica za obilježavanje krvnih pripravaka i laboratorijskih brojeva, tehniku za inaktivaciju patogena u krvi i krvnim pripravcima.

Članak 185.

Za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davatelja Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: laboratorijsku stolnu centrifugu za epruvete, sustav za manualni rad u mikrokarticama, sustav za automatizirano određivanje ABO, RhD krvnih grupa, i ostalih krvnogrupnih antigena preglednih ispitivanja, termostat/kupelj, hladnjak na +4°C za čuvanje reagencija, hladnjak na +4°C za čuvanje uzoraka krvi davatelja tijekom ispitivanja, zamrzivač na -25°C za čuvanje uzoraka, računalo, računalni terminal, računalni server (uredaji mogu biti dijeljeni s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu), pipetor, stalak za kartice i epruvete.

Članak 186.

Za ispitivanje na markere krvlju prenosivih bolesti davatelja krvi, Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: stolnu centrifugu, automatski pipetor, automatski analizator, automatizirani NAT sustav, hladnjak na +4°C za čuvanje reagencija, hladnjak na +4°C za čuvanje uzoraka, zamrzivač na -25°C za čuvanje uzoraka, zamrzivač na -30°C, zamrzivač na -80°C za čuvanje uzoraka, sustav za arhiviranje, računalo, računalni terminal, računalni server (uredaji mogu biti dijeljeni s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu), destilator.

Članak 187.

Laboratorij za molekularnu imunogenetiku mora imati sljedeću opremu: hladnjak na +4°C, hladnjak na -20°C, zamrzivač na -80°C za čuvanje uzoraka, invertni mikroskop, fluoroanalizator, termomikser, električna vaga, UV iluminator, kada za elektroferezu, sterilni kabineti, PCR-5, osobno računalo, računalni terminal, računalni server (uredaj može biti dijeljen s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu).

Članak 188.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu u laboratoriju za osiguranje i kontrolu kvalitete mora imati sljedeću opremu: hematološki analizator, protočni citometar, pH-metar, miješalica za uzorke, stolnu centrifugu, svjetlosni mikroskop, fotometar, garniture etalonskih utega Mettler klase F1, precizna vaga, hladnjak na +4°C L, hladnjak na 30°C, stalak za pipete, pipete, HemoCue LOW hemoglobin, računalni terminal i računalo.

Članak 189.

Laboratorij za detekciju koagulacionih poremećaja sa izdvojenom ambulantom i prostor za ambulantni tretman pacijenata sa koagulacionim poremećajima moraju imati sljedeću opremu: automatski hemostatski analizator niskog i visokog kapaciteta, poluautomatski hemostatski analizator, agregometar, tromboelastograf, aparat za krne slike, centrifuga, vodenog kupatila, frižider, frižider sa komorom za duboko zamrzavanje, Light cycler, Elisa analizator i računalo.

Članak 190.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu u prostoru za hemoferezu i krioprezervaciju mora imati sljedeću opremu: automatizirani sustav za aferezu, automatizirani sustav za terapeutsku aferezu i kolekciju mononuklearnih stanica (MNC), aparat za selekciju stanica, aparat za programirano zamrzavanje biološkog materijala, sustav za krioprezervaciju i čuvanje biološkog materijala, hladnjak na +4°C, siler, računalo.

Članak 191.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati u stalnom radnom odnosu najmanje:

- 15 doktora medicine, specijalista transfuzijske medicine,
- jedan specijalista kontrole lijekova,
- jedan specijalista medicinske biokemije,
- četiri doktora medicine,
- šest biologa (diplomirani biolog, bachelor biologije, magistar struke /biolog/)
- dva diplomirana inženjera elektrotehnike, smjer informatika,
- četiri uposlenika visoke stručne spreme društvenog smjera (dipl. scr, dipl. sociolog, dipl. psiholog i sl.),
- četiri diplomirana inženjera laboratorijsko-medicinske dijagnostike,
- sedam medicinskih sestara-tehničara bachelor sestrinstva/više stručne spreme,
- 25 medicinskih sestara-tehničara srednje stručne spreme,
- odgovarajući broj nezdravstvenih djelatnika visoke, srednje stručne spreme i
- pomoćno osoblje.

3. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KANTONA

Članak 192.

Zavod za javno zdravstvo kantona je zdravstvena ustanova koja obavlja javnozdravstvenu djelatnost za područje kantona.

Članak 193.

Za osnivanje i rad zavod za javno zdravstvo kantona mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Članak 194.

Zavod za javno zdravstvo kantona glede prostora mora imati najmanje sljedeće:

- prostor za djelatnost epidemiologije,

- prostor za djelatnost socijalne medicine sa organizacijom i ekonomikom zdravstvene zaštite,
- prostor za djelatnost higijene i zdravstvene ekologije,
- prostore mikrobiološkog laboratorija (sanitarna i/ili medicinska mikrobiologija za vanbolničke pacijente),
- prostor za promociju zdravlja i medicinske edukacije,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Članak 195.

Zavod za javno zdravstvo kantona za obavljanje poslova propisanih zakonom mora osigurati potrebnu medicinsko-tehničku opremu po pojedinim djelatnostima.

Zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati računarsku opremu sa serverom.

Za terenski rad zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati odgovarajući broj prijevoznih sredstava.

Članak 196.

Zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati odgovarajući broj zdravstvenih i nezdravstvenih djelatnika odnosno stručnih timova razmjerno opsegu svog djelovanja za potrebe stanovništva kantona za čije područje je oformljen.

4. ZAVOD ZA MEDICINU RADA KANTONA

Članak 197.

Zavod za medicinu rada kantona je zdravstvena ustanova za obavljanje djelatnosti specifične zdravstvene zaštite radnika na području kantona.

Članak 198.

Za osnivanje i rad zavod za medicinu rada kantona mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Članak 199.

Zavod za javno zdravstvo kantona glede prostora mora imati najmanje sljedeće:

- prostor za najmanje dvije ordinacije,
- prostore za funkcionalnu dijagnostiku,
- prostoriju za psihološko testiranje,
- sobu liječnika specijalisti medicine rada,
- prostor priručnog laboratorija,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Članak 200.

Ordinacija medicine rada mora ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika za primarnu razinu zdravstvene zaštite.

Zavod za medicinu rada kantona mora osigurati i sljedeću opremu: opremu za antropometriju, dinamometar, hronometar, EKG aparat, Holter monitor za EKG, Holter monitor za TA, oprema za ergometriju-ergo bicikl ili pokretna traka sa elektrokardiografskim monitorom i pisacem, defibrilator sa elektrokardiografskim monitorom, oftalmoskop, aparat za mjerjenje kožne temperature (dermotermometar), opremu za psihofiziologiju rada, aparati za psihotehnička ispitivanja (reakciometar).

Pored opreme iz stavka 2. ovog članka, u ovisnosti o vrsti i opsegu djelatnosti koju obavlja zavod za medicinu rada kantona treba imati i sljedeću opremu: bodipletizmograf, aparat za izvođenje bronho-provokacionih testova, gasni analizator, aparat za ispitivanje nervusa vestibularisa, elektronistagmograf, aparat za ispitivanje sluha, aparat za kompjuterizirano vidno

polje, aparat za biomikroskopiju, adaptometar, kompjuterizirani refraktometar, hromatograf gasni sa masenim detektorom (GC/MS), hromatograf gasni (GC), hromatograf tečni (HPLC), spektrofotometar apsorpcioni atomski, spektrofotometar sa protočnom kivetom UV-VIS, aparat automatski sa kompletom sondi za kontinuirano ispitivanje kemijskih štetnosti, pumpu električnu za uzimanje uzoraka zraka, pumpu za uzimanje bioloških uzoraka, aparat za demineralizaciju i destilaciju vode, hladnjaci, centrifuge, vase analitičke i tehničke, opremu za homogenizaciju i ekstrakciju, dermotermometar, kapilaroskop, digitalni termometar, digitalni higrometar, digitalni anemometar, globus termometar, mikroskop binokularni fazno-kontrastni, aparat i pripadajuću opremu za mjerjenje buke, aparat i pripadajuću opremu za mjerjenje vibracija, luksmetar, digitalni aparat i pripadajuću opremu za uzimanje uzorka zraka i određivanje aerozagadenja u radnoj sredini, izolacionu komoru za audiometriju, ultrazvučni aparat sa linearnom i konveksnom sondom, ultrazvučni denzitometar, brojač radioaktivnosti, računarsku opremu sa mogućnošću priključenja na mrežu i odgovarajućim perifernim uređajima.

Članak 201.

Zavod za medicinu rada kantona koji obavlja zdravstvenu djelatnost iz neke druge oblasti mora ispunjavati uvjete utvrđene ovim pravilnikom za sekundarnu zdravstvenu zaštitu.

Članak 202.

Zavod za medicinu rada kantona može se оформiti i obavljati zdravstvenu djelatnost ako glede kadra ima najmanje: pet doktora medicine specijaliste medicine rada, jednu diplomiranu/višu medicinsku sestru-tehničara i pet medicinskih sestara-tehničara, kao i jednog psihologa.

Ako zavod iz stavka 1. ovog članka ima organizirano obavljanje specijalističko - konzultativne djelatnosti, osigurava najmanje po jednog doktora medicine odgovarajuće specijalnosti i jednu medicinsku sestru-tehničara u svakoj oblasti.

5. ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA

Članak 203.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona je specijalizirana zdravstveno-socijalna ustanova koja se bavi prevencijom, liječenjem i rehabilitacijom ovisnika.

Članak 204.

Za osnivanje i rad zavod za bolesti ovisnosti kantona mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17, kao i opće uvjete za bolnicu iz čl. 133-145. ovog pravilnika, izuzev uvjeta za transfuzijsku djelatnost.

Za djelatnost dnevne bolnice zavod za bolesti ovisnosti kantona mora imati adekvatan prostor za provođenje individualnog tretmana i grupnih oblika rada sa ovisnicima, kao i prostor za supstitucionu terapiju za opijatske ovisnike.

Prostor za supstitucionu terapiju za opijatske ovisnike iz stavka 2. ovog članka obuhvata:

- prijemni punkt sa ambulantom,
- prostoriju za podjelu medikamenta,
- ljekarsku ordinaciju,
- ured za psihologa i socijalnog djelatnika,
- prostoriju za organiziranje grupne terapije,
- sanitarni čvor za pacijente i osoblje (odvojeno po spolu),
- ostavu,
- čajnu kuhinju,
- čekaonicu i
- garderober.

Dnevna bolnica u kojoj se priprema i dijeli hrana pacijentima osigurava posebnu prostoriju, odnosno prostorije, ovisno o potrebama pacijenata (priručna kuhinja) sa odgovarajućom opremom.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona mora osigurati sanitetski prijevoz.

Članak 205.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona, pored opreme propisane ovim pravilnikom za sekundarnu razinu zdravstvene zaštite, za djelatnost psihiatrije mora osigurati i prateću tehničku opremu.

Članak 206.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona mora upošljavati najmanje pet doktora medicine specijalista neuropsihijatrije/psihiatrije i odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/višom stručnom spremom i srednjom stručnom spremom, okupacionih terapeuta, kao i odgovarajući broj zdravstvenih suradnika.

6. ZAVOD ZA SPORTSKU MEDICINU KANTONA

Članak 207.

Zavod za sportsku medicinu kantona je zdravstvena ustanova za obavljanje specifične zdravstvene zaštite sportaša za područje jednog ili više kantona (u daljnjem tekstu: Zavod sportske medicine).

Članak 208.

Za osnivanje i rad Zavod sportske medicine mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2. -17. ovog pravilnika.

Članak 209.

Zavod sportske medicine glede prostora mora imati sljedeće:

- prostor za najmanje dvije ordinacije,
- prostore za funkcionalnu dijagnostiku,
- prostoriju za psihološko testiranje,
- prostorije za rehabilitaciju oboljelih i ozlijedenih sportaša,
- sobu liječnika specijalista sportske medicine/medicine rada i sporta,
- priručni laboratorij i
- prostoriju za obavljanje administrativnih poslova.

Članak 210.

Ordinacija iz članka 209. alineja jedan ovog pravilnika mora ispunjavati uvjete opreme za djelatnost specifične zdravstvene zaštite sportaša.

Članak 211.

Zavod sportske medicine može se оформiti i obavljati zdravstvenu djelatnost ako glede kadra ima najmanje: dva doktora medicine specijaliste sportske medicine/medicine rada i sporta, odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara sa visokom/višom i srednjom stručnom spremom, okupacionih terapeuta, kao i odgovarajući broj zdravstvenih suradnika.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 212.

Zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite dužne su u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika uskladiti svoj rad sa odredbama istog.

Članak 213.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-1596/12

08. ožujka 2012. godine
Sarajevo

Ministar
Prof. dr. **Rusmir Mesihović**, v. r.

На основу члана 55. став 4. Закона о здравственој заштити ("Службене новине Федерације БиХ", број 46/10), федерални министар здравства доноси

ПРАВИЛНИК

О БЛИЖИМ УСЛОВИМА ПРОСТОРА, ОПРЕМЕ И КАДРА ЗА ОСНИВАЊЕ И ОБАВЉАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА

I. ОПШТА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим Правилником се уређују ближи услови простора, опреме и кадра за оснивање и обављање здравствене дјелатности којима удовољавају здравствене установе.

Услови простора, опреме и кадра из става 1. овог члана представљају минимум услова које мора испуњавати здравствена установа.

II. САНИТАРНО-ТЕХНИЧКИ И ХИГИЈЕНСКИ УСЛОВИ

Члан 2.

Објекат у којем се налазе просторије за обављање здравствене дјелатности мора удовољавати следећим санитарно-техничким и хигијенским условима:

- мора бити изграђен од чврстог материјала,
- мора бити смјештен на приступачном терену,
- не смије бити изложен онечишћењу и буци изнад допуштених вриједности,
- просторије морају бити зрачне, и грађевински изведене тако да се могу ефикасно и брзо провјерити,
- у просторијама с недовољним прозрачивањем мора бити осигурана умјетна вентилација, а у просторији за дијагностику или терапију у којој се користи рендгенски или други апарат, који производи јонизирајуће зрачење мора бити обезбијеђена природна и умјетна вентилација у складу са одговарајућим прописима,
- просторије морају имати трајно ријешено питање извора загријавања који удовољавају техничким и еколошким стандардима,
- висина просторија у дијелу који се односи на минимални површински дио мора износити најмање 260 цм,
- морају бити обезбијеђена паркиралишна мјеста и приступ лицима с инвалидитетом,
- мора бити обезбијеђен прилаз за возила хитне медицинске помоћи.

Члан 3.

Просторије морају удовољавати свим прописаним комуналним и санитарним условима водаопскре и одводње санитарних и других отпадних вода, електричних и плиноводних приклучака, те других инсталација као и противпожарне заштите.

У просторијама се мора обезбиједити одлагање медицинског и другог отпада у затворене и одговарајуће означене спремнике који се морају редовно празнити.

Здравствене установе морају имати резервне уређаје за производњу електричне енергије (агрегат) који се аутоматски укључује у случају нестанка електричне

енергије, а за потребе операционог блока, рађаонице, просторије за интензивно лијечење и хитну помоћ.

Члан 4.

Просторије морају бити освијетљене природним изворма свјетlostи, а ноћу умјетним изворма свјетlostи.

Ако није могуће обезбиједити природни изворт свјетlostи у укупној површини просторија, просторије треба освијетлити умјетном расvjetom одређене јачине изражене у луксима и то: у просторијама за пружање хитне медицинске помоћи од 500 – 1000, у ординацијама и лабораторијима од 250 – 500, на другим радним мјестима од 70 – 100, у ходницама и стубиштима 40, а зидне свјетиљке уз болесничке постеље од 70 – 100 лукса.

Члан 5.

Зидови, стропови и радне површине у просторијама у којима се обавља здравствена дјелатност, те у санитарним чворовима и лабораторијима, су глатке површине, отпорне на хемикалије и учестало и темељито чишћење у складу са посебним прописима који регулишу ову област.

Врата и подови у просторијама морају бити изведени на начин да се могу брзо и лако чистити, одржавати и дезинфекцирати.

У болесничким собама врата морају бити изведена тако да се отварају према ходнику.

У стационарним установама врата су широка најмање 110 цм.

Подови у просторијама ординација хируршких дјелатности, просторијама радиолошких дјелатности и интензивног лијечења, операционим салама и просторијама хитне медицинске помоћи требају бити антистатички.

Прозори морају бити изведени на начин да се осигура могућност зрачења просторија и чишћења прозора.

Члан 6.

Просторије за преглед пацијената, интервенцију и ендоскопију морају имати умиваоник с топлом и хладном водом и текућим сапуном, те ручницама за једнократну употребу, односно сушилом за руке.

Члан 7.

Санитарни чвор за пацијенте и санитарни чвор за особље, у правилу су одвојени по полу, и морају имати умиваоник са сапуном, те ручнице за једнократну употребу, односно сушило за руке.

Врата санитарног чвора за пацијенте морају бити ширине од најмање 110 цм, а у просторији се морају поставити и рукохвати.

Здравствена установа мора обезбиједити санитарне чворове са приступом инвалидским колицима.

Члан 8.

Просторије за преглед и третман пацијената морају бити звучно и визуелно изоловане како би се обезбиједила приватност пацијента приликом прегледа и извођења медицинских поступака, осим у хитним случајевима.

Члан 9.

Простори здравствене установе морају имати одговарајуће комуникационе линије, како за пацијенте, тако и за медицинско особље, као и директну комуникацију између просторија одређених за одговарајуће намјене, те најкраћу могућу удаљеност између пацијената и медицинског особља у циљу пружања ефикасних услуга.

Распоред простора мора омогућавати одвајање чистог од нечистог дијела (прибора, потрошног медицинског материјала и одjeће).

Просторије се не могу користити за стамбене потребе или за друге намјене.

Члан 10.

Лако запаљиве твари и хемикалије морају се чувати у оригиналној амбалажи у затвореном простору или у посебном ормару у складу са посебним прописима који регулишу ову област.

Комплет лијекова за терапију анафилактичког шока и ампулирани лијекови у складу са потребама дјелатности морају бити смештени у ординацији, а лијекови који садрже опојне дроге морају се чувати под кључем уз вођење евиденције у складу са посебним прописима о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога.

Члан 11.

Здравствене установе, с обзиром на дјелатност коју обављају, морају обезбиједити телекомуникационске уређаје, те према потреби, а зависно о врсти здравствене установе, звучне и свјетлосне сигналне уређаје као и информациони систем у складу са финансијским могућностима.

Члан 12.

Здравствене установе морају имати обезбијеђен санитетски транспорт, колица и носила за превоз непокретних и слабо покретних пацијената.

Санитетски транспорт може бити сопствени или уговорен са другим правним лицем.

Члан 13.

Здравствене установе морају обезбиједити у операционом блоку, рађаоницама, просторијама за интензивно лијечење и другим просторијама за које је то медицински нужно уређаје за кондиционирање зрака (клима уређаје) ако за то не постоји централни систем.

У болницима се осигуравају инсталације за кисеоник и централне станице.

У одређеним просторијама појединих здравствених установа, као што су просторије за недонашчад и операцијске сале, морају бити осигурани уређаји за дебактеризацију (гермицидне лампе, стеризол лампе и сл.).

Члан 14.

Медицинско-техничка опрема за обављање здравствене дјелатности мора задовољавати опште и посебне захтјеве за медицинска средства у складу са Законом о лијековима и медицинским средствима ("Службени гласник БиХ", број 58/08).

Здравствена установа мора имати закључен уговор о сервисирању медицинско-техничке опреме, потврду о редовном сервисирању и атест произвођача.

Медицинско-техничка опрема из става 1. овог члана треба бити пријављена као медицинско средство Агенцији за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, сагласно Закону о лијековима и медицинским средствима.

Члан 15.

Уколико здравствена установа у дијагностици и терапији користи изворе јонизирајућег зрачења мора испуњавати и услове утврђене Законом о радијацијској и нуклеарној сигурности у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 88/07) (у даљњем тексту: Закон о радијацијској и нуклеарној сигурности), те имати одобрење надлежне државне агенције за радијацијску и нуклеарну сигурност.

Члан 16.

Здравствене установе морају успоставити систем управљања медицинским отпадом у складу са важећим

стандардима, као и посебним прописима који регулишу ову област.

Члан 17.

На објекту у којем се обавља здравствена дјелатност мора се истакнути плоча која садржи назив дјелатности и радно вријеме у складу са рјешењем министра надлежног за здравство.

III. УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ПРОСТОРА, ОПРЕМЕ И КАДРА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

1. ДОМ ЗДРАВЉА

Члан 18.

Дом здравља је здравствена установа која пружа примарну здравствену заштиту становништву одређеног подручја сагласно члану 33. Закона о здравственој заштити ("Службени новине Федерације БиХ", број 46/10).

Члан 19.

Број и површина просторија условљени су врстом и обимом здравствених услуга које дом здравља пружа становништву гравитационог подручја.

Дом здравља мора имати следеће просторије:

- одговарајући број ординација/амбуланти (у даљњем тексту: ординација) по дјелатностима,
- просторије за лабораторијску дијагностику,
- просторије за радиолошку дијагностику,
- просторије за службе у заједници,
- просторију за изолацију пацијената који болују од заразних болести или се сумња да болују од заразних болести са посебним санитарним чвртом и посебним излазом,
- просторију за депозицију леша,
- просторије за хитну медицинску помоћ уколико дјелатност хитне медицинске помоћи није организована у оквиру самосталне здравствене установе, и
- просторије за стационарну дјелатност ако се исте обављају у оквиру дома здравља.

Под ординацијом из алинеје један став 2. овог члана подразумијевају се лијечничка и стоматолошка ординација.

Лијечничка ординација се састоји од просторије за преглед пацијената и просторије за интервенције.

Стоматолошка ординација се састоји од просторије за преглед пацијената и интервенцију.

Члан 20.

Поред просторија из члана 19. став 2. овог правилника, дом здравља има:

- одговарајући број просторија за здравствене раднике,
- просторију/простор за медицинску документацију,
- просторије за чисто и нечисто рубље,
- просторију за приручно складиште потрошног материјала,
- просторију за смештај лијекова и медицинских средстава,
- просторије за администрацију,
- гардеробу за особље,
- чајну кухињу,
- чекаонице,
- санитарне чворове за пацијенте и особље.

Члан 21.

Дом здравља може се основати и обављати здравствену дјелатност ако има одговарајућу опрему за

обављање здравствене дјелатности, утврђену овим правилником за поједине дјелатности.

Члан 22.

Уколико у дому здравља постоји више ординација за поједину дјелатност, опрема и простор предвиђене за интервенцију могу бити заједничке за ту дјелатност.

Члан 23.

За оснивање дома здравља потребно је имати упослен одговарајући број здравствених радника и здравствених сарадника с одговарајућом стручном спремом за пружање здравствене заштите у складу са чланом 34. Закона о здравственој заштити, те у складу са потребама становништва за које дом здравља осигуруја примарну здравствену заштиту.

Члан 24.

За сваку од дјелатности дом здравља осигуруја радни тим, у складу са овим правилником.

1.1. Основни услови простора и опреме

Члан 25.

Просторија за преглед пацијената је површине 12 m².

Просторија за интервенцију је површине 16 m².

Простор за лабораторију је површине 40 m².

Простор за рендген дијагностику мора испуњавати услове прописане Законом о радијацијској и нуклеарној сигурности.

Простор/просторија за медицинску документацију може бити заједнички, или формиран за сваку службу посебно, а површина се одређује у складу са потребама.

Простори чекаоница могу бити заједнички и формирати се за сваку службу посебно.

Уколико је простор чекаонице заједнички за више ординација увећава се пропорционално за сваку ординацију у складу са потребама.

Члан 26.

Основну опрему лијечничке ординације чини: метални ормар за личне здравствене картоне с кључем, радни стол за лијечника, радни стол за медицинску сестру, столице за лијечника и медицинску сестру с подешавањем висине и могућношћу покретања, столица за пацијента у просторији интервенције, столица на вијак без наслона за преглед пацијента у просторији за преглед пацијента, стерилизатор, тлакомјер на живу с различитим ширинама манжета, лежај за преглед пацијента, параван, ормар за инструменте и лијекове, столић за инструменте, топломјери (2 ком.), стетоскоп (слушаоце), шпатуле за преглед ждијела за једнократну употребу, плахте за једнократну употребу, рукавице за једнократну употребу, комплет лијекова за терапију анафилактичког шока и ампулирани лијекови у складу са потребама популације која се забрињава, пластична посуда за медицински отпад и посуде за остали отпад.

У просторији за преглед пацијента и просторији за интервенције, у правилу, треба осигурати и телефон и рачунар.

1.2 Посебни услови простора, опреме и кадра по појединим дјелатностима примарне здравствене заштите

a) Дјелатност породичне медицине

Члан 27.

За дјелатност породичне медицине осигурују се слједећи простори:

- просторија за преглед пацијента,

- просторија за интервенцију,
- рецепцијско-информативни простор и простор за чекаоницу и
- санитарни чвор за пацијенте и особље.

Члан 28.

Просторија за преглед пацијента има слједећу опрему: радни стол и столица, столица за пацијента, ормар за лијекове, стол за преглед пацијента, параван, вјешалицу, стол тродијелни за прегледе, ногоступ, рефлектор лампу за преглед, отоскоп, дрвене шпатуле, посуду за дрвене шпатуле, неуролошки чекић, свјетиљку оловку, посуду за топломјер, стетоскоп тип у цијеви, центиметар, топломјер орални/ректални сет, носни спекулум,лагух огледало, живин тлакомјер, канту за отпадке са поклопцем.

Просторија за интервенцију има слједећу опрему: радну површину са умиваоником, омар за залихе, стол дводијелни за преглед пацијента, ногоступ, стол за преглед дјече, параван, столицу стандардну фиксну, столицу са наслоном и рукохватима, стол радни, вјешалицу, рефлектор лампу за преглед, вагу са висиномјером, колица за инструменте, колица за мању хирургију, таџну за инструменте са поклопцем, ЕКГ апарат, глукометар, стерилизатор, колица за пацијенте у комбинацији с носилима, дужиномјер за бебе, посудицу за топломјер, топломјер орални/ректални сет, стетоскоп, тлакомјер у металној кутији, канту за отпадке са поклопцем, бубрежњак, тлакомјер у пластичној торбици, сет за реанимацију, торбу за кућне посјете, клистир, сет звучних виљушака, држач тупфера, посуду за тупфере, посуду за вату, стетоскоп, добош, посуду за прљаве игле, шприцу за ухо, сет за мању хирургију, носила, сталак за стерилизатор, инхалатор, односно небулизатор, peak flow метар – спирометар, боцу с кисеоником, негатоскоп, табелу за тестирање вида, инфузијски сталак, шприцу за вакутајнер, апарат за мјерење шећера у крви, сет вакутајнера и посуду за урин.

Чекаоница има слједећу опрему: столице, рецепцијски стол и корпу за отпадке без поклопца.

Члан 29.

Услуге здравствене заштите у амбуланти породичне медицине пружа тим породичне медицине: један доктор медицине, специјалиста породичне медицине или доктор медицине са завршеном додатном едукацијом из породичне медицине и једна медицинска сестра-техничар са завршеном едукацијом из породичне медицине.

b) Дјелатност здравствене заштите дјече

Члан 30.

За дјелатност здравствене заштите дјече треба осигурати ординацију за рад са здравом дјецом и ординацију за прегледе и лијечење обольеле и повријеђене дјече, које морају бити строго одијељене.

Ординације за здраву и болесну дјецу имају и просторије за припрему прегледа здраве, односно болесне дјече.

Пред чекаоницом за болесну дјецу треба обезбиједити претпростор за примање и изолацију (тријажу) дјече за коју се сумња да болују од заразне болести.

Претпростор из става 3. овог члана мора бити прикладно повезан с просторијом за изолацију.

За дјелатност здравствене заштите дјече потребно је имати и посебну просторију за имунизацију.

Простор за медицинску документацију, у правилу, налази се између два чекаоничка простора.

Члан 31.

За здравствену заштиту дјече осигурава се следећа опрема:

- у просторији за припрему прегледа здраве дјече (0-6 година) - радни сто, двије столице, сто за превијање новорођенчади, вага са висиномјером, вага за мјерење новорођенчади са дужинометром;
- у ординацији за здраву дјецу - сто за преглед новорођенчади, лежај за преглед, апарат за мјерење крвног притиска, стетоскоп, рефлектор на сталку, baby тест за оцјену развоја дјетета;
- у просторији за припрему прегледа болесне дјече - иста опрема као за просторију за припрему прегледа здраве дјече (алинеја прва став 1. овог члана);
- у ординацији за болесну дјецу - поред опреме за ординацију за здраву дјецу (алинеја друга став 1. овог члана), и: отоскоп, офтальмоскоп, ченоно огледало и прибор за преглед носа и уха, ормар за инструменте, топломјер, једнократне шпатуле, неуролошки чекић, негатоскоп;
- у просторији за интервенције - радни сто, двије столице, параван, ормар за лијекове и санитетски материјал, ормар за инструменте, лежај за преглед, негатоскоп, ЕКГ апарат, апарат са кисеоником са прибором, амбулантом са маскама, орофарингеални тубуси, аспиратор вакуум електрични, апарат за инхалациону терапију, прибор за мале хируршке интервенције, сталак за инфузију, фрижидер, стерилизатор сухи, стерилизатор водени, baby системи, прибор за узимање узорака за медицинско-биохемијске и микробиолошке претраге, платнени метар.

Члан 32.

У ординацији за здравствену заштиту дјече здравствену заштиту пружа један доктор медицине специјалиста педијатрије и једна педијатријска/медицинска сестра-техничар, а на два оваква тима још једна педијатријска/медицинска сестра-техничар.

ц) Дјелатност поливалентних патронажних сестара у заједници

Члан 33.

За патронажну дјелатност дом здравља треба обезбиједити следеће просторије:

- за припрему и обраду података – једна просторија, одговарајуће површине,
- једна просторија за рад у малој групи одговарајуће површине, и
- санитарни чвор.

Члан 34.

За дјелатност поливалентних патронажних сестара-техничара-служба сестара у заједници осигурава се следећа опрема: радни сто, столице, ормар за гардеробу, вјешалица, лјетна и зимска теренска одјећа и обућа за патронажну сестру, униформа, торба патронажне сестре (центиметар, топломјер, мали хируршки сет - за превијање, глукометар са тракицама, стетоскоп, апарат за мјерење крвног притиска), мобилни ЕКГ, вага, компјутер, ормар за картотеку, резервна свјетилька на батерије и ручна

батеријска лампа, канта за отпадке и додатна опрема потребна за промотивно-превентивни рад специфична за поједине популационе скupине (нпр. труднице, млади, и др.).

За пружање здравствених услуга његе у кући потребно је имати и портабилни апарат за кисеоник, портабилни вакуум аспиратор, санитетски материјал.

За патронажну дјелатност потребно је имати аутомобил на располагању.

Члан 35.

Поливалентну патронажну заштиту пружа дипломирана/виша медицинска сестра-техничар.

д) Дјелатност хигијенско-епидемиолошке заштите

Члан 36.

За дјелатност хигијенско-епидемиолошке заштите, поред простора лијечничке ординације, треба обезбиједити:

- просторију за узимање и отпрему материјала,
- просторију за чување отрова,
- просторију за чување заштитне опреме,
- просторију за администрацију,
- просторију за одлагање медицинског отпада.

Члан 37.

Поред основне опреме лијечничке ординације, за дјелатност хигијенско-епидемиолошке заштите, потребно је имати посуђе за узимање и транспорт материјала за лабораторијске и микробиолошке претраге, здравствено-промотивну, радну и заштитну опрему и хлор компјатор.

За послове дезинфекције, дезинсекције и дератизације, морају бити испуњени услови прописани посебним прописима којима се регулише ова област.

Члан 38.

Дјелатност хигијенско-епидемиолошке заштите пружа најмање један специјалиста епидемиолог или специјалиста здравствене екологије и хигијене, један дипломирани санитарни инжењер и двије медицинске сестре-техничари.

Члан 39.

За обављање хигијенско-епидемиолошке дјелатности потребно је имати аутомобил на располагању.

е) Дјелатност заштите репродуктивног здравља жена

Члан 40.

За дјелатност заштите репродуктивног здравља жена, треба обезбиједити двије ординације и то:

- ординацију за гинеколошке прегледе и лијечење, и
- ординацију за превентивну здравствену заштиту и савјетовања.

Члан 41.

Ординација за гинеколошке прегледе и лијечење има следећу опрему: радни сто и столица, столица за пацијента, ормар за лијекове, вјешалица за одјећу пацијента, негатоскоп, лежај за преглед пацијента, рефлектор, параван, гинеколошки стол, двостепеник, УЗВ апарат и колпоскоп, касете са инструментима, апарат за криотерапију, кардиотокограф, електрокојтер, pH метар, глукометар, тест траке за урин, стетоскоп, тлакомјер, вага са висиномјером, метар, топломјер, микроскоп, уротатетери за једнократну употребу разних промјера, предњи и стражњи вагинални спекулум, прибор за узимање вагиналних и цервикалних брисева, прибор за узимање материјала за микробиолошке претраге, клијешта за утерус, цервикална клијешта, кохлеју, инструменте за мале гинеко-

лошке захвате само у локалној анестезији, дрвени стетоскоп, дилататор (Хегар), гинеколошке кирете, иригатор, иглодржач, хируршке игле и конач, хируршке маказе, скалпел, компресе, пельвиметар, прибор за узимање бриса по Papanikolaou и за одређивање степена чистоће роднице, прибор за фиксацију и слање материјала на цитолошки преглед, клијешта за биопсију, те прибор за слање биоптичког материјала у лабораторију, добоши, сухи стерилизатор, рачунар, телефон, прибор за гинеколошки преглед, прибор за гинеколошке интервенције.

Ординација за превентивну здравствену заштиту и савјетовања има: радни сто и столицу, столицу за пацијента, лежај за преглед пацијента, гинеколошки стол, двостепеник, рефлектор, опрема за гинеколошки преглед, колпоскоп, прибор за гинеколошке интервенције, стерилизатор сухи, опрему за ексфолијативну цитологију, прибор за узимање бриса по Papanikolaou, микроскоп бинокуларни свјетлосни, апарат за криотерапију, УЗВ апарат, вагу са висиномјером, апарат за мјерење крвног притиска, стетоскоп, пельвиметар, кардиотокограф, слушалицу за тонове плода, рачунар, телефон.

Члан 42.

Здравствену заштиту репродуктивног здравља жена пружа један специјалиста гинекологије и акушерства и једна медицинска сестра-акушерка/медицинска сестра-техничар.

ф) Дјелатност здравствене заштите код специфичних и неспецифичних плућних оболења

Члан 43.

За здравствену заштиту код специфичних и неспецифичних плућних оболења поред лијечничке ординације, треба обезбиједити и:

- простор за функционалну респираторну дијагностику и алергијска испитивања, површине најмање 12 m² уколико се ова дјелатност обавља у дому здравља,
- простор за филмотеку и документацију и
- простор за припрему.

Члан 44.

У ординацији за специфична плућна оболења, поред основне опреме лијечничке ординације, треба имати и пулсни оксиметар, pick flow метар, прибор за узимање материјала за бактериолошке и цитолошке претраге, стериилне хируршке рукавице, аспиратор, инхалатор, прибор за торакалну пункцију и дренажу, прибор за локалну анестезију и компресе.

За функционалну респираторну дијагностику и алергијска испитивања осигурава се и: спирометар, сет за алерголошка испитивања, body плетизмограф, ЕКГ апарат и негатоскоп.

Члан 45.

Здравствену заштиту специфичних и неспецифичних плућних оболења пружа: један специјалиста пнеумофтзиолог (пулмолог) и једна медицинска сестра-техничар.

г) Дјелатност специфичне здравствене заштите радника у дому здравља

Члан 46.

За дјелатност специфичне здравствене заштите радника, поред основне опреме лијечничке ординације, у простору за дијагностику обезбеђује се и слједећа опрема: перкусијски чекић, отоскоп, офтальмоскоп, ЕКГ, динамометар, калипер, комплет за антропометрију, таблице за

испитивање оштрине вида и распознавање боја, Ischiara таблице, тест-аудиометар, вага и висиномјер, негатоскоп, орторетер, спирометар, вибрациони виљушка, глукометар, тест траке за урин, прибор за узимање узорака за медицинско-биохемијске анализе и микробиолошке претраге, алкотест апарат, сет тестова на дроге.

Члан 47.

Дјелатност специфичне здравствене заштите радника пружа: један специјалиста медицине рада, односно специјалиста медицине рада и спорта и једна медицинска сестра-техничар.

х) Зубоздравствена заштита у дому здравља

Члан 48.

У стоматолошкој ординацији може бити смјештена само једна стоматолошка (физиолошка) столица.

Ако просторија за преглед пацијента у којој је једна стоматолошка (физиолошка) столица има више од 20 m² није потребна посебна соба за припрему и медицинску документацију.

Члан 49.

Стоматолошка ординација има слједећу опрему и инструментариј: гардеробни ормар, писаћи сто са ладицама и покретне столице, метални ормар са кључевима (за медицинску документацију), пулт и ормарићи за мале апарате, ормар за материјал и медикаменте, компресор, хируршки аспиратор, моторна физиолошка столица за пацијента, терапеутска (радна) столица за стоматолога и сестру, унит апарат са два комплета насадних инструмената, покретни столић за инструменте, сухи стерилизатор и аутоклав са постољем, комплет инструмената за преглед и рестауративну стоматологију (мин. 10), основни сет за пародонтологију, насадник за УЗ скирање наслага са наставцима, кашике за отиске и други помоћни инструментариј за протетику, инструменти за ендодонцију, негатоскоп, миксер за амалгам, лампе за полимеризацију, испитивач виталитета, термококтер, комплет клијешта за екстракцију и други пратећи инструментариј.

Стоматолошке ординације има и компресе за пацијенте, једнократне маске, рукавице, диспанзер за дезинфекцију руку, посуде за дезинфекцију инструмената, посуде за оштри отпад и инфективни материјал, канту за отпадке са педалом.

Стоматолошка ординација мора имати комплет за терапију анафилактичког шока.

У стоматолошкој ординацији за превентивну и дјечију стоматологију треба предвидјети опрему за едукацију из оралне хигијене.

Сухи стерилизатор и аутоклав са постољем могу бити заједнички за више стоматолошких ординација.

Члан 50.

Стоматолошка рендген дијагностика може се обављати уколико стоматолошка ординација, односно дом здравља испуњава услове прописане Законом о заштити од зрачења и радијационој сигурности.

У просторији за рендген дијагностику осигурава се слједећа опрема: столица, негатоскоп, рендген апарат дентални и апарат за развијање рендген филмова.

Члан 51.

Стоматолошку заштиту за одрасло становништво пружа: један доктор стоматологије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Превентивну и дјечју стоматолошку заштиту пружа: један специјалиста превентивне и дјечје стоматологије или доктор стоматологије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 52.

Уколико је у дому здравља организован зуботехнички лабораториј треба имати сљедеће просторије:

- простор за пријем материјала и странака од најмање 6 m^2 површине,
- просторију за чисте послове од најмање 10 m^2 површине,
- одвојен простор за нечисте послове од најмање 8 m^2 површине,
- приручно складиште за лако запаљиви и други материјал, односно одговарајући ормар с угађеним одводом за вентилацију.

Члан 53.

За дјелатност зуботехничког лабораторија осигуруја се сљедећа опрема: зуботехнички радни стол (с микромотором, усисивачем, лупом, освјетљењем, пухаљком, пламеником), компресор, судопер, хладионик, ормар за одлагање модела, ормар с претинцима за зube, пулт за одлагање апарат, термо-нож, паралелометар, артикулатор, прецизна вага, термална посуда за восак.

Љеваоница има: љевач, пећ за предгријавање, пећ за жарење, постолje и пиштол за лемљење, апарат за хлађење кивета, апарат за микролемљење, пункт-апарат, судопер, напу, пулт за апарат.

Гипсаоница и полираоница имају: силос за садру, силос за уложну масу, силос за кивете, вибратор, обрезивач садре, апарат за паралелно сепарирање садрених батаљака, вакумски мјешач садре, апарат за паралелно постављање кочића у одљев, апарат за избијање садржаја из кивете, апарат за пјескарење, апарат за електролитско полирање, апарат за полирање, двоструки судопер с пултом, пулт за апарате.

За полимеризацију треба имати: апарат за полимеризацију фасета, компресор, апарат за полимеризацију протеза, апарат за испирање воска, хидрауличну прешу, лонац под притиском, судопер, напу, пултове за апарате.

Лабораториј обезбеђује сљедеће инструменте и алате: артикулатор, зуботехнички насадник, лопатица за садру, гуми-мјешалица, ножеви, пинцете, маказе, клијешта, сталак за брусне елементе, кивете, држач објекта за лемљење, држач лема, лампица за шпирит, сет инструмената за моделирање акрилата, инструменти за дозирање праха и текућина, рамице за пилице, мјерач дебљине метала, насадник за паралелно стављање колчића у калуп, калупи за моделе гумене, посуда за одлагање отисака, посуда за киселине, посудица за мијешање акрилата, стаклена плочица за мијешање, стаклена плочица с удуబљењем, наочале заштитне, наочале тамне за лијевање.

Члан 54.

У зуботехничком лабораторију ради најмање један зубни техничар.

и) Дјелатност лабораторијске дијагностике дома здравља

Члан 55.

За здравствену заштиту лабораторијске дијагностике дома здравља обезбеђује сљедеће просторе:

- просторију за пријем пацијената и материјала,

- радни лабораторијски аналитички простор,
- простор за издавање налаза,
- простор за одлагање инфективног материјала,
- просторију за прање, сушење и стерилизацију посуђа,
- простор за административне послове, и
- санитарни чвор.

Простори су одговарајуће површине, у складу са врстом и обимом услуга које се пружају становништву гравитационог подручја.

Члан 56.

Медицинско-биохемијски лабораториј обезбеђује сљедећу опрему:

- 1.) Обавезна општа опрема: лабораторијски намјештај, рачунар, телефон, стерилизатор, аутоклав, хладњак, термостат, дејонизатор (деминерализатор), аналитичка вага, микроскоп, центрифуга, пластичне посуде за медицински отпад, посуда за комунални отпад. Ако је осигурано уклањање биолошког отпада и припрема дејонизиране воде путем уговорног односа с одговарајућом установом, аутоклав и дејонизатор нису обавезни.
- 2.) Специфична опрема медицинско-биохемијског лабораторија: хематолошки бројач (8 - 18 параметара), спектрофотометар (340 - 700 nm)-термостатиран, биохемијски анализатор-селективни (минимално 100 анализа/сат), коагулометар (једноканални), анализатор електролита (ако није саставни дио биохемијског анализатора), анализатор за преглед урина.
- 3.) У простору за пријем и узимање материјала: столица за лаборанта и столица за пацијента, лежај за пацијента и сталак за узорке, пластична посуда за отпад.
- 4.) Простор за прање, сушење и стерилизацију посуђа: судопер, опрема за прање, цијеђење и сушење посуђа и прибора, ормар за чување средстава и прибора за чишћење и прање, полица за остављање нечистог посуђа и прибора, стерилизатор, пластична посуда за отпад.

Члан 57.

Услуге лабораторијске дијагностике пружа радни тим у сљедећем саставу:

- један специјалиста медицинске биохемије или један специјалиста биохемије или дипломирани инжењер медицинске биохемије,
- један дипломирани инжењер медицинско-лабораторијске дијагностике или виши лабораторијски техничар,
- два лабораторијска техничара са средњом стручном спремом и
- једна праља лабораторијског посуђа.

ј) Дјелатност радиолошке и ултразвучне дијагностике дома здравља

Члан 58.

За дјелатност радиолошке дијагностике, поред простора лијечничке ординације обезбеђује се и сљедеће:

- просторије за рендген прегледе,
- просторија за развијање филмова и
- просторија за припрему пацијента.

Просторија за рендген прегледе и снимања мора испуњавати услове прописане Законом о радијацијској и нуклеарној сигурности.

Члан 59.

За дјелатност радиолошке дијагностике, поред опреме лијечничке ординације, треба имати сљедећу опрему: рендгенски апарат за снимање, трофазни са 6 - 12 исправљача јачине 750 - 1000 mA, те 125 - 150 kV, односно рендгенски апарат за рендгенско просвјетљавање уз обавезно електронско појачало и ТВ ланац или друге дијагностичке уређаје који се користе у рендгенологији, стол за рендгенске прегледе, опрему за тамну комору с уређајем за развијање и сушење филма (ако је то нужно за рад), негатоскоп, оловне и кончане рукавице за преглед, оловне наочале и кецељу, филмски дозиметар и одговарајућу оловну заштиту за пацијента, те прибор за интраваскуларно, перорално и перректално давање средстава, ултразвучни апарат са линеарном и конвексном сондом, комплет за анти шок терапију.

За обављање послова ултразвучне дијагностике потребно је имати УЗВ апарат са одговарајућим сондама и лежајем за преглед пацијента.

Члан 60.

Здравствену заштиту радиолошке и ултразвучне дијагностике пружа најмање: један специјалиста радиолошке дијагностике, један дипломирани инжењер медицинске радиологије или виши радиолошки техничар и једна медицинска сестра-техничар.

к) Дјелатност палијативне његе у дому здравља

Члан 61.

Уколико дом здравља има организовану палијативну његу дужан је обезбиједити:

- ординацију за палијативну његу,
- просторију за медицинску сестру, односно собу за припрему пацијента и медицинску документацију,
- просторију за дневни боравак,
- санитарни чвор за особље и пацијенте,
- просторију за прикупљање медицинског и другог отпада.

Члан 62.

Ординација за палијативну његу мора имати основну опрему лијечничке ординације.

Члан 63.

Уколико дом здравља у оквиру дјелатности палијативне његе организује и ординацију за терапију боли, поред основне опреме лијечничке ординације, мора имати доступне и: преносни ЕКГ апарат с дефибрилатором и писачем, пулс оксиметар, преносни комплет за умјетну респирацију и одржавање проходности дишних путева, маске и мијех у различитим величинама за артифицијелну вентилацију, орофарингеалне, назофарингеалне и ендотрахеалне тубусе у различитим величинама, ларингоскоп с три величине шпатула, отварач за уста, Магилова клијешта, аспиратор, катетер за једнократну употребу, боцу O₂ с дозатором и распршивачем, прибор за пункцију, прибор за локалну анестезију, прибор за испирање желуца и хируршке рукавице.

Члан 64.

У ординацији за палијативну његу раде: један доктор медицине едуциран за рад у палијативној њези и једна

медицинска сестра-техничар едуцирана за рад у палијативној њези.

У ординацији за терапију боли раде: један лијечник специјалиста анестезиологије и реаниматологије или лијечник одговарајуће специјалности едукован за терапију боли и једна медицинска сестра-техничар едукована за терапију боли.

У пружању услуга палијативне његе судјелују и психолог и/или социјални радник с посебним образовањем за приступ умирућем пацијенту, те дипломирани/виши физиотерапеут.

л) Стационарна дјелатност организирана у дому здравља

Члан 65.

За обављање стационарне дјелатности у дому здравља потребно је обезбиједити:

- најмање двије болесничке собе,
- лијечничку ординацију,
- просторије за похрањивање чистих/нечистих ствари,
- просторије за одлагање медицинског и другог отпада,
- просторије за инструменте и реквизите,
- приручну кухињу,
- санитарне чворове за пацијенте и запосленike, с тим што се мора обезбиједити купаоница за пацијенте с одговарајућим бројем тушева и најмање једном кадом за купање непокретних пацијената,
- просторију за одлагање, прање и дезинфекцију ноћних посуда.

За потребе стационара треба обезбиједити сједећа и лежећа колица за превоз пацијента, ормар за лијекове и санитетски материјал, ормар за инструменте и фрижидер.

Члан 66.

Поред основне опреме лијечничке ординације, треба обезбиједити и: дефибрилатор, монитор за ЕКГ, ТА и пулс и оксиметар, сталке за инфузију, апарат за инхалациону и оксигенотерапију, аспиратор вакуум електрични и сет за кардиопулмоналну реанимацију.

Члан 67.

Здравствене услуге стационарне дјелатности пружа: један лијечник одговарајуће специјалности на 10 постеља, једна медицинска сестра-техничар на пет постеља за осмосатно радно вријеме.

м) Дјелатност санитетског превоза у дому здравља

Члан 68.

Дом здравља дужан је обезбиједити санитетски транспорт пацијената, и то:

- хитан медицински транспорт - пацијенту је неопходан медицински третман или пратња здравственог радника у току транспорта;
- медицински транспорт који није хитан - превоз пацијента у другу здравствену установу или кући, уколико би транспорт јавним превозним средством или личним возилом наштетио здрављу пацијента.

Члан 69.

Возила и тимови за хитан медицински транспорт морају удовољавати условима прописаним посебним прописом који регулише ову област.

Члан 70.

За медицински транспорт који није хитан треба обезбиједити амбулантно возило које удовољава техничким условима прописаним позитивним прописима и стандардима ЕУ (ЕН 1789:2007), и са најмање сљедећом опремом:

- главна носила самоутоварног типа и додатна сложива носила,
- боца са кисеоником за оксигенотерапију,
- столица са сигурносним појасом,
- обавезни санитетски материјал,
- покривачи и плахте.

Тим за медицински транспорт који није хитан: медицинска сестра-техничар са завршеној едукацијом из хитне медицинске помоћи и возач.

и) Просторија за изолацију у дому здравља

Члан 71.

Просторија за изолацију опремљена је лежајем са пластичном пресвлацом за прегледе пацијената, столом за инструменте и лијекове, сталак за инфузију, посудама за дезинфицијенс, пластичном посудом за одлагање инфективног отпада, кантом за одлагање комуналног отпада, посудом за одлагање ињекционих игала.

о) Просторија за депозицију умрлог у дому здравља

Члан 72.

Просторија за депозицију умрлог треба бити одговарајуће површине, са столом за умрлог.

Врата, зидови и подови у просторији, као и сто за умрлог морају бити изведени на начин да се могу брзо и лако чистити, одржавати и дезинфекциковати.

п) Просторије за дјелатност здравствених сарадника

Члан 73.

Дом здравља обезбеђује и посебне просторије-кабинете за рад психолога, логопеда и сурдоаудиолога, те просторију за социјалног радника с одговарајућом опремом, зависно од врсте и броја услуга које се пружају становништву гравитационог подручја.

2. УСТАНОВА ЗА ПАЛИЈАТИВНУ ЊЕГУ

Члан 74.

Установа за палијативну његу је социјално здравствена установа која има амбуланту за палијативну његу и амбуланту за терапију боли.

Установа из става 1. овог члана може имати и постельне капацитете.

Члан 75.

За оснивање и рад установа за палијативну његу мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2.-17. овог правилника.

Поред услова из става 1. овог члана установа за палијативну његу мора обезбиједити и сљедеће просторе:

- амбуланту за палијативну његу,
- амбуланту за терапију боли,
- просторију/е за физикалну терапију,
- просторију за дневни боравак,
- просторију за психолога, односно социјалног радника,
- простор за прикупљање медицинског и другог отпада,
- санитарни чвор за особље,
- санитарни чвор за пацијенте.

Члан 76.

Амбуланта за палијативну његу мора имати основну опрему лијечничке ординације у складу са чланом 26. овог правилника.

Члан 77.

Амбуланта за бол, уз опрему из члана 76. овог правилника, треба имати и: преносни ЕКГ апарат с дефибрилатором и писачем, пулс охиметар, преносни комплет за умјетну респирацију и одржавање проходности дишних путова, маске и мијех у различитим величинама за артифицијелну вентилацију, орофарингеалне, назофарингеалне и ендотрахеалне тубусе у различитим величинама, ларингоскоп с три величине шпатула, отварач за уста, Магилова клијешта, аспиратор, катетер за једнократну употребу, боцу O_2 с дозатором и распуштачем, прибор за пункцију, прибор за локалну анестезију, прибор за испирање желуза и хируршке рукавице.

Члан 78.

За физикалну терапију у установи за палијативну његу треба обезбиједити опрему за кинезитерапију, електротерапију, магнетотерапију и термотерапију, терапијски ултразвук, прибор за мјерење (динамометар, метар, угломјер), те дидактичку опрему за радну терапију.

Члан 79.

За физикалну терапију у кући установа за палијативну његу мора имати преносиви прибор за кинезитерапију, преносиви апарат и прибор за електротерапију, магнетотерапију и термотерапију, терапијски ултразвук, прибор за мјерење (динамометар, метар, угломјер).

Члан 80.

Уколико установа за палијативну његу пружа услуге и хидротерапије, потребна је посебна просторија с одговарајућим инсталацијама топле и хладне воде, површине најмање 20 m^2 , с најмање једном кадом за теже покретне пацијенте.

Члан 81.

За оснивање и обављање дјелатности установе за палијативну његу треба обезбиједити интердисциплинарни тим за пружање услуга палијативне његе, односно минимално сљедећи кадар:

- у амбуланти за палијативну његу: један доктор медицине едукован за рад у палијативној њези, и једна медицинска сестра-техничар едукована за рад у палијативној њези,
- у амбуланти за терапију боли: један лијечник специјалиста анестезиологије и реаниматологије или друге одговарајуће специјалности едукован за терапију боли, једна медицинска сестра-техничар едукована за рад у терапију боли,
- један психолог или социјални радник с посебним образовањем за приступ умирућем пацијенту,
- два дипломирана/виша физиотерапеута, од којих један за кућне посјете и
- један радни терапеут.

Члан 82.

Уколико установа за палијативну његу има и постельне капацитете мора обезбиједити и:

- болесничке собе,
- просторије за похрањивање чистих/нечистих ствари,
- просторије за одлагање медицинског и другог отпада,

- просторије за инструменте и реквизите,
- приручну кухињу,
- санитарне чворове за пацијенте и запосленике, с тим што се мора обезбиједити купаоница за пацијенте с одговарајућим бројем тушева и најмање једном кадом за купање непокретних пацијената,
- просторију за одлагање, прање и дезинфекцију ноћних посуда,
- просторија за депозицију леша.

За потребе стационара треба обезбиједити сједећа и лежећа колица за превоз пацијента, ормар за лијекове и санитетски материјал, ормар за инструменте, фрижидер.

Члан 83.

У болесничким собама је потребно обезбиједити стапке за инфузију, опрему за мониторинг пацијената, опрему за оксигенотерапију.

Члан 84.

Уколико установа за палијативну његу има и постельне капаците треба обезбиједити слједећи кадар: једна дипломирана/виша медицинска сестра-техничар, четири медицинске сестре-техничара, један дипломиран/виши физиотерапеут.

IV. УСЛОВИ У ПОГЛЕДУ ПРОСТОРА, ОПРЕМЕ И КАДРА СЕКУНДАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 85.

Здравствена дјелатност на секундарном нивоу здравствене заштите обухвата специјалистичко-консултативну и болничку здравствену дјелатност.

Специјалистичко-консултативна здравствена дјелатност на секундарном нивоу здравствене заштите представља дио здравствене дјелатности која, кроз пружање изванболничких услуга, обезбеђује потпору примарној и болничкој здравственој дјелатности, а с циљем повећања степена рјешавања здравствених проблема пацијената и рационалнијег кориштења ресурса у здравству.

Болничка здравствена дјелатност обухвата дијагностирање, лијечење и медицинску рехабилитацију, здравствену његу, боравак и прехрану пацијената у болницама.

1. ПОЛИКЛИНИКА

Општи услови за поликлинику

Члан 86.

Поликлиника се оснива као самостална здравствена установа или као дио болнице.

У поликлиници се обавља специјалистичко-консултативна здравствена заштита, дијагностика и медицинска рехабилитација, осим болничког лијечења.

Када се поликлиника оснива као самостална здравствена установа, дјелатност се обавља најмање у двије ординације различитих или истих специјалистичких или субспецијалистичких дјелатности, односно у једној ординацији специјалистичке, односно субспецијалистичке дјелатности и лабораторију.

Услови простора, опреме и кадра прописани овим правилником односе се на поликлинику, без обзира на начин организовања.

Члан 87.

Свака поликлиника мора имати минимално одговарајући број специјалистичко-консултативних ординација/-

амбуланти из члана 19. ст. 4. и 5. овог правилника, у складу са регистрованом дјелатношћу.

На ординације из става 1. овог члана сходно се примјењују одредбе чл. 25, 26, 48. и 49. овог правилника у смислу минималних услова простора и опреме.

Члан 88.

Поред основног простора из члана 87. овог правилника, поликлиника има и:

- просторију/простор за медицинску документацију,
- просторије за чисто и нечисто рубље,
- просторију за приручно складиште потрошног материјала,
- просторију за смештај лијекова и медицинских средстава,
- гардеробу за особље,
- чајну кухињу,
- чекаонице,
- санитарне чворове за пацијенте и особље.

Члан 89.

Уколико поликлиника обавља:

- лабораторијску и радиолошку дијагностику - у смислу простора и опреме сходно се примјењују одредбе овог правилника о обављању лабораторијске и радиолошке дијагностике у дому здравља;
- ендоскопске захвате - мора имати и просторију за ендоскопију;
- дјелатност педијатрије, односно инфектологије - потребно је обезбиједити и просторију за изолацију;
- мале хируршке захвате у локалној анестезији - потребно је обезбиједити и посебан простор.

Члан 90.

Специјалистичко-консултативне ординације могу бити поливалентне, те се у истој ординацији може обављати рад двије или више специјалности (свака од њих посебно у одређено вријеме унутар дневног радног времена) под условом, да су у склопу ординације осигуране и специфичне просторије и опрема потребне за рад сваке од појединачних специјалности.

Изузетно од става 1. овог члана ординације инфектологије, гинекологије и акушерства, као и педијатрије морају имати свака за себе посебну поликлиничко-консултативну ординацију и посебну чекаоницу.

Специјалистичко-консултативне ординације

Члан 91.

Поред основног простора и основне опреме лијечничке ординације, специјалистичко-консултативне ординације појединачних специјалистичких дјелатности испуњавају и посебне услове сагласно овом правилнику.

Члан 92.

Ординација интерне медицине осигурава слједећу опрему: лежај, ЕКГ апарат, негатоскоп, уро-катетере за једнократну употребу различитих промјера, иригатор, прибор за испирање желуца, компресе, прибор за узимање материјала за различите претраге, дефибрилатор, аспиратор, амбу балон с маскама, апарат за кисеоник с опремом, сталак за инфузије.

Радни тим: један специјалиста интерне медицине и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 93.

Ординација педијатрије мора испуњавати услове простора, опреме и кадра утврђене овим правилником за дјелатност здравствене заштите дјете у дому здравља.

Члан 94.

Ординација гинекологије мора испуњавати услове утврђене овим правилником за здравствену заштиту жена у дому здравља.

Радни тим: један специјалист гинекологије и акушерства и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 95.

Ординација инфектологије обезбеђује слједећу опрему: уро-катетере за једнократну употребу различитих промјера, иригатор, прибор за испирање желуца, компресе, те прибор за узимање материјала за хематолошке, бактериолошке, паразитолошке, цитолошке и друге претраге.

Радни тим: један специјалист инфектолог и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 96.

Ординација хирургије осигуруја слједећу опрему: сто за мање интервенције, двостепеник, лампа покретна, ректоскоп, сонде, катетере, негатоскоп, хируршке и анатомске пинцете, скалпеле, хируршке маказе, хируршке игле и конац, иглодржач, прибор за обављање малих хируршких захвата само у локалној анестезији, прибор за торакалну пункцију и дренажу, прибор за пункцију и локалну блокаду, прибор за локалну анестезију, аспиратор, хваталјку за језик, сталак за инфузије, кисеоник у боци, амбу балон с маскама, орофарингеални тубуси, сетови за инфузије, прибор за узимање материјала за цитолошке претраге, компресивни завој и средства за имобилизацију, завојни материјал, сухи стерилизатор, стерилне хируршке рукавице и термоакутер.

Радни тим: један специјалист хирург и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 97.

Ординација урологије осигуруја слједећу опрему: цистоскоп са сопственим извором светла, уретроскоп, урокатетере за једнократну употребу разних промјера, прибор за пункцију мокраћног мјехура, клијешта, сонду, дилататоре, прибор за узимање материјала за медицинско-биохемијске, микробиолошке и цитолошке претраге, иглодржач, кисеоник у боци, амбу балон с маскама, орофарингеални тубуси, хируршке игле и конац, хируршке маказе, скалпеле, хируршке рукавице, иригатор, ректоскоп, вагиналне спекуле, негатоскоп.

Радни тим: један специјалист уролог и најмање једна медицинска сестра-техничар.

Члан 98.

Ординација ортопедије осигуруја слједећу опрему: прибор за локалну анестезију, негатоскоп, хируршке и анатомске пинцете, скалпеле, хируршке маказе, хируршке игле и конац, иглодржач, хируршке рукавице, прибор за обављање малих хируршко-ортопедских захвата само у локалној анестезији, прибор за ортопедска мјерења, прибор за пункцију и локалну блокаду, кисеоник у боци, амбу балон с маскама, орофарингеални тубуси, прибор за узимање материјала за цитолошке претраге, удлаже разних величина, прибор за гипсање и скидање гипса.

Радни тим: један специјалист ортопед и најмање једна медицинска сестра-техничар.

Члан 99.

Ординација оториноларингологије обезбеђује слједећу опрему: сто радни специјални за ОРЛ, ларингоскоп, инхалатор, хваталјку за језик, спекулум за нос и ухо, отоскоп, огледало за гркљан, чено огледало, повећало, штранџаљку за испирање уха, прибор за вађење страних тијела из носа и уха, ланцете за параентезу, хируршке маказе и пинцете, скалпел, аспиратор, инструментариј за узимање материјала за биопсију, прибор за узимање бриса носа, уха, ждрјела, тест-аудиометар, сет бочицу за испитивање способности осјета мириса, те музичке виљушке за испитивање вибрације, стерилне хируршке рукавице и сухи стерилизатор, кисеоник у боци, амбу балон с маскама, орофарингеални тубуси, микроскоп за ОРЛ прегледе.

Радни тим: један специјалист оториноларинг и једна медицинска сестра-техничар.

Уколико се у оквиру ОРЛ ординације обављају аудиометријска, вестибулометријска и тимпанометријска испитивања, потребан је посебан простор, а радни тим се повећава са још једном медицинском сестром-техничарем едукованом за ове претраге.

Члан 100.

Ординација максилофацијалне хирургије обезбеђује слједећу опрему: хируршке и анатомске пинцете, хируршке маказе, скалпели, хируршке игле и иглодржачи, сет за обављање малих хируршких захвата, прибор за пункцију и локалну блокаду, прибор за локалну анестезију, клијешта за кост, термоакутер, хируршке рукавице, сухи стерилизатор, завојни материјал, компресивни завој, средства за имобилизацију и аспиратор.

Радни тим: један специјалиста максилофацијални хирург и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 101.

Ординација офтальмологије обезбеђује слједећу опрему: таблице за испитивање оштрине вида и боја, пробни сет корекционих стакалаца, офтальмоскоп, скијаскоп, тонометар по Schiotzu или нонконтакт тонометар, Голдманов тонометар, биомикроскоп, кераторефрактометар, фокометар, кератометар, замрачен простор за преглед очне позадине, езофталмометар (по Хертелу), инструментариј, стерилизатор, лупа, стаклене штапиће за очи, прибор за мале окулистичке захвате само у локалној анестезији, компресе, стерилне хируршке рукавице, те по могућности: ултразвучни апарат, компјутеризовани периметар, ОЦТ, фундус камера.

Радни тим: један специјалист офтальмолог и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 102.

Ординација неурологије осигуруја слједећу опрему: музичку виљушку за испитивање осјета вибрације, повећало, перкусијски чекић, запорни сат, прибор за лумбалну пункцију, прибор за локалну анестезију и прибор за узимање материјала за медицинско-биохемијске, микробиолошке и цитолошке претраге.

Радни тим: један специјалист неуролог (неуропсихијатар) и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 103.

Ординација психијатрије осигуруја основну опрему лијечничке ординације.

Радни тим: један специјалист неуропсихијатар/ психијатар и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 104.

Ординација дерматовенерологије осигурава сљедећу опрему: микроскоп, термокејтер, кохлеју, игле за пункцију, епилацијске пинцете, савијене и равне маказе, скалпеле, ланцете, повећало, прибор за узимање материјала за медицинско-биохемијске, микробиолошке и цитолошке претраге, хируршке рукавице и сухи стерилизатор, најмање ручни дерматоскоп.

Радни тим: један специјалист дерматовенеролог и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 105.

Ординација пулмологије/пнеумофтизиологије обезбеђује опрему утврђену овим правилником за дјелатност здравствене заштите код специфичних и неспецифичних плућних обољења у дому здравља.

Поред опреме из става 1. овог члана треба бити доступна и опрема за радиолошку и бронхолошку обраду.

Радни тим: један специјалиста пулмолог/пнеумофтизиолог и двије медицинске сестре-техничари.

Члан 106.

Ординација анестезиологије и реаниматологије обезбеђује сљедећу опрему: преносни ЕКГ апарат с дефибрилатором и писачем, пулс охиметар, преносни комплет за умјетну респирацију и одржавање проходности дишних путева, маске и мијех у различитим величинама за артифицијелну вентилацију, орофарингеалне, назофарингеалне и ендотрахеалне тубусе у различитим величинама, ларингоскоп с три величине шпатула, отварач за уста, Магилова клијешта, аспиратор, катетер за једнократну употребу, боцу O_2 с дозатором и распршивачем, прибор за пункцију, прибор за локалну анестезију, прибор за испирање жељуца, и хируршке рукавице.

Радни тим: један лијечник специјалист анестезиолог и реаниматолог и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 107.

Ординација физикалне медицине и рехабилитације обезбеђује опрему: прибор за пункцију и локалне блокаде, негатоскоп, прибор за физијатријску дијагностику (чекић, метар, угломјер, динамометар, либелла, висак), вага за мјерење тјелесне масе са висиномјером.

Радни тим: један специјалист физикалне медицине и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 108.

Ординација специјалисте медицине рада осигурава опрему утврђену овим правилником за дјелатност специфичне здравствене заштите радника у дому здравља.

Радни тим: један специјалиста медицине рада/специјалиста медицине рада и спортске медицине и једна медицинска сестра-техничар.

Члан 109.

Ординација доктора опште-породичне стоматологије обезбеђује опрему утврђену овим правилником за стоматолошку ординацију у дому здравља.

Радни тим: један специјалиста опште-породичне стоматологије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 110.

Ординација специјалисте оралне медицине и пародонтологије треба имати: ултразвучни апарат за скидање наслага, минимални хируршки комплет, стругаче за кости, комплет инструмената за пародонтологију, маказе за гингиву (равне и савијене), инструменти за супрагинги-

вални каменац, термокејтер, испитивач виталитета, модел за демонстрацију оралне хигијене.

Радни тим: један специјалиста оралне медицине и пародонтологије/специјалиста болести уста и пародонтологије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 111.

У ординацији специјалисте превентивне и дјечје стоматологије треба имати: метални прстен, отварач за уста, дјечија клијешта и опрему за пројекцију едукативних садржаја.

Радни тим: један специјалиста превентивне и дјечје стоматологије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 112.

У ординацији специјалисте оралне хирургије треба имати: операциони сто или операциону физиолошку столицу, аспиратор, оксигенатор, операциони рефлектор, термокејтер, негатоскоп, клијешта за кост, минимални хируршки комплет, УВ-лампа, екартер, распаториј, анатомске пинцете, хируршке маказице, пеане, скалпеле, игле, иглодржаче, бубрежњаке, велики добош за газу, навлаке за насадник, хируршку одјећу и компресе.

Радни тим: један специјалиста оралне хирургије и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 113.

У ординацији специјалисте денталне патологије и ендодонције треба имати: ендобокс са више ендодонтских инструмената, сет за кофердам, арх локатор, темокејтер, испитивач виталитета.

Радни тим: један специјалиста денталне патологије и ендодонције/специјалиста болести зуба и ендодонције и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 114.

У ординацији специјалисте стоматолошке протетике треба имати: више разних кашика за отиске, клијешта за протетику, брусно камење, борере и фрезере (разних облика и величина), посуду за дезинфекцију отисака.

Радни тим: један специјалиста стоматолошке протетике и једна стоматолошка сестра-техничар.

Члан 115.

У ординацији специјалисте ортодонта треба имати: одговарајући ормар за моделотеку, дигитални фотографски апарат, комплет кашика за отиске (веће и мање), клијешта за мобилну ортодонцију, клијешта за фиксну ортодонцију, носач бравица и бежичну хелио лампу.

Радни тим: један специјалиста ортодонт и једна стоматолошка сестра-техничар.

Лабораторијска дјелатност/дијагностика

Члан 116.

За дјелатност ортодонтско-техничког лабораторија обезбеђује се сљедећа опрема: зуботехнички радни стол (с микромотором, усисивачем, лупом, освјетљењем, пухаљком, пламеником), компресор, судопер, ормар за одлагање модела, пулт за одлагање апарат, силос за гипс, вибратор, обрезивач гипса, вакуумски мјешач гипса, апарат за полирање, компресор, напа, апарат за испирање воска.

Лабораториј треба имати инструменте и алате: зуботехнички насадник, лопатицу за гипс, гуми-мијешалицу, ножеве, пинцете, маказе, клијешта, сталак за брусне елементе, лампицу за шпирит, калупе за моделе гумене, посуду за одлагање отисака, посудицу за мијешање акрилата, стаклену плочицу за мијешање, стаклену плочицу с удуబљењем, наочале заштитне.

Ортодонтско-технички лабораториј треба да има поликлав апарат, компресор, клијешта за ортодонску технику.

Ортодонтско-технички лабораториј осигуруја радни тим у саставу: један зубни техничар са завршеном едукацијом из ортодонзије.

Члан 117.

Медицинско-биохемијски лабораториј мора обезбеђити услове простора и опреме утврђене овим правилником за медицинско-биохемијски лабораториј у дому здравља.

Услуге медицинско-биохемијске дијагностике у поликлиници пружа радни тим у саставу најмање:

- један специјалиста медицинске биохемије или један специјалиста биохемије или дипломирани инжењер медицинске биохемије,
- један дипломирани инжењер медицинско-лабораторијске дијагностике или виши лабораторијски техничар,
- два лабораторијска техничара са ССС и
- једна праља лабораторијског посуђа.

Члан 118.

Микробиолошки лабораториј обезбеђује слједећи простор:

- чекаоницу,
- просторију за узимање узорака,
- лабораторијски простор за обраду узорака с изолацијом узрочника из сигурносне групе II (без M.tbc. и Legionella),
- ако лабораториј ради дијагностику методама молекуларне биологије, тада су потребне још најмање три засебне просторије, по 3 до 4 m² (једна просторија за припрему реагенса, друга просторија за амплификацију, трећа просторија за детекцију амплификаата), или већа просторија са двије коморе за стериilan рад,
- ако лабораториј ради серолошке претраге потребно је обезбиједити одговарајући простор и опрему,
- просторију за деконтаминацију, стерилизацију и прање посуђа,
- просторију за припрему подлога и реагенса или приручно складиште за готове подлоге и незапалљиве реагенсе,
- санитарни чвор за особље и пацијенте, одвојено по споловима.

Микробиолошки лабораториј осигуруја слједећу опрему: ситни прибор за основне микробиолошке претраге - стандардна опрема за микробиолошку обраду (прибор и подлоге); хладњак +4°C, леденица -20°C, термостат (+37)-(+44°C), стерилизатор за суху стерилизацију, аутоклав за заразни материјал и подлоге, бинокуларни микроскоп с имерзијом, сухим системом и расвјетом, столна лабораторијска центрифуга, аналитичка и обична вага, лонци за анаеробни узгој бактерија или анаеробни термостат, УВ лампа, опрема за серологију, водена купељ, pH метар, дензитометар, комору биосигурносног нивоа II, лабораторијски столци и намјештај.

Микробиолошки лабораториј мора обезбиједити и рачунар са писачем.

Микробиолошки лабораториј обезбеђује радни тим у саставу: један специјалиста микробиолог, један инжењер

медицинско лабораторијске дијагностике, један лабораторијски техничар средње стручне спреме и једна праља лабораторијског посуђа.

Члан 119.

Цитолошки лабораториј осигуруја слједећи простор:

- чекаоницу,
- просторију за пријем материјала,
- простор за припрему, узорковање и обраду узорака,
- простор за хистохемијско и имунхистохемијско бојење узорака,
- просторију за одлагање цитолошких препарата и писаних налаза,
- собу за рад цитоскринера,
- приручно складиште за лако запаљиви материјал,
- санитарни чвор за особље и пацијенте.

Цитолошки лабораториј обезбеђује слједећу опрему: уређај за активну вентилацију, прибор и реагенсе за бојење, центрифугу, дигестор, бинокуларни микроскоп, предметна и покровна стакла, чаше за урин, Петријеве здјелице и друго лабораторијско посуђе према потреби, лабораторијски сат, хладњак, метални омар за лакозапаљиве текућине, омар за архивирање налаза и картотеку, рачунар са писачем, омар за архивирање препарата, стол за пункције, столић за држање прибора за пункцију са:

- прибором за дезинфекцију (дезинфекцијска средства и стериилне газе или вата),
- прибором за пункције (разне игле за пункције зависно о подручју рада – површинских органа, коштане сржи, абдоминалних или торакалних органа, простате итд. и одговарајуће штрапаљке),
- прибором за локалну анестезију зависно о подручју рада,
- прибором за помоћ у случају анафилактичке реакције ("антишок терапија").

Цитолошки лабораториј осигуруја радни тим у саставу: један специјалиста цитологије или субспецијалиста цитолог или лијечник с одговарајућом специјализацијом и додатном едукацијом из области цитологије и један лабораторијски техничар.

Члан 120.

Патохистолошки лабораториј осигуруја слједеће:

- просторију за пријем материјала,
- простор за припрему и обраду ткива,
- простор за резање и бојење узорака,
- просторију за одлагање хистолошких препарата, парафинских блокова и писаних налаза,
- просторију за чување хемикалија с природном вентилацијом или омар са активном вентилацијом;
- санитарни чвор за особље и пацијенте, одвојено по споловима,
- просторију за одмор пацијента,
- собу за лијечника.

Патохистолошки лабораториј обезбеђује слједећу опрему: уређај за активну вентилацију, прибор и боје, бинокуларни микроскоп, предметна и покровна стакла, медије за уклапање, лабораторијски сат, хладњак са замрзивачем, метални омар за лако запаљиве текућине, омар за архивирање налаза, омар за архивирање препарата, полице за архивирање парафинских блокова,

микротом, хистокинет, дигестор, водену купељ, термостат, посуде за бојење, боје и хемикалије за процесирање ткива.

Патохистолошки лабораториј мора обезбиједити и рачунар са писачем.

Патохистолошки лабораториј обезбеђује радни тим у саставу: један специјалист патолог, један инжењер лабораторијске дијагностике и један лабораторијски техничар.

Радиолошка дијагностика и ултразвучна дијагностика

Члан 121.

За дјелатност радиолошке дијагностике и ултразвучне дијагностике поликлиника мора испуњавати услове простора и опреме утврђене за обављање радиолошке и ултразвучне дијагностике у дому здравља.

Члан 122.

Уколико поликлиника има дијагностику изван конвенционалне РТГ дијагностике и ултразвучне дијагностике, треба испуњавати услове простора, опреме прописане за болницу.

Члан 123.

Конвенционалну РТГ дијагностику и ултразвучну дијагностику обезбеђује радни тим: један специјалист радиолошке дијагностике, један дипломирани инжењер радиологије или виши радиолошки техничар.

Уколико поликлиника обавља дијагностику из члана 122. овог правила осигурува још најмање једног специјалисту радиолошке дијагностике, као и следећи кадар:

- за мамографију: један дипломирани инжењер медицинске радиологије или виши радиолошки техничар,
- за компјутеризовану томографију: један дипломирани инжењер радиологије или виши радиолошки техничар,
- за магнетну резонанцу: један дипломирани инжењер радиологије или виши радиолошки техничар.

Уколико се ради двије и више дијагностике, тимовима се додаје још једна медицинска сестра-техничар.

Нуклеарна медицина

Члан 124.

За обављене дјелатности нуклеарне медицине као специјалистичко-консултативне дјелатности, поред лијечничке ординације, треба обезбиједити, и простор за приручни лабораториј од најмање 9 m^2 за обављање лабораторијских анализа хормона, туморских маркера и слично, а да се при томе не користе отворени извори радиоактивног зрачења (затворени систем).

У просторији лабораторија мора бити осигурана топла и хладна вода, те одговарајући ормар за лако запаљиви материјал с угађеним одводом за вентилацију.

Ординација нуклеарне медицине обезбеђује следећу опрему: ултразвучни апарат са најмање једном сондом од 7,5 MHz, ЕКГ апарат, прибор за пункције, прибор за узимање хематолошких, биохемијских и цитолошких претрага, аутоматски анализатор за претраге хормона, туморских маркера који не користи отворене изворе зрачења, центрифуга, микроскоп, хладњак са замрзивачем, одговарајућу количину реагенса (тест реагенси, калибраторе, контролне серуме, те тест траке за контролне анализе), пипете, пластичне кивете, епрувете и остали материјал за једнократну употребу.

Ординација за дјелатност нуклеарне медицине осигурува радни тим: један специјалиста нуклеарне медицине, један дипломирани инжењер лабораторијске дијагностике или виши лабораторијски техничар и једна медицинска сестра-техничар.

Физикална медицина и рехабилитација

Члан 125.

Уколико поликлиника пружа услуге физикалне терапије и рехабилитације, поред ординације за физијатра, обезбеђује и следеће:

- просторе за различите облике физикалне терапије (кинеситерапију, електротерапију, радну терапију, мануелну масажу) од којих свака има најмање 9 m^2 с одвојеним простором за пресвлачење и одлагање гардеробе пацијента,
- просторију за радну терапију за одрасле и за дјецу уколико се уз физикалну терапију обавља и радна терапија,
- просторију с одговарајућим инсталацијама топле и хладне воде, с најмање једном кадом и покретном дизалицом за теже покретне пацијенте, уколико се уз физикалну терапију обавља и хидротерапија,
- просторију за реквизите,
- чекаоницу,
- простор за пријем пацијента и медицинску документацију и
- санитарне чворове.

За услуге физикалне терапије осигурува се следећа опрема: радни стол и столица у свим просторијама у којима се примају пацијенти, стол за пацијенте, лежај за пацијента, прибор за медицинску гимнастику и кинезитерапију (струњача, шведске љељестве, огледало, опрема за самозбрињавање, кревет за кинезитерапију, суспензија изнад кревета, јастуци, косе плохе, кинетек, гумене лопте, динамометар, метар, угломјер).

За услуге електротерапије обезбеђују се прибор и апаратура за електротерапију (поливалентни апарат за електротерапију), опрема за термотерапију, терапијски ултразвук, прибор за мјерење за рад физиотерапеута (динамометар, метар, угломјер).

За услуге радне терапије обезбеђује се следећа опрема: дидактичка опрема, играчке, плоча с опремом за вježbanje активности свакодневног живота, помагала за кухање и одржавање личне хигијене.

За пружање услуга физикалне терапије, поликлиника обезбеђује радни тим у саставу: један специјалиста физикалне медицине и рехабилитације, један дипломирани физиотерапеут или виши физиотерапеут и један физиотерапеут средње стручне спреме.

Члан 126.

Уколико поликлиника пружа услуге хипербаричне медицине мора имати следеће просторе:

- једномјесна комора коју чини: просторија за комору – дужина просторије минимално $5,20\text{ m}$ x ширина просторије минимално 2 m , у површини оптимално $12-16\text{ m}^2$; просторија за припрему плинова и кисеоника, односно за спремник или боце са кисеоником и медицинским ваздухом – $8-10\text{ m}^2$; чекаоница са административним пултом и картотеком - 15 m^2 ; санитарни чвор;

- вишемјесна комора коју чини: просторија за комору – 32–40 m²; просторија за припрему гасова и кисеоника, односно за спремник или боце са кисеоником и медицинским ваздухом – 10 -12 m²; амбуланта и интервенција - 16 m²; просторија за медицинско особље - 9 m²; чекаоница са административним пултом и картотеком - 16 m²; просторију за стерилизацију - 6 m²; санитарни чврт.

Члан 127.

За пружање услуга хипербаричне медицине потребно је обезбиједити комплетну опрему за једну од сљедеће три коморе:

- a) једномјесна комора (*monoplace chamber*): просторија за комору са електростатским подом, контролни панел за праћење рада коморе, сензори за интракоморни притисак, сензори за мјерење концентрације CO и CO₂ унутар коморе, систем за аудиовизуелну комуникацију са пациентом у комори, систем за сигуран прекид рада и сигурну декомпресију коморе у случају нестанка електричне енергије или довода гасова, систем за могућност прикључења ЕКГ мониторинга за праћење пацијента унутар коморе, систем за могућност прикључења за мјерење крвног притиска пацијента унутар коморе, ролер пумпни систем ради могућности давања интравенских инфузија пацијента унутар коморе, апарат за регистрацију дисајних параметара, сензори за мјерење температуре унутар коморе, сензори за мјерење влажности унутар коморе, систем за пречишћавање ваздуха, респиратор без електричног погона, апарат за сукцију, апарат за мјерење чистоће кисеоника, систем за автоматско гашење пожара (спринклер), централни довод кисеоника и медицинског зрака, уколико нема централног довода – цистерна/спремник за течни кисеоник, или боце за течни кисеоник; цистерна/спремник за медицински ваздух,
- b) једномјесна комора са удисањем кисеоника помоћу маске: све као под тачком а) става 1. овог члана и разни профили маски за удисање кисеоника.
- ii) вишемјесна комора (*multiplace chamber*): просторија за комору за електростатским подом, комора са сједећим мјестима, односно, могућностима лежећег мјеста, врата коморе за пролаз болесничког кревета ширине мин. 90 цм и висине мин. 160 цм, контролни панел за праћење рада коморе, сензори за мјерење влажности унутар коморе, сензори за мјерење концентрације CO и CO₂ унутар коморе, сензори за праћење температуре унутар коморе и влажности зрака, апарат за мјерење концентрације кисеоника у комори са алармом за веће концентрације од дозвољених, систем за безбједан прекид рада и безбједну декомпресију коморе у случају нестанка електричне енергије или довода гасова, систем за могућност прикључења ЕКГ мониторинга за праћење пацијента унутар коморе, систем за могућност прикључења апарату за

мјерење крвног притиска, систем за могућност прикључења ЕЕГ мониторинга, камера са мониторима који покривају све пацијенте, систем аудио визуелне комуникације, преткомора - минимум два уређаја за дисање, систем за автоматско гашење пожара (спринклер), централни довод кисеоника и медицинског ваздуха, уколико нема централног довода – цистерне или спремници за течни кисеоник, систем за пречишћавање зрака, опрема за обезбеђење ваздуха; компресори, систем за автоматско гашење пожара (спринклер), цистерне за ваздух, систем за контролу ваздуха, системи за контролу чистоће кисеоника, системи за пречишћавање ваздуха – филтери, апарат за сукцију, респиратор без електричног погона.

Члан 128.

За пружање услуга хипербаричне медицине обезбеђује се радни тим у саставу: један специјалиста интерне медицине са едукацијом из области хипербаричне медицине, један дипломирани медицински техничар или виши медицински техничар, једна медицинска сестра-техничар.

Дневна болница

Члан 129.

Поликлиника као здравствена установа може обезбиједити пружање услуга по принципу дневне болнице.

Члан 130.

Ако поликлиника у склопу своје дјелатности организује пружање услуга по принципу дневне болнице мора имати просторију за смјештај пацијената (у даљем тексту: болесничка соба) од најмање 12 m², односно 6 m² по сваком лежају, односно столици која се може довести у полулежећи/лежећи положај.

У поликлиници која обавља психотерапију потребно је обезбиједити и просторију од најмање 20 m² са 6 сједећих мјеста.

Уколико поликлиника пружа услуге по принципу дневне болнице мора имати и приручну кухињу.

Члан 131.

За пружање услуга по принципу дневне хирургије поликлиника мора обезбиједити простор и опрему операционе сале и опрему прописану за одјел анестезиологије, реаниматологије и интензивног лијечења (анестезиолошку опрему за болницу).

Поред услова из става 1. овог члана, поликлиника мора обезбиједити и собу за опоравак са одговарајућим бројем постеља, сагласно регистрованој дјелатности и опрему за јединицу интензивног лијечења (у даљем тексту: ЈИЛ) прописану за одјел анестезиологије, реаниматологије и интензивног лијечења.

За услуге дневне болнице поликлиника, поред кадра прописаног за одређене ординације, мора обезбиједити кадар за хируршке захвате које обавља, те најмање три медицинске сестре-техничара за рад у соби за опоравак пацијента за 24 сата.

Члан 132.

Уколико поликлиника пружа услугу по принципу дневне болнице мора имати уговор са најближом болницом у мјесту сједишта поликлинике која може пружити одговарајући третман пацијента у случају компликација.

Поликлиника која пружа услугу по принципу дневне болнице мора обезбиједити:

- хитни медицински транспорт, сопствени или путем уговора са другом здравственом установом,
- праћење здравственог стања пацијента након отпуштања.

Услуге из става 2. овог члана може пружати поликлиника или исте уgovарati са другом здравственом установом.

Услуге пружене на основу уговора из става 1. и 2. овог члана падају на терет поликлинике.

2. БОЛНИЦА

Општи услови за болнице

Члан 133.

Болница је здравствена установа која обавља дјелатност дијагностике, лијечења, медицинске рехабилитације и здравствене његе пацијента, те обезбеђује боравак и прехрану пацијента.

Дјелатност из става 1. овог члана обавља се у општим, специјалним, кантоналним и у универзитетско-клиничким болницама.

Члан 134.

За организацију и почетак рада, болница мора испуњавати услове у складу са прописима о здравственој заштити, о крви и крвним састојцима, о апотекарској дјелатности и овим правилником.

Услови простора, кадра и опреме за кантоналну болницу уређују се кантоналним прописом на основу члана 100. Закона о здравственој заштити.

Уколико болница обавља и терцијарну здравствену заштиту мора испуњавати и услове утврђене посебним прописом, те бити верификована од стране Федералног министарства здравства за обављање исте.

Члан 135.

За оснивање и почетак рада болнице објекат болнице мора испуњавати прописане санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2 – 17. овога правилника.

Болница, зависно о врсти, мора имати најмање:

- простор за пријем и хигијенску обраду пацијената,
- болесничке собе,
- просторије за специјалистичко-консултативну дјелатност,
- просторе за опскрубу чистим рубљем и стеријлним материјалом,
- просторије за опскрубу лијековима (болничка апотека),
- простор/ију за похрну медицинске документације,
- просторије за пријем, складиштење, обраду и издавање хране (у зависности од укупног броја болничких постеља),
- чекаоничке просторе,
- гардеробу за запосленike и
- просторе за обављање вјерских обреда.

Болница мора обезбиједити стерилизацију, а начин рада, простор, медицинско-техничка опрема и кадрови зависе о врсти дјелатности болнице и поступцима стерилизације који се у складу с тим примјењују.

Болница може имати и простор за прехрану и дневни боравак пацијента, те простор за посјет пацијента.

Болница треба обезбиједити простор за депозију леша (мртвачницу) у властитом објекту или га уговорити са здравственом установом која у свом саставу има овај простор.

Болница мора обезбиједити санитетски превоз.

Члан 136.

Болница која у свом дјелокругу рада има хируршку грану медицине, поред услова из члана 135. овог правилника, мора обезбиједити најмање једну операциону салу са припадајућим просторима и опремом, а уколико има организовану гинеколошко-акушерску дјелатност и порођајну салу.

Уколико болница има организоване више специјалистичких дјелатности хируршких (оперативних) грана медицине, у сврху рационалног искориштавања просторија, могу се организовати заједничке просторије операционог блока (операцијни блок), ако то дозвољавају грађевинско-технички и просторно-комуникациони услови објекта у којем су смјештене.

Оперативни блок из става 2. овог члана мора имати најмање три операцијске сале на 100 болесничких постеља оперативних грана медицине и на сваких даљњих 50 постеља једну операциону салу више и све остale (пратеће) просторије сваке операцијске сале у операцијском блоку, с тим да породиљство и офтальмологија морају имати свака за себе посебну операцијску салу.

Члан 137.

Болница се организује на нивоу специјалистичких одјела, као основних организационих јединица.

Трансфузиолошка и апотекарска дјелатност на нивоу болнице се организују у складу са посебним прописима о трансфузиолошкој и прописима о апотекарској дјелатности.

Члан 138.

Одјел као основна организациона јединица на нивоу специјализације мора имати најмање 10 постеља, те најмање два доктора одређене специјалности.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, одјел анестезиологије и реаниматологије (јединица интензивног лијечења) мора имати најмање четири постеље.

Одјели у којима се проводи дијагностичка дјелатност не морају имати болесничке постеље.

Одјел у свом саставу има амбуланте за пружање специјалистичко-консултативне здравствене заштите (у даљњем тексту: болничка амбуланта).

Одјел у свом саставу може имати одсјеке и дневну болницу.

Члан 139.

Одсјек је организациона јединица одјела која се може организовати на нивоу субспецијализације, односно на нивоу специјализације према анатомским или функционалним подјелама.

Одсјек у свом саставу мора имати најмање пет кревета, те упосленог најмање једног доктора са одређеном субспецијализацијом или одређеном специјализацијом, у сталном радном односу.

Члан 140.

Дневна болница је организациона јединица одјела за пружање дијагностичких и терапијских услуга изванболничким пацијентима, за које је потребан краткотрајни боравак у болници.

Дневна болница мора имати најмање двије болесничке постеле.

Члан 141.

Болнички одјел мора имати:

- болесничке собе,
- болничку амбуланту,
- просторију за припрему и обраду и мање захвата у складу са дјелатношћу којом се одјел бави,
- просторију/е за специфичну дијагностику одјела,
- просторије за упосленике,
- просторије за похрањивање чистих/нечистих ствари,
- просторије за одлагање медицинског и другог отпада и
- просторије за инструменте и реквизите.

Сваки болнички одјел мора имати санитарне чворове за пацијенте и упосленике, с тим што сваки одјел мора имати купаоницу за пацијенте с одговарајућим бројем тушева и најмање једном кадом која има опрему за транспорт и купање непокретних пацијената.

На сваком болничком одјелу мора постојати просторија за одлагање, прање и дезинфекцију ноћних посуда.

На одјелу је потребно обезбиједити колица сједећа за превоз пацијента и колица лежећа за превоз пацијента, ормар за лијекове и санитетски материјал, ормар за инструменте и фрижидер.

Члан 142.

У болесничким собама за сваку болесничку постельу обезбеђује се површина:

- за новорођенчад и дјецу до 2 године - 4,0 m²
- за дјецу од 2 до 6 година - 4,5 m²
- за одрасле и дјецу старију од 7 година, одвојено по полу, - 5,0 m²
- за одрасле обољеле од заразних болести - 6,0 m²
- за дјецу и одрасле смањених функционалних способности - 6,5 m²
- у јединици интензивног лијечења - 6,5 m² по постели, а размак између постела треба да износи 100 цм, удаљеност постела од зида 60 цм.

Члан 143.

Болничке амбуланте морају испуњавати услове простора и опреме који су утврђени за специјалистичко-консултативне ординације поликлинике.

Просторија за припрему и обраду и мање захвата, као и просторија за специфичну дијагностику из члана 141. овог правилника морају бити опремљене у складу са дјелатношћу којом се одјел бави.

Члан 144.

Болнички одјел треба имати собу за изолацију пацијената који су обољели или се сумња да болују од заразних болести.

Соба за изолацију пацијената из става 1. овог члана мора имати обавезно посебан санитарни чвр.

Члан 145.

Болнички одјел који обавља дијагностичку дјелатност или другу медицинску дјелатност мора испуњавати услове прописане овим правилником у складу са дјелатношћу.

2.1. Општа болница

Члан 146.

Општа болница је здравствена установа која обавља најмање дјелатност хирургије, интерне медицине,

педијатрије, гинекологије и породиљства и која има постельне, дијагностичке и друге могућности прилагођене својој намјени.

Општа болница мора имати организоване болничке одјеле за дјелатности из става 1. овог члана, одјел анестезије и реаниматологије, одјел ургентног збрињавања и хитног пријема пацијената, као и организовану стерилизацију.

Члан 147.

Општа болница се може основати и обављати здравствену дјелатност ако испуњава опште услове за болницу из чл. 133. - 145. овог правилника, те додатне просторе и медицинско-техничку опрему како слиједи:

1. Одјел хируршких дјелатности мора обезбиједити и:

- операцијону салу,
- претпростор за прање руку,
- простор за пресвлачење (филтер),
- простор за припрему пацијента,
- собу за буђење,
- простор за брзу стерилизацију,
- собу за постављање и одстрањивање имобилизације код дјелатности које исту користе при лијечењу,
- санитарни чвр.

Операциона сала мора имати најмање сљедећу опрему: сто операциони, лампа операциона са сателитом, нож електрохируршки, аспиратор операционог поља, рендген апарат са ТВ ланцем портабилни, негатоскоп, лампа операциона на стапку, сто за инструменте, колица за инструменте и хируршке инструменте.

Операциона сала мора имати опрему прописану за одјел анестезиологије, реаниматологије и интензивног лијечења (анестезиолошку опрему за болницу).

2. Одјел интерне медицине мора за дијагностику обезбиједити најмање: просторије за ЕКГ апарат и УЗВ апарат са опремом.

У простору за болничко лијечење одјел интерне медицине мора обезбиједити: Амбу балон са маскама, дефибрилатор, монитор за ЕКГ, ТА и пулс с оксиметријом и капнографијом, апарат за респираторну потпору, инхалациону и оксигенотерапију, аспиратор вакуум електрични, комплет за ендотрахеалну интубацију, пумпу инфузиону, офтальмоскоп, глукометар, тест траке за брзо одређивање промјена у урину, висиномјер, платнени метар.

3. Одјел гинекологије и породиљства треба имати операцијону салу која испуњава услове простора и опреме као за хируршку салу, осим покретног рендген апарате, те:

- собу за породе,
- собу за породе инфективних родила,
- собу за интервенције,
- простор за припрему родила са санитарним чвром,
- просторију за недоношчад,
- посебну просторију за изолацију болесне новорођенчади.

Услуге млијечне кухиње могу бити заједничке са одјелом за педијатрију.

Соба за смјештај родиле и новорођенчета треба бити површине од најмање 16 m², уз додатних 8 m² за додатну постельу родиле и постельу новорођенчета.

Рађаона мора имати сљедећу опрему: инструментариј за гинеколошки преглед и преглед трудница, ултразвучни

апарат, микроскоп, ректоскоп, амниоскоп, цистоскоп, инструменте за мале гинеколошке захвате и електроакутер, прибор за нормални порођај, инструментариј за оперативно довођење аномалних и патолошких порођаја (обавезно вакуум аспиратор), опрему за реанимацију и опскрбу новорођенчади и опрему за опскрбу недоношади, инструментариј за лапаротомије и за веће вагиналне операције, апарат за ендотрахеалну анестезију, кисеоник (најмање у боцама) у рађаоници, операционо сали и просторијама за реанимацију и постоперативну његу, кардиотокограф и детектор откуцаја срца чеда, те инкубатор за недоношад на одјелу породиљства.

4. Одјел педијатрије треба имати и простор за:

- млијечну кухињу с праоницом, стерилизацијом, припремом и похраном готове хране,
- просторију за мајке (обавезно за дојиље),
- покретне каде за купање (једна када на шест кревета ако нису већ у соби изграђене),
- собу за игру и дневни боравак дјече.

Одјел педијатрије мора обезбиједити слједећу опрему: ЕКГ, монитор за ЕКГ, ТА и пулс, са оксиметријом и капнографијом, пумпа инфузиона, аспиратор вакуум електрични, гасни анализатор, пулсни оксиметар, лампа за фототерапију, инкубатор за стандардну његу, дефибрилатор за дјечу, извор кисеоника са опремом, комплет за ендотрахеалну интубацију, апарат за мјерење крвног притиска, сталак за инфузију, кревет болеснички велики, кревет болеснички мали, систем за стерилизацију, прибор за мале хируршке интервенције, стерилизатор сухи, фрижидер, кревет за новорођенчад, инкубатор за транспорт, колица за лијекове.

5. Одјели за анестезиологију, реаниматологију и интензивно лијечење могу имати средишњу и поливалентну јединицу интензивног лијечења (ЛИЛ).

Општа болница мора имати анестезиолошку амбуланту, у склопу које може бити и амбуланта за лијечење боли, и шест постеља у ЛИЛ-у са најмање 50% покрivenошћу постеља респираторима.

Одјел анестезиологије, реаниматологије и интензивног лијечења мора имати собу за изолацију.

Обавезна опрема ЛИЛ-а: респиратори, апарат за сукцију и дренажу, опрема за ендотрахеалну интубацију, инфузијске пумпе и перфузори, пумпе за торакалну сукцију монитор за ЕКГ, ТА и пулс с оксиметријом и капнографијом, дефибрилатор и бор за централну венску катетеризацију.

Обавезна анестезиолошка опрема у болници: апарат за анестезију са могућношћу аутоматске и ручне вентилације плућа, аспирације и капнографијом, два испаривача хлапљивих анестетика, столић за реанимацију са дефибрилатором, резервни цилиндри за гасове, опрема за ендотрахеалну интубацију, ларингоскоп флексибилни-један на сваки операцијски блок, перфузори, прибор за централну венску катетеризацију, монитор за ЕКГ, ТА и пулс с оксиметријом и капнографијом, систем за гријање пацијента и инфузија.

6. Болница има јединицу за ургентно збрињавање и хитни пријем пацијента, односно јединствени пријемни одјел, с потребним просторијама за обраду пацијента и за здравствене раднике (лијечнике и медицинске сестре).

Одјел ургентног збрињавања мора бити смештен у приземљу болничке здравствене установе, те одговарајуће означен.

Простор ургентног збрињавања састоји се од:

- главног простора збрињавања пацијената,
- додатних просторија и
- осталих просторија.

На одјелу ургентног збрињавања телефонски уређаји морају бити доступни радницима. Потребно је обезбиједити директну вањску телефонску везу независно од болничке телефонске централе, одговарајући облик комуникације између одјела ургентног збрињавања и осталих организационих јединица болничке здравствене установе, те комуникацију између хитног медицинског пријема и хитних медицинских помоћи.

Главни простор збрињавања пацијената чине следећи простори и просторије:

- простор за тријажу,
- чекаоница,
- просторија за реанимацију,
- простор за збрињавање акутних и субакутних пацијената,
- просторија за изолацију,
- просторија за интервенције и мале операцијске захвате.

Просторија за тријажу мора садржавати: стол за преглед са степеницама, фокусирану светиљку за преглед и колица за вишеструку намјену.

Просторија за реанимацију мора имати слједећу опрему: лежај за реанимацију, покретна колица с опремом за реанимацију, лијековима и потрошним медицинским материјалом, сет за реанимацију одраслих и дјече, дефибрилатор с мониторингом срчаног ритма и писачем, монитор за праћење виталних функција, пулсни оксиметар за транскутано праћење, анестезиолошки апарат, преносни уређај за аспирацију, сет за периферни и централни венски приступ, сет за торакодренажу, сет за коникотомију, сет за препарирање вене, покретни сталак за инфузију, негатоскоп, покретни столић, зидни сат, зидни ормар, колица за превоз медицинске опреме и сетова.

Простор за збрињавање акутног пацијента мора имати слједећу опрему: покретни лежај за пацијента, монитор за праћење виталних функција (неинвазивни), ЕКГ апарат, дефибрилатор с мониторингом срчаног ритма и писачем, покретна колица с лијековима и потрошним медицинским материјалом, комплет за терапију кисеоником, перфузор, покретни сталак за инфузију, фокусирану светиљку за преглед и колица за вишеструку намјену.

У оквиру капацитета главног простора збрињавања пацијената мора се обезбиједити просторија за изолацију.

Просторија за интервенције и мале операцијске захвате мора имати слједећу опрему: стол за обављање операцијских захвате, хируршке сетове за мале операцијске захвате, колица с лијековима и потрошним медицинским материјалом, сет за реанимацију одраслих и дјече, стропну лампу за операцијску салу, покретна лампа, столић за хируршке инструментариј, ормар за складиштење хируршких сетова за мале операцијске захвате, ормар за лијекове, негатоскоп и зидни сат.

Додатни простори који се налазе у саставу простора одјела ургентног збрињавања и хитног болничког пријема су:

- просторија/е за складиштење лијекова, потрошног медицинског материјала и покретне медицинске опреме. У просторији за складиштење лијекова мора бити омар за лијекове с посебним дијелом за лијекове који садрже дроге.
- гипсаоница са сљедећом опремом: омар за складиштење гипсаних завоја, омар за складиштење прибора за имобилизацију, стол и корито за припрему гипса с одговарајућим одводом, стол и столац за имобилизацију и гипсање и негатоскоп.

Члан 148.

Уколико општа болница пружа услуге из других грана медицине мора испуњавати услове по дјелатностима како слиједи:

1. Одјел ортопедије треба имати:
  - просторију за постављање и уклањање имобилизације,
  - простор за узимање мјера и пробе ортопедске технике,
  - простор за мале оперативне ортопедске захвате који могу бити само у локалној анестезији.
2. Одјел урологије треба имати на располагању операциону салу са опремом, као и просторе за разне уролошке дијагностичке и терапијске захвате опремљене у складу са условима за поликлинике.
3. Одјел офтальмологије треба имати на располагању операциону салу и простор за мале оперативне захвате који могу бити само у локалној анестезији, опремљен у складу са чланом 101. овог правилника уз додатак операционог микроскопа.
4. Одјел оториноларингологије треба имати на располагању операциону салу и просторију за мање оперативне захвате само у локалној анестезији, с претпростором за прање руку и опрему у складу чланом 99. овог правилника.
5. Одјел инфектологије треба имати и просторију за лабораторијске приручне анализе и узимање материјала и амбуланту с чекаоницом за преглед инфектолошких пацијента при чему амбуланта мора имати изолацијски бокс који омогућава директан улаз извана.
6. Одјел дерматовенерологије треба имати и простор за микроскопски преглед са опремом.
7. Одјел неурологије треба имати и просторију са ЕЕГ уређајем.
8. На одјелу психијатрије, у дијелу који је затвореног типа врата и прозори морају бити обезбиђени. Одјел психијатрије треба имати и просторије за рад са групама.
9. Одјел физикалне медицине и рехабилитације треба имати:
  - просторију за обављање физикалне терапије или довољан број просторија за различите облике физикалне терапије (кинеситерапију,

- електротерапију, радну терапију, мануелну масажу) са припадајућом опремом, те с одвојеним простором за пресвлачење и одлагање гардеробе пацијента,
- за хидротерапију, потребна је посебна просторија с одговарајућим инсталацијама топле и хладне воде, с најмање једном кадом, и припадајућом опремом,
- уколико се уз физикалну терапију обавља и радна терапија, потребна је посебна просторија за радну терапију за одрасле и дејцу са припадајућом опремом.

Члан 149.

Дијагностички одјели (радиолошка, лабораторијска и друга дијагностика) морају испуњавати услове простора и опреме утврђене овим правилником за поликлинику, уколико цитолошку, микробиолошку и биохемијску дијагностику општа болница не остварује на основу уговора са другом здравственом установом сагласно члану 102. став 3. Закона о здравственој заштити.

Члан 150.

На свим одјелима и у ординацијама које раде с инструментима који се стерилизују потребно је организовати стерилизацију.

Начин организације рада, простор, медицинско-техничка опрема и кадрови зависе о врсти здравствене установе и поступцима стерилизације који се у складу с тим морају примјењивати.

За централизовану стерилизацију потребно је имати:

- собу за прихват и прање инструмената,
- просторију за дезинфекцију инструмената,
- просторију за припрему рубља и инструмената за стерилизацију,
- просторију за припрему рукавица,
- простор за стерилизацију,
- простор за спремање стерилног материјала.

Укупна површина простора за стерилизацију која је централизована одређена је индексом $0,5 \text{ m}^2$ по болесничкој постели.

Опрема је условљена поступцима стерилизације који се обављају у тој здравственој установи, а нормирана на основу JCT (јединице стерилизације која означава количину материјала за стерилизацију волумена 54 литре или пакета димензија $60 \times 30 \times 30$).

Члан 151.

Болница при појединим одјелима може организовати рад по принципу дневне болнице.

За дјелатност из става 1. овог члана, болница мора имати просторију за смјештај пацијента.

У болници која обавља и психотерапију потребно је обезбиђеди додатну просторију од најмање 20 m^2 са сједећим мјестима.

Дневне болнице у чијим се јединицама приручно припрема и дијели храна пацијентима обезбеђују за то посебну просторију, односно просторије зависно о потребама пацијента (приручна кухиња).

Кухиња из става 4. мора имати опрему према својој намјени и то: одговарајући стол, електрично или плинско кухало, хладњак, потребно посуђе, кухињску вагу, омар за спремање посуђа и тродјелни судопер за прање,

дезинфекцију и испирање, те оциједну површину за сушење посуђа.

Члан 152.

Општа болница може се основати и обављати специјалистичко-консултативну и стационарну дјелатност, уколико на минимални број постеља (40) у погледу кадра има најмање:

- у интерној медицини и педијатрији: два доктора медицине специјалисте из одговарајуће гране медицине и осам медицинских сестара – техничара, од чега 12% сестара-техничара у звању бацхелор сестринства/виших медицинских сестара-техничара, у свакој области;
- у општој хирургији и гинекологији и акушерству: два доктора медицине специјалисте из одговарајуће гране медицине и осам медицинских сестара – техничара, од чега 12% сестара-техничара у звању бацхелор сестринства/виших медицинских сестара-техничара, у свакој области, а за сваку операцију салу још по једну медицинску сестру-техничару за послове инструментарке и медицинску сестру-техничару за асистенцију инструментарки;
- одјел анестезиологије, реаниматологије и интензивног лијечења мора обезбиједити: два доктора медицине специјалисте анестезиологије и реаниматологије, једну медицинску сестру-техничару едуцирану за анестезиолошког техничара на једну операцију салу, а за јединицу интензивног лијечења: једна медицинска сестра-техничар на двије постеље за осам сати радног времена, од чега је од укупног броја медицинских сестара-техничара 15% сестара-техничара у звању бацхелор сестринства/виших медицинских сестара;
- за радиолошку дијагностiku мора обезбиједити услове кадра утврђене за поликлинику;
- за услуге медицинско-биохемијског лабораторија, уколико услуге истог нису уговорене с другом здравствено установом: једног специјалисту медицинске биохемије или једног специјалисту биохемије или једног дипломираног инжењера медицинске биохемије, једног дипломираног инжењера медицинско-лабораторијске дијагностике, два лабораторијска техничара са средњом стручном спремом и двије праље лабораторијског посуђа;
- за цитолошку, микробиолошку и патолошку дијагностiku болница мора испуњавати услове кадра утврђене за поликлинику, уколико ове дјелатности нису уговорене с другом здравствено установом;
- за послове стерилизације: једна сестра бацхелор сестринства/виша медицинска сестра-техничар посебно едукована за послове стерилизације и два помоћна радника на сваких 50 JCT;
- за трансфузиолошку и апотекарску дјелатност мора обезбиједити кадар у складу са посебним прописима.

Уколико општа болница пружа услуге из других грана медицине мора упошљавати најмање по два доктора

медицине специјалисте одговарајуће гране медицине и одговарајући број медицинских сестара-техничара, физиотерапеута и других здравствених радника са високом/вишом и средњом стручном спремом, као и одговарајући број здравствених сарадника.

2.2. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА

Члан 153.

Специјална болница је здравствена установа за специјалистичко-консултативно и болничко лијечење одређених болести или одређених добних скupina становништва, и има постељне, дијагностичке и друге могућности прилагођене својој намјени.

Члан 154.

Специјална болница мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2.-17. овог правилника и опште услове за болницу из чл. 133.-145. овог правилника.

Поред услова из става 1. овог члана, специјална болница које се бави специјалистичко-консултативним и болничким лијечењем одређених болести или одређених добних група становништва мора испуњавати услове простора, опреме и кадра дефинисане овим правилником за секундарни ниво здравствене заштите одређене специјалности.

Члан 155.

Уколико специјална болница обавља и терцијарну здравствену заштиту из дјелатности за коју је регистрована, мора испуњавати услове из члана 99. став 2. Закона о здравственој заштити.

3. ЉЕЧИЛИШТЕ

Члан 156.

Љечилиште је здравствена установа у којој се природним љековитим изворима проводи превентивна здравствена заштита, специјалистичка и болничка рехабилитација.

За оснивање и рад, љечилиште мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2-17. овог правилника.

Члан 157.

За обављање дјелатности љечилиште мора имати најмање:

- простор за пријем пацијената,
- просторије за искориштавање природног љековитог фактора,
- просторије за физикални третман и рехабилитацију,
- болесничке собе,
- просторије за специјалистичко-консултативну дјелатност,
- просторе за опскрубу чистим рубљем и стерилним материјалом,
- простор за опскрубу лијековима,
- простор за похрану медицинске документације,
- просторије за пријем, складиштење, обраду и издавање хране.

Љечилиште мора имати:

- санитарне чворове за пацијенте и запосленike,
- купаонице за пацијенте с одговарајућим бројем тушева и кадама које имају опрему за транспорт и купање непокретних пацијената, са простором за одлагање, праље и дезинфекцију ноћних посуда.

Члан 158.

- Љечилиште мора имати сљедећу опрему:
- опрему лијечничке ординације у складу са чланом 107. овог правилника,
  - опрему просторија за припрему и апликацију природних љековитих фактора која мора одговарати прописима о техничкој сигурности и заштити околиша,
  - одговарајућу опрему за физикални третман и рехабилитацију и
  - колица сједећа и лежећа за превоз пацијента.
- Љечилиште мора обезбиједити санитетски превоз.

Члан 159.

Љечилиште за оснивање и рад мора запошљавати најмање једног лијечника одговарајуће специјалности, четири медицинске сестре-техничара средње стручне спреме и једну сестру-техничара башчелора сестринства/вишу медицинску сестру, један дипломирани/виши физиотерапеут, два физиотерапеута средње стручне спреме, један радни терапеут, те одговарајући број техничког и помоћног особља.

4. ЗАВОД

Члан 160.

Завод је специјализована здравствена установа у којој се обавља специјалистичко-консултативна здравствена заштита, уз посебну дјелатност медицинске технологије, као и одређена медицинска испитивања.

Члан 161.

За оснивање и рад завод мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2-17. овог правилника.

Члан 162.

Имајући у виду регистровану дјелатност, завод у погледу простора, опреме и кадра мора испуњавати најмање услове утврђене за специјалистичко-консултативну дјелатност за поликлинику.

V. ФЕДЕРАЛНИ И КАНТОНАЛНИ ЗДРАВСТВЕНИ ЗАВОДИ

Члан 163.

Федерални и кантонални здравствени заводи су здравствене установе које обављају дјелатност из члана 43. Закона о здравственој заштити.

Федерални здравствени заводи су:

- Завод за јавно здравство Федерације Босне и Херцеговине и
- Завод за трансфузијску медицину Федерације Босне и Херцеговине.

Кантонални здравствени заводи су:

- завод за јавно здравство кантона,
- завод за медицину рада кантона,
- завод за болести зависности кантона и
- завод за спортску медицину кантона

1. ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВСТВО ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 164.

Завод за јавно здравство Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерални завод за јавно здравство) је здравствена установа за обављање јавноздравствене дјелатности на територију Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 165.

За оснивање и рад Федерални завод за јавно здравство мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2-17. овог правилника.

Члан 166.

Федерални завод за јавно здравство у погледу простора мора имати сљедеће:

- простор за дјелатност епидемиологије (просторије за обављање епидемиолошке дјелатности за заразне болести, хроничне масовне незаразне болести и вођење популационих регистара, те просторије за складиштење опреме и средстава за противепидемијско дјеловање),
- простор за обављање послова социјалне медицине са организацијом и економиком здравствене заштите и вођење припадајућих јавноздравствених регистара и извјештаја,
- простор за дјелатност здравствене статистике,
- простори за промоцију здравља и медицинске едукације,
- простор за дјелатност здравствене екологије (простори за основне анализе и простори за специјализоване анализе),
- простори за микробиолошки лабораторији,
- простори за дјелатност заштите од зрачења,
- простори Центра за здравствени менаџмент,
- просторија за пратеће службе административно-финансијских послова.

Члан 167.

Федерални завод за јавно здравство за обављање дјелатности прописаних законом мора обезбиједити одговарајућу опрему за праћење, анализу, надзор и научно истраживање здравственог стања становништва, здравствене исправности хране за људе и животиње и предмета опште употребе, узрока појава и ширења заразних и незаразних болести, утицаја еколошких фактора на здравље и заштиту од зрачења.

За епидемиолошку дјелатност, поред стандардне опреме, потребно је обезбиједити опрему за складиштење и чување имунобиолошких препарата (хладне коморе, расхладни уређаји, опрема за мониторинг хладног ланца).

За теренски рад се мора обезбиједити одговарајући број превозних средстава, те посебно возило са расхладном комором.

Федерални завод за јавно здравство мора обезбиједити рачунарску опрему са сервером.

Федерални завод за јавно здравство мора обезбиједити одговарајућу медицинско-техничку и другу опрему по појединим дјелатностима, те додатну опрему према стручним захтјевима.

Члан 168.

Федерални завод за јавно здравство мора обезбиједити потребан број здравствених и нездравствених радника, односно стручних тимова зависно о врсти појединих дјелатности, те сразмјерно обиму свог дјеловања.

2. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈСКУ МЕДИЦИНУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 169.

Завод за трансфузијску медицину Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерални завод за трансфузијску медицину) је здравствена установа која обавља трансфузијску дјелатност на територију

Федерације, у складу са Законом о крви и крвним састојцима.

Члан 170.

За оснивање и рад Федерални завод за трансфузијску медицину мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2-17 овог правилника.

Члан 171.

Федерални завод за трансфузијску медицину у погледу простора мора имати следеће:

- простор за прикупљање крви,
- простор за централни пријем доза и узорака крви,
- простор за чување, дистрибуцију крви и крвних састојака,
- простор за електронаку обраду података, документацију и хемовигиланцу,
- лабораториј за имунохематолошко испитивање узорака крви даваоца са издвојеном ординацијом за труднице,
- лабораториј за тестирање узорака крви даваоца на маркере крвљу преносивих болести,
- простор за припрему крвних састојака,
- простор за чување крви и крвних састојака у форми хладних комора са агрегатом и системом звучног и свјетлосног аларма,
- простор за послове обезбеђења и контроле квалитета крви и крвних састојака,
- лијечничку ординацију/савјетовалиште за добровољне даваоце крви,
- лабораториј за детекцију коагулационих поремећаја са ординацијом,
- простор за амбулантни третман пацијената са коагулационим поремећајима,
- лабораториј за ткивну типизацију,
- лабораториј за молекуларну имуногенетску дијагностику,
- простор за хемоферезу и криопрезервацију,
- простор за едукацију и научно-истраживачки рад и
- административне и заједничке просторе.

Простори из става 1. овог члана треба да омогуће неометано функционисање опреме.

У једном простору се може изводити више поступака уколико је обезбиђена физичка и функционална одвојеност на начин да омогућавају неометано извођење поступака.

Члан 172.

Простор за прикупљање крви обухвата:

- чекаоницу за даваоце,
- простор за пријем, упис и анкетирање давалаца,
- просторију за лијечнички преглед,
- простор за прикупљање крви и крвних састојака,
- простор за аферезе,
- просторију за одмор давалаца,
- приручно складиште материјала,
- санитарни чвор за даваоце,
- простор и санитарни чвор за особље,
- простор за дежурно особље.

Члан 173.

Простор за централни пријем доза и узорака крви мора бити подијељен на претпростор за одлагање доза и

узорака крви и простор за електронски упис запримљених доза и узорака крви.

Простор треба бити организован тако да обезбиједи несметано одвијање процеса рада у свим његовим фазама.

Члан 174.

Простор за чување, дистрибуцију крви и крвних састојака обухвата следеће:

- простор за пријем крви и крвних састојака,
- простор за чување крви и крвних састојака,
- простор за припрему састојака за транспорт,
- простор за дистрибуцију и издавање крви и крвних састојака.

Простори за чување крви и крвних састојака требају бити одвојени и у слијedu на начин да обезбеђују несметано одвијање процеса рада у свим његовим фазама.

Величина простора за чување крви и крвних састојака зависи о броју хладњака, леденица, агитатора тромбоцита који омогућавају несметано и квалитетно чување дневно узетих доза крви и произведених крвних састојака.

Простор за дистрибуцију и издавање крви и крвних састојака обухвата простор за вођење документације, пријем захтјева за крв и крвне састојке, пријем узорака за тестирање и дистрибуцију, односно издавање крви и крвних састојака.

Простори за пријем захтјева за крв и крвне састојке и узорака крви, простор за пријем крвних састојака, те простор за издавање крвних састојака требају бити уvezани на начин да се обезбеди несметано одвијање процеса рада у свим његовим фазама.

Члан 175.

Простор за електронску обраду података, документацију и хемовигиланце мора бити издвојен и заштићен од неовлаштеног приступа.

Члан 176.

Простор лабораторија за имунохематолошко испитивање узорака крви давалаца мора бити одвојен од простора лабораторија за имунохематолошко испитивање узорака крви болесника и трудница.

Лабораториј за имунохематолошко испитивање мора имати издвојену амбуланту за труднице.

Члан 177.

Простори лабораторија за тестирања на крвљу преносиве болести узорака крви давалаца морају бити издвојени од лабораторија за испитивање и тестирања на крвљу преносиве болести узорака крви болесника и трудница.

Члан 178.

Простор за припрему крвних приправака мора бити функционално подијељен на:

- дио за центрифугирање,
- дио за раздвајање крви на крвне приправке,
- дио за финализацију (обиљежавање) крвних приправака и
- дио за инактивацију патогена у крви и крвним приправцима.

Величина простора за центрифугирање треба бити размјерна броју центрифуга, те мора омогућавати несметану припрему за остале поступке производње крвних приправака.

Члан 179.

Простор за хемоферезу и криопрезервацију мора бити функционално подијељен на:

- простор за извођење свих видова донорске хемоферезе,
- простор за извођење свих видова терапијске хемоферезе и
- простор за криопрезервацију.

Члан 180.

Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати медицинско-техничку опрему која омогућава да се крв и крвни састојци континуирано производе у облику који задовољава постојеће стандарде безбедности и квалитета и њихову намјену, те да се лабораторијске активности досљедно проводе и контролишу у складу са захтјевима квалитета.

Опрема која се употребљава у поступцима прикупљања, тестирања, прераде, чувања, дистрибуције крви и крвних састојака треба бити валидирана, мјерена и одржавана у складу с њеном намјеном.

Члан 181.

Опрема Федералног завода за трансфузијску медицину у смислу количине треба одговарати броју узетих доза крви и крвних састојака и/или произведених доза крвних састојака, врсти и методама испитивања и могућности техничког одржавања.

Опрема, у највећој могућој мјери, треба омогућавати безбедно извођење свих поступака у трансфузијском процесу.

Члан 182.

Федерални завод за трансфузијску медицину, за прикупљање крви давалаца, мора имати најмање следећу опрему: апарат за брзо одређивање хемоглобина давалаца, мобилне кревете за узимање крви, стабилне кревете за узимање крви, аутоматске ваге мијешалице за узимање крви, електричне завариваче пластичних система, хладњак на + 4°C за смјештај узете крви и чување током испитивања, транспортне сандуке с праћењем температуре, систем за хлађење узете крви на 22°C, комбибус за превоз екипа, возило за потребе Завода, специјално возило за рад мобилних екипа на терену, теренске рачунаре с писачима, рачунални терминал за регистрацију давалаца у простору јединице, станични сепаратор (станице, плазма), апарат за мјерење крвног притиска, термометар, медицинске слушалице и реанимацијски ковчег.

Члан 183.

За централни пријем доза и узорака крви прикупљених од добровољних давалаца, Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати најмање један рачунални терминал.

Члан 184.

За прераду, чување и дистрибуцију крви и крвних састојака Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати најмање: центрифуге с прибором за центрифугирање доза крви, аутоматске центрифуге са хлађењем, техника за центрифугирање и филтрирање крви и крвних састојака, аутоматски систем за раздвајање крвних састојака, агитатор за концентрате тромбоцита, ваге за тарирање, ваге за вагање крвних приправака, хладњак за чување и издавање приправака на +4°C, замрзивач за чување свеже смрзнуте плазме на -30°C, замрзивач за брзо замрзавање плазме на - 40°C, карантенско складиште приправака на +4°C, карантенско складиште приправака на - 30°C, хладну комору за чување плазме за прераду на - 40°C, плазмаекстрактор, сипер, апарат за стерилно спајање

пластичних система, завариваче пластичних система, сталак за леукофилтрацију, колица за превоз крви и крвних састојака, теренски рачунар, рачунар, рачунални терминал за унос производње крвних приправака, рачунални терминал за финализацију и обиљежавање крвних приправака, рачунални терминал за пријем наруџби за крвне приправке, рачунални терминал за издавање крвних приправака, писач најепнице за обиљежавање крвних приправака и лабораторијских бројева, технику за инактивацију патогена у крви и крвним приправцима.

Члан 185.

За имунохематолошко испитивање узорака крви давалаца Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати најмање: лабораторијску столну центрифугу за епрувете, систем за мануални рад у микрокартицама, систем за аутоматизовано одређивање АВО, RhD крвних група, и осталих крвногрупних антитела пре гледних испитивања, термостат/купел, хладњак на +4°C за чување реагенаса, хладњак на +4°C за чување узорака крви давалаца током испитивања, замрзивач на -25°C за чување узорака, рачунар, рачунални терминал, рачунални сервер (уређаји могу бити дијељени с другим трансфузијским дјелатностима у Заводу), пипетор, сталак за картице и епрувете.

Члан 186.

За испитивање на маркере крвљу преносивих болести давалаца крви, Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати најмање: столну центрифугу, аутоматски пипетор, аутоматски анализатор, аутоматизирани NAT sistem, хладњак на +4°C за чување реагенаса, хладњак на +4°C за чување узорака, замрзивач на -25°C за чување узорака, замрзивач на -30°C, замрзивач на - 80°C за чување узорака, систем за архивирање, рачунар, рачунални терминал, рачунални сервер (уређаји могу бити дијељени с другим трансфузијским дјелатностима у Заводу), дестилатор.

Члан 187.

Лабораториј за молекуларну имуногенетику мора имати следећу опрему: хладњак на +4°C, хладњак на - 20°C, замрзивач на -80°C за чување узорака, инвертни микроскоп, флуороанализатор, термомиксер, електрична вага, УВ илуминатор, када за електрофорезу, стерилни кабинети, PCR-5, лични рачунар, рачунални терминал, рачунални сервер (уређај може бити дијељен с другим трансфузијским дјелатностима у Заводу).

Члан 188.

Федерални завод за трансфузијску медицину у лабораторију за обезбеђење и контролу квалитета мора имати следећу опрему: хематолошки анализатор, проточни цитометар, pH-метар, мијешалица за узорке, столну центрифугу, свјетлосни микроскоп, фотометар, гарнитуре еталонских утега Mettler класе F1, прецизна вага, хладњак на +4°C L, хладњак на 30°C, сталак за пипете, пипете, HemoCue LOW хемоглобин, рачунални терминал и рачунар.

Члан 189.

Лабораториј за детекцију коагулационих поремећаја са издвојеном амбулантом и простор за амбулантни третман пацијената са коагулационим поремећајима морају имати следећу опрему: аутоматски хемостатски анализатор ниског и високог капацитета, полуаутоматски хемостатски анализатор, агрегометар, тромболеластограф,

апарат за крвне слике, центрифуга, водено купатило, фрижидер, фрижидер са комором за дубоко замрзавање, Light cycler, Elisa анализатор и рачунар.

Члан 190.

Федерални завод за трансфузијску медицину у простору за хемоферезу и криопрезервацију мора имати следећу опрему: аутоматизовани систем за аферезу, аутоматизовани систем за терапеутску аферезу и колекцију мононуклеарних ћелија (МНЦ), апарат за селекцију ћелија, апарат за програмирano замрзавање биолошког материјала, систем за криопрезервацију и чување биолошког материјала, фрижидер на +4°C, силиер, рачунар.

Члан 191.

Федерални завод за трансфузијску медицину мора имати у сталном радном односу најмање:

- 15 доктора медицине, специјалиста трансфузијске медицине,
- један специјалиста контроле лијекова,
- један специјалиста медицинске биохемије,
- четири доктора медицине,
- шест биолога (дипломирани биолог, бакалавор биологије, магистар струке /биолог/)
- два дипломирана инжењера електротехнике, смјер информатика,
- четири запосленика високе стручне спреме друштвеног смјера (дипл. снр, дипл. социолог, дипл. психолог и сл.),
- четири дипломирана инжењера лабораторијско-медицинске дијагностике,
- седам медицинских сестара-техничара бакалавор сестринства/више стручне спреме,
- 25 медицинских сестара-техничара средње стручне спреме,
- одговарајући број нездравствених радника високе, средње стручне спреме и помоћно особље.

3. ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВСТВО КАНТОНА

Члан 192.

Завод за јавно здравство кантоне је здравствена установа која обавља јавноздравствену дјелатност за подручје кантоне.

Члан 193.

За оснивање и рад завод за јавно здравство кантоне мора испуњавати санитарно –техничке и хигијенске услове из чл. 2-17. овог правилника.

Члан 194.

Завод за јавно здравство кантоне у погледу простора мора имати најмање следеће:

- простор за дјелатност епидемиологије,
- простор за дјелатност социјалне медицине са организацијом и економиком здравствене заштите,
- простор за дјелатност хигијене и здравствене екологије,
- просторе микробиолошког лабораторија (санитарна и/или медицинска микробиологија за ванболничке пациенте),
- простор за промоцију здравља и медицинске едукације,
- просторија за пратеће службе административно-финансијских послова.

Члан 195.

Завод за јавно здравство кантоне за обављање послова прописаних законом мора обезбиједити потребну медицинско-техничку опрему по појединим дјелатностима.

Завод за јавно здравство кантоне мора обезбиједити рачунарску опрему са сервером.

За теренски рад завод за јавно здравство кантоне мора обезбиједити одговарајући број превозних средстава.

Члан 196.

Завод за јавно здравство кантоне мора обезбиједити одговарајући број здравствених и нездравствених радника односно стручних тимова сразмјерно обиму свог дјеловања за потребе становништва кантоне за чије подручје је основан.

4. ЗАВОД ЗА МЕДИЦИНУ РАДА КАНТОНА

Члан 197.

Завод за медицину рада кантоне је здравствена установа за обављање дјелатности специфичне здравствене заштите радника на подручју кантоне.

Члан 198.

За оснивање и рад завод за медицину рада кантоне мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2-17. овог правилника.

Члан 199.

Завод за јавно здравство кантоне у погледу простора мора имати најмање следеће:

- простор за најмање двије ординације,
- просторе за функционалну дијагностiku,
- просторију за психолошко тестирање,
- собу лијечника специјалиста медицине рада,
- простор приручног лабораторија,
- просторија за пратеће службе административно-финансијских послова.

Члан 200.

Ординација медицине рада мора испуњавати услове простора и опреме утврђене за дјелатност специфичне здравствене заштите радника за примарни ниво здравствене заштите.

Завод за медицину рада кантоне мора обезбиједити и следећу опрему: опрему за антропометрију, динамометар, хронометар, ЕКГ апарат, Holter монитор за ЕКГ, Holter монитор за ТА, опрема за ергометрију-ерго бицикл или покретна трака са електрокардиографским монитором и писачем, дефибрилатор са електрокардиографским монитором, офтальмоскоп, апарат за мјерење кожне температуре (дермотермометар), опрему за психофизиологију рада, апарати за психотехничка испитивања (реакционетар).

Поред опреме из става 2. овог члана, у зависности о врсти и обиму дјелатности коју обавља завод за медицину рада кантоне треба имати и следећу опрему: бодиплетизограф, апарат за извођење бронхо-провокационих тестова, гасни анализатор, апарат за испитивање nervusa vestibularis, електронистагмограф, апарат за испитивање слуха, апарат за компјутеризовано видно поље, апарат за биомикроскопију, адаптометар, компјутеризовани рефрактометар, хроматограф гасни са масеним детектором (GC/MS), хроматограф гасни (GC), хроматограф течни (HPLC), спектрофотометар апсорpcionи атомски, спектрофотометар са проточном киветом UV-VIS, апарат аутоматски са комплетом сонди за континуирано испитивање хемијских штетности, пумпу електричну за узимање узорака ваздуха, пуму за узимање биолошких

узорака, апарат за деминерализацију и дестилацију воде, фрижидери, центрифуге, ваге аналитичке и техничке, опрему за хомогенизацију и екстракцију, дермотермометар, капилароскоп, дигитални термометар, дигитални хигрометар, дигитални анемометар, глобус термометар, микроскоп бинокуларни фазно-контрастни, апарат и припадајући опрему за мјерење буке, апарат и припадајући опрему за мјерење вибрација, луксметар, дигитални апарат и припадајући опрему за узимање узорка зрака и одређивање аерозагађења у радној средини, изолациону комору за аудиометрију, ултразвучни апарат са линеарном и конвекционом сондом, ултразвучни дензитометар, бројач радиоактивности, рачунарску опрему са могућношћу приклучења на мрежу и одговарајућим периферним уређајима.

Члан 201.

Завод за медицину рада кантона који обавља здравствену дјелатност из неке друге области мора испуњавати услове утврђене овим правилником за секундарну здравствену заштиту.

Члан 202.

Завод за медицину рада кантона може се основати и обављати здравствену дјелатност ако у погледу кадра има најмање: пет доктора медицине специјалисте медицине рада, једну дипломирану/вишу медицинску сестру-техничара и пет медицинских сестара-техничара, као и једног психолога.

Ако завод из става 1. овог члана има организовано обављање специјалистичко - консултативне дјелатности, осигурава најмање по једног доктора медицине одговарајуће специјалности и једну медицинску сестру-техничара у свакој области.

5. ЗАВОД ЗА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ КАНТОНА

Члан 203.

Завод за болести зависности кантона је специјализована здравствено-социјална установа која се бави превенцијом, лијечењем и рехабилитацијом зависника.

Члан 204.

За оснивање и рад завод за болести зависности кантона мора испуњавати санитарно-техничке и хигијенске услове из чл. 2.-17, као и опште услове за болницу из чл. 133.-145. овог правилника, изузев услова за трансфузијску дјелатност.

За дјелатност дневне болнице завод за болести зависности кантона мора имати адекватан простор за провођење индивидуалног третмана и групних облика рада са зависницима, као и простор за супституциону терапију за опијатске зависнике.

Простор за супституциону терапију за опијатске зависнике из става 2. овог члана обухвата:

- пријемни пункт са амбулантом,
- просторију за подјелу медикамената,
- љекарску ординацију,
- канцеларију за психолога и социјалног радника,
- просторију за организовање групне терапије,
- санитарни чвор за пациенте и особље (одвојено по полу),
- оставу,
- чајну кухињу,
- чекаоницу и
- гардеробер.

Дневна болница у којој се припрема и дијели храна пациентима осигурува посебну просторију, односно

просторије, зависно о потребама пацијената (приручна кухиња) са одговарајућом опремом.

Завод за болести зависности кантона мора обезбиједити санитетски превоз.

Члан 205.

Завод за болести зависности кантона, поред опреме прописане овим правилником за секундарни ниво здравствене заштите, за дјелатност психијатрије мора обезбиједити и пратећу техничку опрему.

Члан 206.

Завод за болести зависности кантона упошљавати најмање пет доктора медицине специјалиста неуропсихијатрије/психијатрије и одговарајући број медицинских сестара-техничара у звању бацхелор сестринства/вишом стручном спремом и средњом стручном спремом, окупационих терапеута, као и одговарајући број здравствених сарадника.

6. ЗАВОД ЗА СПОРТСКУ МЕДИЦИНУ КАНТОНА

Члан 207.

Завод за спортску медицину кантона је здравствена установа за обављање специфичне здравствене заштите спортиста за подручје једног или више кантона (у даљњем тексту: Завод спортске медицине).

Члан 208.

За оснивање и рад Завод спортске медицине мора испуњавати санитарно –техничке и хигијенске услове из чл. 2.-17. овог правилника.

Члан 209.

Завод спортске медицине у погледу простора мора имати слједеће:

- простор за најмање двије ординације,
- просторе за функционалну дијагностику,
- просторију за психолошко тестирање,
- просторије за рехабилитацију обольелих и озлијеђених спортиста,
- собу лијечника специјалиста спортске медицине/медицине рада и спорта,
- приручни лабораториј и
- просторију за обављање административних послова.

Члан 210.

Ординација из члана 209. алинеја један овог правилника мора испуњавати услове опреме за дјелатност специфичне здравствене заштите спортиста.

Члан 211.

Завод спортске медицине може се основати и обављати здравствену дјелатност ако у погледу кадра има најмање: два доктора медицине специјалисте спортске медицине/медицине рада и спорта, одговарајући број медицинских сестара-техничара са високом/вишом и средњом стручном спремом, окупационих терапеута, као и одговарајући број здравствених сарадника.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 212.

Здравствене установе примарне здравствене заштите дужне су у року од 24 мјесеца од дана ступања на снагу овог правилника ускладити свој рад са одредбама истог.

Члан 213.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације BiH".

Број 01-37-1596/12

08. марта 2012. године
Сарајево

Министар
Проф. др Русимир Месиховић, с. р.

Na osnovu člana 55. stav 4. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

O BLIŽIM UVJETIMA PROSTORA, OPREME I KADRA ZA OSNIVANJE I OBAVLJANJE ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA

I. OPĆA ODREDBA

Član 1.

Ovim Pravilnikom se uređuju bliži uvjeti prostora, opreme i kadra za osnivanje i obavljanje zdravstvene djelatnosti kojima udovoljavaju zdravstvene ustanove.

Uvjeti prostora, opreme i kadra iz stava 1. ovog člana predstavljaju minimum uvjeta koje mora ispunjavati zdravstvena ustanova.

II. SANITARNO-TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI

Član 2.

Objekat u kojem se nalaze prostorije za obavljanje zdravstvene djelatnosti mora udovoljavati sljedećim sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima:

- mora biti izgrađen od čvrstog materijala,
- mora biti smješten na pristupačnom terenu,
- ne smije biti izložen onečišćenju i buci iznad dopuštenih vrijednosti,
- prostorije moraju biti zračne, i građevinski izvedene tako da se mogu efikasno i brzo provjetriti,
- u prostorijama s nedovoljnim prozračivanjem mora biti osigurana umjetna ventilacija, a u prostoriji za dijagnostiku ili terapiju u kojoj se koristi rendgenski ili drugi aparat, koji proizvodi ionizirajuće zračenje mora biti osigurana prirodna i umjetna ventilacija u skladu sa odgovarajućim propisima,
- prostorije moraju imati trajno riješeno pitanje izvora zagrijavanja koji udovoljavaju tehničkim i ekološkim standardima,
- visina prostorija u dijelu koji se odnosi na minimalni površinski dio mora iznositi najmanje 260 cm,
- moraju biti osigurana parkirališna mjesta i pristup osobama s invaliditetom,
- mora biti osiguran prilaz za vozila hitne medicinske pomoći.

Član 3.

Prostorije moraju udovoljavati svim propisanim komunalnim i sanitarnim uvjetima vodoopskrbe i odvodnje sanitarnih i drugih otpadnih voda, električnih i plinovodnih priključaka, te drugih instalacija kao i protupožarne zaštite.

U prostorijama se mora osigurati odlaganje medicinskog i drugog otpada u zatvorene i odgovarajuće označene spremnike koji se moraju redovno prazniti.

Zdravstvene ustanove moraju imati rezervne uređaje za proizvodnju električne energije (agregat) koji se automatski uključuje u slučaju nestanka električne energije, a za potrebe operacionog bloka, radaonice, prostorije za intenzivno liječenje i hitnu pomoć.

Član 4.

Prostorije moraju biti osvijetljene prirodnim izvorom svjetlosti, a noću umjetnim izvorom svjetlosti.

Ako nije moguće osigurati prirodni izvor svjetlosti u ukupnoj površini prostorija, prostorije treba osvijetliti umjetnom rasvjetom odredene jačine izražene u lusksima i to: u

prostorijama za pružanje hitne medicinske pomoći od 500 – 1000, u ordinacijama i laboratorijima od 250 – 500, na drugim radnim mjestima od 70 – 100, u hodnicima i stubištima 40, a zidne svjetiljke uz bolesničke postelje od 70 – 100 luksa.

Član 5.

Zidovi, stropovi i radne površine u prostorijama u kojima se obavlja zdravstvena djelatnost, te u sanitarnim čvorovima i laboratorijima, su glatkne površine, otporne na hemikalije i učestalo i temeljito čišćenje u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Vrata i podovi u prostorijama moraju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

U bolesničkim sobama vrata moraju biti izvedena tako da se otvaraju prema hodniku.

U stacionarnim ustanovama vrata su široka najmanje 110 cm.

Podovi u prostorijama ordinacija hirurških djelatnosti, prostorijama radioloških djelatnosti i intenzivnog liječenja, operacionim salama i prostorijama hitne medicinske pomoći trebaju biti antistatički.

Prozori moraju biti izvedeni na način da se osigura mogućnost zračenja prostorija i čišćenja prozora.

Član 6.

Prostorije za pregled pacijenata, intervenciju i endoskopiju moraju imati umivaonik s topлом i hladnom vodom i tekućim sapunom, te ručnicima za jednokratnu upotrebu, odnosno sušilom za ruke.

Član 7.

Sanitarni čvor za pacijente i sanitarni čvor za osoblje, u pravilu su odvojeni po spolu, i moraju imati umivaonik sa sapunom, te ručnike za jednokratnu upotrebu, odnosno sušilo za ruke.

Zdravstvena ustanova mora osigurati sanitарне čvorove sa pristupom invalidskim kolicima.

Član 8.

Prostorije za pregled i tretman pacijenata moraju biti zvučno i vizuelno izolirane kako bi se osigurala privatnost pacijenta prilikom pregleda i izvođenja medicinskih postupaka, osim u hitnim slučajevima.

Član 9.

Prostori zdravstvene ustanove moraju imati odgovarajuće komunikacijske linije, kako za pacijente, tako i za medicinsko osoblje, kao i direktnu komunikaciju između prostorija određenih za odgovarajuće namjene, te najkraću moguću udaljenost između pacijenata i medicinskog osoblja u cilju pružanja efikasnih usluga.

Raspored prostora mora omogućavati odvajanje čistog od nečistog dijela (pribora, potrošnog medicinskog materijala i odjeće).

Prostorije se ne mogu koristiti za stambene potrebe ili za druge namjene.

Član 10.

Lako zapaljive tvari i hemikalije moraju se čuvati u originalnoj ambalaži u zatvorenom prostoru ili u posebnom ormaru u skladu sa posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Komplet lijekova za terapiju anafilaktičkog šoka i ampulirani lijekovi u skladu sa potrebama djelatnosti moraju biti smješteni u ordinaciji, a lijekovi koji sadrže opojne droge moraju se čuvati pod ključem uz vođenje evidencije u skladu sa posebnim propisima o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga.

Član 11.

Zdravstvene ustanove, s obzirom na djelatnost koju obavljaju, moraju osigurati telekomunikacijske uređaje, te prema potrebi, a ovisno o vrsti zdravstvene ustanove, zvučne i svjetlosne signalne uređaje kao i informacioni sistem u skladu sa finansijskim mogućnostima.

Član 12.

Zdravstvene ustanove moraju imati osiguran sanitetski transport, kolica i nosila za prevoz nepokretnih i slabo pokretnih pacijenata.

Sanitetski transport može biti vlastiti ili ugovoren sa drugom pravnom osobom.

Član 13.

Zdravstvene ustanove moraju osigurati u operacionom bloku, rađaonicama, prostorijama za intenzivno liječenje i drugim prostorijama za koje je to medicinski nužno uređaje za kondicioniranje zraka (klima uređaje) ako za to ne postoji centralni sistem.

U bolnicama se osiguravaju instalacije za kisik i centralne stanice.

U određenim prostorijama pojedinih zdravstvenih ustanova, kao što su prostorije za nedonošad i operacijske sale, moraju biti osigurani uređaji za debakterizaciju (germicidne lampe, sterizol lampe i sl.).

Član 14.

Medicinsko-tehnička oprema za obavljanje zdravstvene djelatnosti mora zadovoljavati opće i posebne zahtjeve za medicinska sredstva u skladu sa Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08).

Zdravstvena ustanova mora imati zaključen ugovor o servisiranju medicinsko-tehničke opreme, potvrdu o redovnom servisiranju i atest proizvođača.

Medicinsko-tehnička oprema iz stava 1. ovog člana treba biti prijavljena kao medicinsko sredstvo Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, saglasno Zakonu o lijekovima i medicinskim sredstvima.

Član 15.

Ukoliko zdravstvena ustanova u dijagnostici i terapiji koristi izvore ionizirajućeg zračenja mora ispunjavati i uvjete utvrđene Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 88/07) (u dalnjem tekstu: Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti), te imati odobrenje nadležne državne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

Član 16.

Zdravstvene ustanove moraju uspostaviti sistem upravljanja medicinskim otpadom u skladu sa važećim standardima, kao i posebnim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Član 17.

Na objektu u kojem se obavlja zdravstvena djelatnost mora se istaknuti ploča koja sadrži naziv djelatnosti i radno vrijeme u skladu sa rješenjem ministra nadležnog za zdravstvo.

III. UVJETI U POGLEDU PROSTORA, OPREME I KADRA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE**1. DOM ZDRAVLJA****Član 18.**

Dom zdravlja je zdravstvena ustanova koja pruža primarnu zdravstvenu zaštitu stanovništvu određenog područja saglasno članu 33. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10).

Član 19.

Broj i površina prostorija uvjetovani su vrstom i obimom zdravstvenih usluga koje dom zdravlja pruža stanovništvu gravitacionog područja.

Dom zdravlja mora imati sljedeće prostorije:

- odgovarajući broj ordinacija/ambulanti (u dalnjem tekstu: ordinacija) po djelnostima,
- prostorije za laboratorijsku dijagnostiku,
- prostorije za radiološku dijagnostiku,
- prostorije za službe u zajednici,
- prostoriju za izolaciju pacijenata koji boluju od zaraznih bolesti ili se sumnja da boluju od zaraznih bolesti sa posebnim sanitarnim čvorom i posebnim izlazom,
- prostoriju za depoziciju leša,
- prostorije za hitnu medicinsku pomoć ukoliko djelatnost hitne medicinske pomoći nije organizirana u okviru samostalne zdravstvene ustanove, i
- prostorije za stacionarnu djelatnost ako se iste obavljaju u okviru doma zdravlja.

Pod ordinacijom iz alineje jedan stav 2. ovog člana podrazumijevaju se lječnička i stomatološka ordinacija.

Lječnička ordinacija se sastoji od prostorije za pregled pacijenata i prostorije za intervencije.

Stomatološka ordinacija se sastoji od prostorije za pregled pacijenata i intervenciju.

Član 20.

Pored prostorija iz člana 19. stav 2. ovog pravilnika, dom zdravlja ima:

- odgovarajući broj prostorija za zdravstvene radnike,
- prostoriju/prostor za medicinsku dokumentaciju,
- prostorije za čisto i nečisto rublje,
- prostoriju za priručno skladište potrošnog materijala,
- prostoriju za smještaj lijekova i medicinskih sredstava,
- prostorije za administraciju,
- garderobu za osoblje,
- čajnu kuhinju,
- čekaonice,
- sanitарне čvorove za pacijente i osoblje.

Član 21.

Dom zdravlja može se osnovati i obavljati zdravstvenu djelatnost ako ima odgovarajuću opremu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, utvrđenu ovim pravilnikom za pojedine djelatnosti.

Član 22.

Ukoliko u domu zdravlja postoji više ordinacija za pojedinu djelatnost, oprema i prostor predviđene za intervenciju mogu biti zajedničke za tu djelatnost.

Član 23.

Za osnivanje doma zdravlja potrebno je imati uposlen odgovarajući broj zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika s odgovarajućom stručnom spremom za pružanje zdravstvene zaštite u skladu sa članom 34. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, te u skladu sa potrebama stanovništva za koje dom zdravlja osigurava primarnu zdravstvenu zaštitu.

Član 24.

Za svaku od djelatnosti dom zdravlja osigurava radni tim, u skladu sa ovim pravilnikom.

1.1. Osnovni uvjeti prostora i opreme**Član 25.**

Prostorija za pregled pacijenata je površine 12 m².

Prostorija za intervenciju je površine 16 m². Prostor za laboratoriju je površine 40 m². Prostor za rendgen dijagnostiku mora ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti.

Prostor/prostorija za medicinsku dokumentaciju može biti zajednički, ili formiran za svaku službu posebno, a površina se određuje u skladu sa potrebama.

Prostori čekaonica mogu biti zajednički i formirati se za svaku službu zasebno.

Ukoliko je prostor čekaonice zajednički za više ordinacija uvećava se proporcionalno za svaku ordinaciju u skladu sa potrebama.

Član 26.

Osnovnu opremu liječničke ordinacije čini: metalni ormari za osobne zdravstvene kartone s ključem, radni stol za liječnika, radni stol za medicinsku sestruru, stolice za liječnika i medicinsku sestruru s podešavanjem visine i mogućnošću pokretanja, stolica za pacijenta u prostoriji intervencije, stolica na vijak bez naslona za pregled pacijenta u prostoriji za pregled pacijenta, sterilizator, tlakomjer na živu s različitim širinama manžeta, ležaj za pregled pacijenta, paravan, ormari za instrumente i lijekove, stolić za instrumente, toplokomjeri (2 kom.), stetoskop (slušalice), špatule za pregled žđrijela za jednokratnu upotrebu, plahte za jednokratnu upotrebu, rukavice za jednokratnu upotrebu, komplet lijekova za terapiju anafilaktičkog šoka i ampulirani lijekovi u skladu sa potrebama populacije koja se zbrinjava, plastična posuda za medicinski otpad i posude za ostali otpad.

U prostoriji za pregled pacijenata i prostoriji za intervencije, u pravilu, treba osigurati i telefon i računar.

1.2 Posebni uvjeti prostora, opreme i kada po pojedinim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite

a) Djelatnost porodične medicine

Član 27.

Za djelatnost porodične medicine osiguravaju se sljedeći prostori:

- prostorija za pregled pacijenta,
- prostorija za intervenciju,
- recepcionsko-informativni prostor i prostor za čekaonicu i
- sanitarni čvor za pacijente i osoblje.

Član 28.

Prostorija za pregled pacijenta ima sljedeću opremu: radni stol i stolica, stolica za pacijenta, ormarić za lijekove, stol za pregled pacijenta, paravan, vješalicu, stol trodijelni za pregled, nogostup, reflektor lampu za pregled, otoskop, drvene špatule, posudu za drvene špatule, neurološki čekić, svjetiljku olovku, posudu za toplokomjer, stetoskop tip Y cijevi, centimetar, toplokomjer oralni/rektalni set, nosni spekulum, larynx ogledalo, živin tlakomjer, kantu za otpatke sa poklopcom.

Prostorija za intervenciju ima sljedeću opremu: radnu površinu sa umivaonikom, ormari za zabine, stol dvodijelni za pregled pacijenta, nogostup, stol za pregled djece, paravan, stolicu standardnu fiksnu, stolicu sa naslonom i rukohvatima, stol radni, vješalicu, reflektor lampu za pregled, vagu sa visinomjerom, kolica za instrumente, kolica za manju hirurgiju, tacnu za instrumente sa poklopcom, EKG aparat, glukometar, sterilizator, kolica za pacijente u kombinaciji s nosilima, dužinomjer za bebe, posudicu za toplokomjer, toplokomjer oralni/rektalni set, stetoskop, tlakomjer u metalnoj kutiji, kantu za otpatke sa poklopcom, bubrežnjak, tlakomjer u plastičnoj torbici, set za reanimaciju, torbu za kućne posjete, klistir, set

zvučnih viljuški, držač tupfera, posudu za tupfere, posudu za vatru, stetoskop, doboš, posudu za prljave igle, špricu za uho, set za manju hirurgiju, nosila, stalak za sterilizator, inhalator, odnosno nebulizator, peak flow metar – spirometar, bocu s kisikom, negatoskop, tabelu za testiranje vida, infuzijski stalak, špricu za vakutajner, aparat za mjerjenje šećera u krvi, set vakutejnera i posudu za urin.

Čekaonica ima sljedeću opremu: stolice, recepcionski stol i korpu za otpatke bez poklopca.

Član 29.

Usluge zdravstvene zaštite u ambulanti porodične medicine pruža tim porodične medicine: jedan doktor medicine, specijalista porodične medicine ili doktor medicine sa završenom dodatnom edukacijom iz porodične medicine i jedna medicinska sestra-tehničar sa završenom edukacijom iz porodične medicine.

b) Djelatnost zdravstvene zaštite djece

Član 30.

Za djelatnost zdravstvene zaštite djece treba osigurati ordinaciju za rad sa zdravom djecom i ordinaciju za pregledi i liječenje oboljele i povrijedene djece, koje moraju biti strogo odijeljene.

Ordinacije za zdravu i bolesnu djecu imaju i prostorije za pripremu pregleda zdrave, odnosno bolesne djece.

Pred čekaonicom za bolesnu djecu treba osigurati preprostor za primanje i izolaciju (trijažu) djece za koju se sumnja da bolju od zarazne bolesti.

Preprostor iz stava 3. ovog člana mora biti prikladno povezan s prostorijom za izolaciju.

Za djelatnost zdravstvene zaštite djece potrebno je imati i posebnu prostoriju za imunizaciju.

Prostor za medicinsku dokumentaciju, u pravilu, nalazi se između dva čekaonička prostora.

Član 31.

Za zdravstvenu zaštitu djece osigurava se sljedeća oprema:

- u prostoriji za pripremu pregleda zdrave djece (0-6 godina) - radni sto, dvije stolice, sto za previjanje novorođenčadi, vaga sa visinomjerom, vaga za mjerjenje novorođenčadi sa dužinometrom;
- u ordinaciji za zdravu djecu - sto za pregled novorođenčadi, ležaj za pregled, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stetoskop, reflektor na stalku, baby test za ocjenu razvoja djeteta;
- u prostoriji za pripremu pregleda bolesne djece - ista oprema kao za prostoriju za pripremu pregleda zdrave djece (alineja prva stav 1. ovog člana);
- u ordinaciji za bolesnu djecu - pored opreme za ordinaciju za zdravu djecu (alineja druga stav 1. ovog člana), i: otoskop, oftalmoskop, čeono ogledalo i pribor za pregled nosa i uha, ormari za instrumente, toplokomjer, jednokratne špatule, neurološki čekić, negatoskop;
- u prostoriji za intervencije - radni sto, dvije stolice, paravan, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente, ležaj za pregled, negatoskop, EKG aparat, aparat sa kisikom sa priborom, ambu balon sa maskama, orofaringealni tubusi, aspirator vakuum električni, aparat za inhalacionu terapiju, pribor za male hirurške intervencije, stalak za infuziju, frižider, sterilizator suhi, sterilizator voden, baby sistemi, pribor za uzimanje uzoraka za

medicinsko-biohemijske i mikrobiološke pretrage,
platneni metar.

Član 32.

U ordinaciji za zdravstvenu zaštitu djece zdravstvenu zaštitu pruža jedan doktor medicine specijalista pedijatrije i jedna pedijatrijska/medicine sestra-tehničar, a na dva ovakva tima još jedna pedijatrijska/medicine sestra-tehničar.

c) Djelatnost polivalentnih patronažnih sestara u zajednici

Član 33.

Za patronažnu djelatnost dom zdravlja treba osigurati sljedeće prostorije:

- za pripremu i obradu podataka – jedna prostorija, odgovarajuće površine,
- jedna prostorija za rad u maloj grupi odgovarajuće površine, i
- sanitarni čvor.

Član 34.

Za djelatnost polivalentnih patronažnih sestara-tehničarslužba sestara u zajednici osigurava se sljedeća oprema: radni sto, stolice, ormari za garderobu, vješalice, ljetna i zimska terenska odjeća i obuća za patronažnu sestruru, uniforma, torba patronažne sestre (centimetar, toploplomer, mali hirurški set - za previjanje, glukometar sa trakicama, stetoskop, aparat za mjerjenje krvnog pritiska), mobilni EKG, vaga, kompjuter, ormari za kartoteku, rezervna svjetiljka na baterije i ručna baterijska lampa, kanta za otpatke i dodatna oprema potrebna za promotivno-preventivni rad specifična za pojedine populacione skupine (npr. trudnica, mladi, i dr.).

Za pružanje zdravstvenih usluga njegu u kući potrebno je imati i portabilni aparat za kisik, portabilni vakuum aspirator, sanitetski materijal.

Za patronažnu djelatnost potrebno je imati automobil na raspolaganju.

Član 35.

Polivalentnu patronažnu zaštitu pruža diplomirana/viša medicinska sestra-tehničar.

d) Djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite

Član 36.

Za djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite, pored prostora liječničke ordinacije, treba osigurati i:

- prostoriju za uzimanje i otpremu materijala,
- prostoriju za čuvanje otrova,
- prostoriju za čuvanje zaštitne opreme,
- prostoriju za administraciju,
- prostoriju za odlaganje medicinskog otpada.

Član 37.

Pored osnovne opreme liječničke ordinacije, za djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite, potrebno je imati posuđe za uzimanje i transport materijala za laboratorijske i mikrobiološke pretrage, zdravstveno-promotivnu, radnu i zaštitnu opremu i hlor komparator.

Za poslove dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, moraju biti ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisima kojima se regulira ova oblast.

Član 38.

Djelatnost higijensko-epidemiološke zaštite pruža najmanje jedan specijalista epidemiolog ili specijalista zdravstvene ekologije i higijene, jedan diplomirani sanitarni inženjer i dvije medicinske sestre-tehničari.

Član 39.

Za obavljanje higijensko-epidemiološke djelatnosti potrebno je imati automobil na raspolaganju.

e) Djelatnost zaštite reproduktivnog zdravlja žena

Član 40.

Za djelatnost zaštite reproduktivnog zdravlja žena, treba osigurati dvije ordinacije i to:

- ordinaciju za ginekološke preglede i liječenje, i
- ordinaciju za preventivnu zdravstvenu zaštitu i savjetovanja.

Član 41.

Ordinacija za ginekološke preglede i liječenje ima sljedeću opremu: radni sto i stolica, stolica za pacijenta, ormari za lijekove, vješalice za odjeću pacijenta, negatoskop, ležaj za pregled pacijenta, reflektor, paravan, ginekološki stol, dvostepenik, UZV aparat i kolposkop, kasete sa instrumentima, aparat za krioterapiju, kardiotokograf, elektrokauter, pH metar, glukometar, test trake za urin, stetoskop, tlakomjer, vaga sa visinomjerom, metar, toploplomer, mikroskop, uro-kateteri za jednokratnu upotrebu raznih promjera, prednji i stražnji vaginalni spekulum, pribor za uzimanje vaginalnih i cervicalnih briseva, pribor za uzimanje materijala za mikrobiološke pretrage, kliješta za uterus, cervicalna kliješta, kohleju, instrumente za male ginekološke zahvate samo u lokalnoj anesteziji, drveni stetoskop, dilatator (Hegar), ginekološke kirete, irrigator, iglodržač, hirurške igle i konac, hirurške škare, skalpel, komprese, pelvimetar, pribor za uzimanje brisa po Papanikolaou i za određivanje stepena čistoće rodnice, pribor za fiksaciju i slanje materijala na citološki pregled, kliješta za biopsiju, te pribor za slanje optičkog materijala u laboratorij, doboši, suhi sterilizator, računar, telefon, pribor za ginekološki pregled, pribor za ginekološke intervencije.

Ordinacija za preventivnu zdravstvenu zaštitu i savjetovanja ima: radni sto i stolicu, stolicu za pacijenta, ležaj za pregled pacijenta, ginekološki stol, dvostepenik, reflektor, oprema za ginekološki pregled, kolposkop, pribor za ginekološke intervencije, sterilizator suhi, opremu za eksfolijativnu citologiju, pribor za uzimanje brisa po Papanikolaou, mikroskop binokularni svjetlosni, aparat za krioterapiju, UZV aparat, vagu sa visinomjerom, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stetoskop, pelvimetar, kardiotokograf, slušalicu za tonove ploda, računar, telefon.

Član 42.

Zdravstvenu zaštitu reproduktivnog zdravlja žena pruža jedan specijalista ginekologije i akušerstva i jedna medicinska sestra-akušerka/medicine sestra-tehničar.

f) Djelatnost zdravstvene zaštite kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja

Član 43.

Za zdravstvenu zaštitu kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja pored liječničke ordinacije, treba osigurati i:

- prostor za funkcionalnu respiratornu dijagnostiku i alergijska ispitivanja, površine najmanje 12 m² ukoliko se ova djelatnost obavlja u domu zdravlja,
- prostor za filmoteku i dokumentaciju i
- prostor za pripremu.

Član 44.

U ordinaciji za specifična plućna oboljenja, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, treba imati i pulsni oksimetar, pick flow metar, pribor za uzimanje materijala za bakteriološke i citološke pretrage, sterilne hirurške rukavice, aspirator, inhalator, pribor za torakalnu punkciju i drenažu, pribor za lokalnu anesteziju i komprese.

Za funkcionalnu respiratornu dijagnostiku i alergijsku ispitivanja osigurava se i: spirometar, set za alergološku ispitivanja, body pletizmograf, EKG aparat i negatoskop.

Član 45.

Zdravstvenu zaštitu specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja pruža: jedan specijalista pneumoftiziolog (pulmolog) i jedna medicinska sestra-tehničar.

g) Djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika u domu zdravlja

Član 46.

Za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, u prostoru za dijagnostiku osigurava se i sljedeća oprema: perkusiski čekić, otoskop, oftalmoskop, EKG, dinamometar, kaliper, komplet za antropometriju, tablice za ispitivanje oštine vida i raspoznavanje boja, Ischiara tablice, test-audiometar, vaga i visinomjer, negatoskop, ortoreter, spirometar, vibraciona viljuška, glukometar, test trake za urin, pribor za uzimanje uzoraka za medicinsko-biohemische analize i mikrobiološke pretrage, alkotest aparata, set testova na droge.

Član 47.

Djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika pruža: jedan specijalista medicine rada, odnosno specijalista medicine rada i sporta i jedna medicinska sestra-tehničar.

h) Zubozdravstvena zaštita u domu zdravlja

Član 48.

U stomatološkoj ordinaciji može biti smještena samo jedna stomatološka (fiziološka) stolica.

Ako prostorija za pregled pacijenta u kojoj je jedna stomatološka (fiziološka) stolica ima više od 20 m² nije potrebna posebna soba za pripremu i medicinsku dokumentaciju.

Član 49.

Stomatološka ordinacija ima sljedeću opremu i instrumentarij: garderobni ormari, pisaci sto sa ladicama i pokretnе stolice, metalni ormari sa ključevima (za medicinsku dokumentaciju), pult i ormarići za male aparate, ormari za materijal i medikamente, kompresor, hirurški aspirator, motorna fiziološka stolica za pacijenta, terapeutika (radna) stolica za stomatologa i sestruru, unit aparat sa dva kompleta nasadnih instrumenata, pokretni stolić za instrumente, suhi sterilizator i autoklav sa postoljem, komplet instrumenata za pregled i restaurativnu stomatologiju (min. 10), osnovni set za parodontologiju, nasadnik za UZ skidanje naslaga sa nastavcima, kašike za otiske i drugi pomoći instrumentarij za protetiku, instrumenti za endodonciju, negatoskop, mikser za amalgam, lampe za polimerizaciju, ispitivač vitaliteta, termokauter, komplet kliješta za ekstrakciju i drugi prateći instrumentarij.

Stomatološke ordinacije imaju i komprese za pacijente, jednokratne maske, rukavice, dispanzer za dezinfekciju ruku, posude za dezinfekciju instrumenata, posude za oštiri otpad i infektivni materijal, kantu za otpatke sa pedalom.

Stomatološka ordinacija mora imati komplet za terapiju anafilaktičkog šoka.

U stomatološkoj ordinaciji za preventivnu i dječiju stomatologiju treba predvidjeti opremu za edukaciju iz oralne higijene.

Suhi sterilizator i autoklav sa postoljem mogu biti zajednički za više stomatoloških ordinacija.

Član 50.

Stomatološka rendgen dijagnostika može se obavljati ukoliko stomatološka ordinacija, odnosno dom zdravlja ispunjava uvjete propisane Zakonom o zaštiti od zračenja i radijacionoj sigurnosti.

U prostoriji za rendgen dijagnostiku osigurava se sljedeća oprema: stolica, negatoskop, rendgen aparat dentalni i aparat za razvijanje rendgen filmova.

Član 51.

Stomatološku zaštitu za odraslo stanovništvo pruža: jedan doktor stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Preventivnu i dječju stomatološku zaštitu pruža: jedan specijalista preventivne i dječje stomatologije ili doktor stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 52.

Ukoliko je u domu zdravlja organiziran zubotehnički laboratorij treba imati sljedeće prostorije:

- prostor za prijem materijala i stranaka od najmanje 6 m² površine,
- prostoriju za čiste poslove od najmanje 10 m² površine,
- odvojen prostor za nečiste poslove od najmanje 8 m² površine,
- priručno skladište za lako zapaljivi i drugi materijal, odnosno odgovarajući ormari s ugrađenim odvodom za ventilaciju.

Član 53.

Za djelatnost zubotehničkog laboratorija osigurava se sljedeća oprema: zubotehnički radni stol (s mikromotorom, usisivačem, lupom, osvjetljenjem, puhaljkom, plamenikom), kompresor, sudoper, hladionik, ormari za odlaganje modela, ormari s pretincima za zube, pult za odlaganje aparata, termo-nož, paralelometar, artikulator, precizna vaga, termalna posuda za vosak.

Ljevaonica ima: ljevač, peć za predgrijavanje, peć za žarenje, postolje i pištolj za lemljenje, aparat za hlađenje kiveta, aparat za mikrolemljenje, punkt-aparat, sudoper, napu, pult za aparat.

Gipsaonica i poliraonica imaju: silos za sadru, silos za uložnu masu, silos za kivete, vibrator, obrezivač sadre, aparat za paralelno separiranje sadrenih bataljaka, vakumski mješać sadre, aparat za paralelno postavljanje kočića u odljev, aparat za izbijanje sadržaja iz kivete, aparat za pjeskarenje, aparat za elektrolitsko poliranje, aparat za poliranje, dvostruki sudoper s pultom, pult za aparate.

Za polimerizaciju treba imati: aparat za polimerizaciju faseta, kompresor, aparat za polimerizaciju proteza, aparat za ispiranje voska, hidrauličnu prešu, lonac pod tlakom, sudoper, napu, pultove za aparate.

Laboratorij osigurava sljedeće instrumente i alate: artikulator, zubotehnički nasadnik, lopatica za sadru, gumi-mješalica, noževi, pincete, makaze, kliješta, stalak za brusne elemente, kivete, držač objekta za lemljenje, držač lema, lampica za spirit, set instrumenata za modeliranje akrilata, instrumenti za doziranje praha i tekućina, ramice za pilice, njerač debljine metala, nasadnik za paralelno stavljanje kolčića u kalup, kalupi za modele gumene, posuda za odlaganje otiska, posuda za kiseline, posudica za miješanje akrilata, staklena pločica za miješanje, staklena pločica s udubljenjem, naočale zaštitne, naočale tamne za lijevanje.

Član 54.

U zubotehničkom laboratoriju radi najmanje jedan zubni tehničar.

i) Djelatnost laboratorijske dijagnostike doma zdravlja

Član 55.

Za zdravstvenu zaštitu laboratorijske dijagnostike dom zdravlja osigurava sljedeće prostore:

- prostoriju za prijem pacijenata i materijala,
- radni laboratorijski analitički prostor,
- prostor za izdavanje nalaza,
- prostor za odlaganje infektivnog materijala,
- prostoriju za pranje, sušenje i sterilizaciju posuda,
- prostor za administrativne poslove, i
- sanitarni čvor.

Prostori su odgovarajuće površine, u skladu sa vrstom i obimom usluga koje se pružaju stanovništvu gravitacionog područja.

Član 56.

Medicinsko-biohemski laboratorij osigurava sljedeću opremu:

- 1.) Obavezna opća oprema: laboratorijski namještaj, računar, telefon, sterilizator, autoklav, hladnjak, termostat, deionizator (demineralizator), analitička vaga, mikroskop, centrifuga, plastične posude za medicinski otpad, posuda za komunalni otpad. Ako je osigurano uklanjanje biološkog otpada i priprema deionizirane vode putem ugovornog odnosa s odgovarajućom ustanovom, autoklav i deionizator nisu obavezni.
- 2.) Specifična oprema medicinsko-biohemskog laboratorija: hematološki brojač (8 - 18 parametara), spektrofotometar (340 - 700 nm)-termostatiran, biohemski analizator-selektivni (minimalno 100 analiza/sat), koagulometar (jednokanalni), analizator elektrolita (ako nije sastavni dio biohemskog analizatora), analizator za pregled urina.
- 3.) U prostoru za prijem i uzimanje materijala: stolica za laboranta i stolica za pacijenta, ležaj za pacijenta i stalak za uzorke, plastična posuda za otpad.
- 4.) Prostor za pranje, sušenje i sterilizaciju posuda: sudoper, oprema za pranje, cijedenje i sušenje posuda i pribora, ormari za čuvanje sredstava i pribora za čišćenje i pranje, polica za ostavljanje nečistog posuda i pribora, sterilizator, plastična posuda za otpad.

Član 57.

Usluge laboratorijske dijagnostike pruža radni tim u sljedećem sastavu:

- jedan specijalista medicinske biohemije ili jedan specijalista biohemije ili diplomirani inženjer medicinske biohemije,
- jedan diplomirani inženjer medicinsko-laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar,
- dva laboratorijska tehničara sa srednjom stručnom spremom i
- jedna pralja laboratorijskog posuda.

j) Djelatnost radiološke i ultrazvučne dijagnostike doma zdravlja

Član 58.

Za djelatnost radiološke dijagnostike, pored prostora liječničke ordinacije osigurava se i sljedeće:

- prostorije za rendgen pregledе,

- prostorija za razvijanje filmova i
- prostorija za pripremu pacijenta.

Prostorija za rendgen pregledе i snimanja mora ispunjavati uvjete propisane Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti.

Član 59.

Za djelatnost radiološke dijagnostike, pored opreme liječničke ordinacije, treba imati sljedeću opremu: rendgenski aparat za snimanje, trofazni sa 6 - 12 ispravljača jačine 750 - 1000 mA, te 125 - 150 kV, odnosno rendgenski aparat za rendgensko prosjetljavanje uz obavezno elektronsko pojačalo i TV lanac ili druge dijagnostičke uređaje koji se koriste u rendgenologiji, stol za rendgenske pregledе, opremu za tamnu komoru s uređajem za razvijanje i sušenje filma (ako je to nužno za rad), negatoskop, olovne i končane rukavice za pregled, olovne naočale i pregaču, filmski dozimetar i odgovarajuću olovnu zaštitu za pacijenta, te pribor za intravaskularno, peroralno i perrektnalno davanje sredstava, ultrazvučni aparat sa linearnom i konveksnom sondom, komplet za anti šok terapiju.

Za obavljanje poslova ultrazvučne dijagnostike potrebno je imati UZV aparat sa odgovarajućim sondama i ležajem za pregled pacijenta.

Član 60.

Zdravstvenu zaštitu radiološke i ultrazvučne dijagnostike pruža najmanje: jedan specijalista radiološke dijagnostike, jedan diplomirani inženjer medicinske radiologije ili viši radiološki tehničar i jedna medicinska sestra-tehničar.

k) Djelatnost palijativne njegе u domu zdravlja

Član 61.

Ukoliko dom zdravlja ima organiziranu palijativnu njegu dužan je osigurati:

- ordinaciju za palijativnu njegu,
- prostoriju za medicinsku sestruru, odnosno sobu za pripremu pacijenta i medicinsku dokumentaciju,
- prostoriju za dnevni boravak,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente,
- prostoriju za prikupljanje medicinskog i drugog otpada.

Član 62.

Ordinacija za palijativnu njegu mora imati osnovnu opremu liječničke ordinacije.

Član 63.

Ukoliko dom zdravlja u okviru djelatnosti palijativne njegе organizira i ordinaciju za terapiju boli, pored osnovne opreme liječničke ordinacije, mora imati dostupne i: prenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih puteva, maske i mijeh u različitim veličinama za artifijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrahealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova kliješta, aspirator, kateter za jednokratnu upotrebu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca i hirurške rukavice.

Član 64.

U ordinaciji za palijativnu njegu rade: jedan doktor medicine educiran za rad u palijativnoj njezi i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u palijativnoj njezi.

U ordinaciji za terapiju boli rade: jedan liječnik specijalista anestesiologije i reanimatologije ili liječnik

odgovarajuće specijalnosti educiran za terapiju boli i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za terapiju boli.

U pružanju usluga palijativne njage sudjeluju i psiholog i/ili socijalni radnik s posebnim obrazovanjem za pristup umirućem pacijentu, te diplomirani/viši fizioterapeut.

I) Stacionarna djelatnost organizirana u domu zdravlja

Član 65.

Za obavljanje stacionarne djelatnosti u domu zdravlja potrebno je osigurati:

- najmanje dvije bolesničke sobe,
- liječničku ordinaciju,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada,
- prostorije za instrumente i rezervice,
- priručnu kuhinju,
- sanitarno čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što se mora osigurati kupaonica za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom za kupanje nepokretnih pacijenata,
- prostoriju za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Za potrebe stacionara treba osigurati sjedeća i ležeća kolica za prevoz pacijenta, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente i frižider.

Član 66.

Pored osnovne opreme liječničke ordinacije, treba osigurati i: defibrilator, monitor za EKG, TA i puls i oksimetar, stalke za infuziju, aparat za inhalacionu i oksigenoterapiju, aspirator vakuum električni i set za kardiopulmonalnu reanimaciju.

Član 67.

Zdravstvene usluge stacionarne djelatnosti pruža: jedan liječnik odgovarajuće specijalnosti na 10 postelja, jedna medicinska sestra-tehničar na pet postelja za osmosatno radno vrijeme.

m) Djelatnost sanitetskog prevoza u domu zdravlja

Član 68.

Dom zdravlja dužan je osigurati sanitetski transport pacijenata, i to:

- hitan medicinski transport - pacijentu je neophodan medicinski tretman ili pratnja zdravstvenog radnika u toku transporta;
- medicinski transport koji nije hitan - prevoz pacijenta u drugu zdravstvenu ustanovu ili kući, ukoliko bi transport javnim prevoznim sredstvom ili ličnim vozilom naštetio zdravlju pacijenta.

Član 69.

Vozila i timovi za hitan medicinski transport moraju udovoljavati uvjetima propisanim posebnim propisom koji regulira ovu oblast.

Član 70.

Za medicinski transport koji nije hitan treba osigurati ambulantno vozilo koje udovoljava tehničkim uvjetima propisanim pozitivnim propisima i standardima EU (EN 1789:2007), i sa najmanje sljedećom opremom:

- glavna nosila samoutovarnog tipa i dodatna složiva nosila,
- boca sa kisikom za oksigenoterapiju,
- stolica sa sigurnosnim pojasmom,
- obaveznii sanitetski materijal,
- pokrivači i plahte.

Tim za medicinski transport koji nije hitan: medicinska sestra-tehničar sa završenom edukacijom iz hitne medicinske pomoći i vozač.

n) Prostorija za izolaciju u domu zdravlja

Član 71.

Prostorija za izolaciju opremljena je ležajem sa plastičnom presvlakom za pregled pacijenata, stolom za instrumente i lijekove, stalak za infuziju, posudama za dezinficijene, plastičnom posudom za odlaganje infektivnog otpada, kantom za odlaganje komunalnog otpada, posudom za odlaganje injekcionalnih igala.

o) Prostorija za depoziciju umrlog u domu zdravlja

Član 72.

Prostorija za depoziciju umrlog treba biti odgovarajuće površine, sa stolom za umrlog.

Vrata, zidovi i podovi u prostoriji, kao i sto za umrlog moraju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

p) Prostorije za djelatnost zdravstvenih saradnika

Član 73.

Dom zdravlja osigurava i posebne prostorije-kabinete za rad psihologa, logopeda i surdoaudiologa, te prostoriju za socijalnog radnika s odgovarajućom opremom, ovisno od vrste i broja usluga koje se pružaju stanovništvu gravitacionog područja.

2. USTANOVA ZA PALIJATIVNU NJEGU

Član 74.

Ustanova za palijativnu njegu je socijalno zdravstvena ustanova koja ima ambulantu za palijativnu njegu i ambulantu za terapiju boli.

Ustanova iz stava 1. ovog člana može imati i posteljne kapacitete.

Član 75.

Za osnivanje i rad ustanova za palijativnu njegu mora ispunjavati sanitarno – tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17. ovog pravilnika.

Pored uvjeta iz stava 1. ovog člana ustanova za palijativnu njegu mora osigurati i sljedeće prostore:

- ambulantu za palijativnu njegu,
- ambulantu za terapiju boli,
- prostoriju/e za fizikalnu terapiju,
- prostoriju za dnevni boravak,
- prostoriju za psihologa, odnosno socijalnog radnika,
- prostor za prikupljanje medicinskog i drugog otpada,
- sanitarni čvor za osoblje,
- sanitarni čvor za pacijente.

Član 76.

Ambulanta za palijativnu njegu mora imati osnovnu opremu liječničke ordinacije u skladu sa članom 26. ovog pravilnika.

Član 77.

Ambulanta za bol, uz opremu iz člana 76. ovog pravilnika, treba imati i: prenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih putova, maske i mijeh u različitim veličinama za artificijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrahealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova klipešta, aspirator, kateter za jednokratnu upotrebu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca i hirurške rukavice.

Član 78.

Za fizičku terapiju u ustanovi za palijativnu njegu treba osigurati opremu za kineziterapiju, elektroterapiju, magnetoterapiju i termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje (dinamometar, metar, uglojmjer), te didaktičku opremu za radnu terapiju.

Član 79.

Za fizičku terapiju u kući ustanova za palijativnu njegu mora imati prenosivi pribor za kineziterapiju, prenosivi aparat i pribor za elektroterapiju, magnetoterapiju i termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje (dinamometar, metar, uglojmjer).

Član 80.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu pruža usluge i hidroterapije, potrebna je posebna prostorija s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, površine najmanje 20 m², s najmanje jednom kadom za teže pokretne pacijente.

Član 81.

Za osnivanje i obavljanje djelatnosti ustanove za palijativnu njegu treba osigurati interdisciplinarni tim za pružanje usluga palijativne njegе, odnosno minimalno sljedeći kadar:

- u ambulanti za palijativnu njegu: jedan doktor medicine educiran za rad u palijativnoj njezi, i jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u palijativnoj njezi,
- u ambulanti za terapiju boli: jedan liječnik specijalist anestezijologije i reanimatologije ili druge odgovarajuće specijalnosti educiran za terapiju boli, jedna medicinska sestra-tehničar educirana za rad u terapiji boli,
- jedan psiholog ili socijalni radnik s posebnim obrazovanjem za pristup umirućem pacijentu,
- dva diplomirana/viša fizioterapeuta, od kojih jedan za kućne posjete i
- jedan radni terapeut.

Član 82.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu ima i posteljne kapacitete mora osigurati i:

- bolesničke sobe,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada,
- prostorije za instrumente i rezervate,
- priručnu kuhinju,
- sanitарne čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što se mora osigurati kupaoonica za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom za kupanje nepokretnih pacijenata,
- prostoriju za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda,
- prostorija za depoziciju leša.

Za potrebe stacionara treba osigurati sjedeća i ležeća kolica za prevoz pacijenta, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente, frižider.

Član 83.

U bolesničkim sobama je potrebno osigurati stalke za infuziju, opremu za monitoring pacijenata, opremu za oksigenoterapiju.

Član 84.

Ukoliko ustanova za palijativnu njegu ima i posteljne kapacitete treba osigurati sljedeći kadar: jedna diplomirana/viša

medicinska sestra-tehničar, četiri medicinske sestre-tehničare, jedan diplomirani/viši fizioterapeut.

IV. UVJETI U POGLEDU PROSTORA, OPREME I KADRA SEKUNDARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Član 85.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite obuhvata specijalističko-konsultativnu i bolničku zdravstvenu djelatnost.

Specijalističko-konsultativna zdravstvena djelatnost na sekundarnom nivou zdravstvene zaštite predstavlja dio zdravstvene djelatnosti koja, kroz pružanje izvanbolničkih usluga, osigurava potporu primarnoj i bolničkoj zdravstvenoj djelatnosti, a s ciljem povećanja stepena rješavanja zdravstvenih problema pacijenata i racionalnijeg korištenja resursa u zdravstvu.

Bolnička zdravstvena djelatnost obuhvata dijagnosticiranje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju, zdravstvenu njegu, boravak i prehranu pacijenata u bolnicama.

1. POLIKLINIKA**Opći uvjeti za polikliniku**

Član 86.

Poliklinika se osniva kao samostalna zdravstvena ustanova ili kao dio bolnice.

U poliklinici se obavlja specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita, dijagnostika i medicinska rehabilitacija, osim bolničkog liječenja.

Kada se poliklinika osniva kao samostalna zdravstvena ustanova, djelatnost se obavlja najmanje u dvije ordinacije različitih ili istih specijalističkih ili subspecijalističkih djelatnosti, odnosno u jednoj ordinaciji specijalističke, odnosno subspecijalističke djelatnosti i laboratoriju.

Uvjeti prostora, opreme i kadra propisani ovim pravilnikom odnose se na polikliniku, bez obzira na način organiziranja.

Član 87.

Svaka poliklinika mora imati minimalno odgovarajući broj specijalističko-konsultativnih ordinacija/ambulanti iz člana 19. st. 4. i 5. ovog pravilnika, u skladu sa registriranim djelatnošću.

Na ordinacije iz stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 25., 26., 48. i 49. ovog pravilnika u smislu minimalnih uvjeta prostora i opreme.

Član 88.

Pored osnovnog prostora iz člana 87. ovog pravilnika, poliklinika ima i:

- prostoriju/prostor za medicinsku dokumentaciju,
- prostorije za čisto i nečisto rublje,
- prostoriju za priručno skladište potrošnog materijala,
- prostoriju za smještaj lijekova i medicinskih sredstava,
- garderobu za osobljje,
- čajnu kuhinju,
- čekaonice,
- sanitarnе čvorove za pacijente i osobljje.

Član 89.

Ukoliko poliklinika obavlja:

- laboratorijsku i radiološku dijagnostiku - u smislu prostora i opreme shodno se primjenjuju odredbe ovog pravilnika o obavljanju laboratorijske i radiološke dijagnostike u domu zdravlja;
- endoskopske zahvate - mora imati i prostoriju za endoskopiju;

- djelatnost pedijatrije, odnosno infektologije - potrebno je osigurati i prostoriju za izolaciju;
- male hirurške zahvate u lokalnoj anesteziji - potrebno je osigurati i zaseban prostor.

Član 90.

Specijalističko-konsultativne ordinacije mogu biti polivalentne, te se u istoj ordinaciji može obavljati rad dvije ili više specijalnosti (svaka od njih posebno u određeno vrijeme unutar dnevnog radnog vremena) pod uvjetom, da su u sklopu ordinacije osigurane i specifične prostorije i oprema potrebne za rad svake od pojedinih specijalnosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana ordinacija infektologije, ginekologije i akušerstva, kao i pedijatrije moraju imati svaka za sebe posebnu polikliničko-konsultativnu ordinaciju i posebnu čekaonicu.

Specijalističko-konsultativne ordinacije

Član 91.

Pored osnovnog prostora i osnovne opreme liječničke ordinacije, specijalističko-konsultativne ordinacije pojedinih specijalističkih djelatnosti ispunjavaju i posebne uvjete saglasno ovom pravilniku.

Član 92.

Ordinacija interne medicine osigurava sljedeću opremu: ležaj, EKG aparat, negatoskop, uro-katetere za jednokratnu upotrebu različitih promjera, irrigator, pribor za ispiranje želuca, komprese, pribor za uzimanje materijala za različite pretrage, defibrilator, aspirator, ambu balon s maskama, aparat za kisik s opromom, stalak za infuzije.

Radni tim: jedan specijalista interne medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 93.

Ordinacija pedijatrije mora ispunjavati uvjete prostora, opreme i kadra utvrđene ovim pravilnikom za djelatnost zdravstvene zaštite djece u domu zdravlja.

Član 94.

Ordinacija ginekologije mora ispunjavati uvjete utvrđene ovim pravilnikom za zdravstvenu zaštitu žena u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalist ginekologije i akušerstva i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 95.

Ordinacija infektologije osigurava sljedeću opremu: urokatetere za jednokratnu upotrebu različitih promjera, irrigator, pribor za ispiranje želuca, komprese, te pribor za uzimanje materijala za hematološke, bakteriološke, parazitološke, citološke i druge pretrage.

Radni tim: jedan specijalist infektolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 96.

Ordinacija hirurgije osigurava sljedeću opremu: sto za manje intervencije, dvostepenik, lampa pokretna, rektoskop, sonde, katetere, negatoskop, hirurške i anatomske pincete, skalpele, hirurške makaze, hirurške igle i konac, iglodržać, pribor za obavljanje malih hirurških zahvata samo u lokalnoj anesteziji, pribor za torakalnu punkciju i drenažu, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, pribor za lokalnu anesteziju, aspirator, hvataljku za jezik, stalak za infuzije, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, setovi za infuzije, pribor za uzimanje materijala za citološke pretrage, kompresivni zavoj i sredstva za imobilizaciju, zavojni materijal, suhi sterilizator, sterilne hirurške rukavice i termokauter.

Radni tim: jedan specijalist hirurg i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 97.

Ordinacija urologije osigurava sljedeću opremu: cistoskop sa sopstvenim izvorom svjetla, uretroskop, urokatetere za jednokratnu upotrebu raznih promjera, pribor za punkciju mokraćnog mjehura, klješta, sondu, dilatatore, pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biohemiske, mikrobiološke i citološke pretrage, iglodržać, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, hirurške igle i konac, hirurške makaze, skalpele, hirurške rukavice, irrigator, rektoskop, vaginalne spekule, negatoskop.

Radni tim: jedan specijalist urolog i najmanje jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 98.

Ordinacija ortopedije osigurava sljedeću opremu: pribor za lokalnu anesteziju, negatoskop, hirurške i anatomske pincete, skalpele, hirurške makaze, hirurške igle i konac, iglodržać, hirurške rukavice, pribor za obavljanje malih hirurško-ortopedskih zahvata samo u lokalnoj anesteziji, pribor za ortopedsku mjerenu, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, pribor za uzimanje materijala za citološke pretrage, udlage raznih veličina, pribor za gipsanje i skidanje gipsa.

Radni tim: jedan specijalist ortoped i najmanje jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 99.

Ordinacija otorinolaringologije osigurava sljedeću opremu: sto radni specijalni za ORL, laringoskop, inhalator, hvataljku za jezik, spekulume za nos i uho, otoskop, ogledalo za grkljan, čeono ogledalo, povećalo, štrcaljku za ispiranje uha, pribor za vađenje stranih tijela iz nosa i uha, lancete za paracentezu, hirurške makaze i pincete, skalpel, aspirator, instrumentarij za uzimanje materijala za biopsiju, pribor za uzimanje brisa nosa, uha, ždrijela, test-audiometar, set bočiću za ispitivanje sposobnosti osjeta mirisa, te muzičke viljuške za ispitivanje vibracije, sterilne hirurške rukavice i suhi sterilizator, kisik u boci, ambu balon s maskama, orofaringealni tubusi, mikroskop za ORL pregledе.

Radni tim: jedan specijalist otorinolaring i jedna medicinska sestra-tehničar.

Ukoliko se u okviru ORL ordinacije obavljaju audiometrijska, vestibulometrijska i timpanometrijska ispitivanja, potreban je poseban prostor, a radni tim se povećava sa još jednom medicinskom sestrom- tehničarem educiranom za ove pretrage.

Član 100.

Ordinacija maksilosfajjalne hirurgije osigurava sljedeću opremu: hirurške i anatomske pincete, hirurške makaze, skalpeli, hirurške igle i iglodržaći, set za obavljanje malih hirurških zahvata, pribor za punkciju i lokalnu blokadu, pribor za lokalnu anesteziju, klješta za kost, termokauter, hirurške rukavice, suhi sterilizator, zavojni materijal, kompresivni zavoj, sredstva za imobilizaciju i aspirator.

Radni tim: jedan specijalista maksilosfajjalni hirurg i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 101.

Ordinacija oftalmologije osigurava sljedeću opremu: tablice za ispitivanje oštchine vida i boja, probni set korekcionih stakalaca, oftalmoskop, skijaskop, tonometar po Schiotzu ili nonkontakt tonometar, Goldmanov tonometar, biomikroskop, keratorefraktometar, fokometar, keratometar, zamračeni prostor za pregled očne pozadine, egzoftalmometar (po Hertelu), instrumentarij, sterilizator, lupa, staklene štapiće za oči, pribor

za male okulističke zahvate samo u lokalnoj anesteziji, komprese, sterilne hirurške rukavice, te po mogućnosti: ultrazvučni aparat, kompjuterizirani perimetar, OCT, fundus kamera.

Radni tim: jedan specijalist oftalmolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 102.

Ordinacija neurologije osigurava sljedeću opremu: muzičku viljušku za ispitivanje osjeta vibracije, povećalo, perkusijski čekić, zaporni sat, pribor za lumbalnu punkciju, pribor za lokalnu anesteziju i pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biohemijske, mikrobiološke i citološke pretrage.

Radni tim: jedan specijalist neurolog (neuropsihijatar) i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 103.

Ordinacija psihijatrije osigurava osnovnu opremu liječničke ordinacije.

Radni tim: jedan specijalist neuropsihijatar/psihijatar i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 104.

Ordinacija dermatovenerologije osigurava sljedeću opremu: mikroskop, termokauter, kohleju, igle za punkciju, epilacijske pincete, savijene i ravne makaze, skalpele, lancete, povećalo, pribor za uzimanje materijala za medicinsko-biohemijske, mikrobiološke i citološke pretrage, hirurške rukavice i suhi sterilizator, najmanje ručni dermatoskop.

Radni tim: jedan specijalist dermatovenerolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 105.

Ordinacija pulmologije/pneumoftiziologije osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za djelatnost zdravstvene zaštite kod specifičnih i nespecifičnih plućnih oboljenja u domu zdravlja.

Pored opreme iz stava 1. ovog člana treba biti dostupna i oprema za radiološku i bronhološku obradu.

Radni tim: jedan specijalista pulmolog/pneumoftiziolog i dvije medicinske sestre-tehničare.

Član 106.

Ordinacija anesteziologije i reanimatologije osigurava sljedeću opremu: prenosni EKG aparat s defibrilatorom i pisačem, puls oximetar, prenosni komplet za umjetnu respiraciju i održavanje prohodnosti dišnih puteva, maske i mijeh u različitim veličinama za artifijelnu ventilaciju, orofaringealne, nazofaringealne i endotrachealne tubuse u različitim veličinama, laringoskop s tri veličine špatula, otvarač za usta, Magilova klješta, aspirator, kateter za jednokratnu upotrebu, bocu O₂ s dozatorom i raspršivačem, pribor za punkciju, pribor za lokalnu anesteziju, pribor za ispiranje želuca, i hirurške rukavice.

Radni tim: jedan liječnik specijalist anesteziolog i reanimatolog i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 107.

Ordinacija fizikalne medicine i rehabilitacije osigurava opremu: pribor za punkciju i lokalne blokade, negatoskop, pribor za fizijatrijsku dijagnostiku (čekić, metar, uglomjer, dinamometar, libela, visak), vaga za mjerjenje tjelesne mase sa visinomjerom.

Radni tim: jedan specijalist fizikalne medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 108.

Ordinacija specijaliste medicine rada osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalista medicine rada/specijalista medicine rada i sportske medicine i jedna medicinska sestra-tehničar.

Član 109.

Ordinacija doktora opće-porodične stomatologije osigurava opremu utvrđenu ovim pravilnikom za stomatološku ordinaciju u domu zdravlja.

Radni tim: jedan specijalista opće-porodične stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 110.

Ordinacija specijaliste oralne medicine i parodontologije treba imati: ultrazvučni aparat za skidanje naslaga, minimalni hirurški komplet, strugače za kosti, komplet instrumenata za parodontologiju, makaze za gingivu (ravne i savijene), instrumenti za supragingivalni kamenac, termokauter, ispitivač vitaliteta, model za demonstraciju oralne higijene.

Radni tim: jedan specijalista oralne medicine i parodontologije/specijalista bolesti usta i parodontologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 111.

U ordinaciji specijaliste preventivne i dječje stomatologije treba imati: metalni prsten, otvarač za usta, dječja klješta i opremu za projekciju edukativnih sadržaja.

Radni tim: jedan specijalista preventivne i dječje stomatologije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 112.

U ordinaciji specijaliste oralne hirurgije treba imati: operacioni sto ili operacionu fiziološku stolicu, aspirator, oksigenator, operacioni reflektor, termokauter, negatoskop, klješta za kost, minimalni hirurški komplet, UV-lampa, ekarter, raspatorij, anatomske pincete, hirurške makazice, peane, skalpele, igle, iglodržače, bubrežnjake, veliki doboš za gazu, navlake za nasadnik, hiruršku odjeću i komprese.

Radni tim: jedan specijalista oralne hirurgije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 113.

U ordinaciji specijaliste dentalne patologije i endodoncije treba imati: endoboks sa više endodontskih instrumenata, set za koferdam, apex lokator, temokauter, ispitivač vitaliteta.

Radni tim: jedan specijalista dentalne patologije i endodoncije/specijalista bolesti zuba i endodoncije i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 114.

U ordinaciji specijaliste stomatološke protetike treba imati: više raznih kašika za otiske, klješta za protetiku, brusno kamenje, borere i frezere (raznih oblika i veličina), posudu za dezinfekciju otisaka.

Radni tim: jedan specijalista stomatološke protetike i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Član 115.

U ordinaciji specijaliste ortodonta treba imati: odgovarajući ormari za modeloteku, digitalni fotografski aparat, komplet kašika za otiske (veće i manje), klješta za mobilnu ortodonciju, klješta za fiksnu ortodonciju, nosač bravica i bežičnu helio lampu.

Radni tim: jedan specijalista ortodont i jedna stomatološka sestra-tehničar.

Laboratorijska djelatnost/dijagnostika**Član 116.**

Za djelatnost ortodontsko-tehničkog laboratorija osigurava se sljedeća oprema: zubotehnički radni stol (s mikromotorom, usisivačem, lupom, osvjetljenjem, puhaljkom, plamenikom), kompresor, sudoper, ormar za odlaganje modela, pult za odlaganje aparata, silos za gips, vibrator, obrezivač gipsa, vakuumski mješač gipsa, aparat za poliranje, kompresor, napa, aparat za ispiranje voska.

Laboratorij treba imati instrumente i alate: zubotehnički nasadnik, lopaticu za gips, gumi-miješalicu, noževe, pincete, makaze, kliješta, stalak za brusne elemente, lampicu za špirit, kalupe za modele gumene, posudu za odlaganje otisaka, posudicu za miješanje akrilata, staklenu pločicu za miješanje, staklenu pločicu s udubljenjem, naočale zaštite.

Ortodontsko-tehnički laboratorij treba da ima poliklav aparat, kompresor, kliješta za ortodonsku tehniku.

Ortodontsko-tehnički laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan zubni tehničar sa završenom edukacijom iz ortodoncije.

Član 117.

Medicinsko-biohemijski laboratorij mora osigurati uvjete prostora i opreme utvrđene ovim pravilnikom za medicinsko-biohemijski laboratorij u domu zdravlja.

Usluge medicinsko-biohemijske dijagnostike u poliklinici pruža radni tim u sastavu najmanje:

- jedan specijalista medicinske biohemije ili jedan specijalista biohemije ili diplomirani inženjer medicinske biohemije,
- jedan diplomirani inženjer medicinsko-laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar,
- dva laboratorijska tehničara sa SSS i
- jedna pralja laboratorijskog posuda.

Član 118.

Mikrobiološki laboratorij osigurava sljedeći prostor:

- čekaonicu,
- prostoriju za uzimanje uzoraka,
- laboratorijski prostor za obradu uzoraka s izolacijom uzročnika iz sigurnosne grupe II (bez M.tbc. i Legionella),
- ako laboratorij radi dijagnostiku metodama molekularne biologije, tada su potrebne još najmanje tri zasebne prostorije, po 3 do 4 m² (jedna prostorija za pripremu reagensa, druga prostorija za amplifikaciju, treća prostorija za detekciju amplifikata), ili veća prostorija sa dvije komore za sterilan rad,
- ako laboratorij radi serološke pretrage potrebno je osigurati odgovarajući prostor i opremu,
- prostoriju za dekontaminaciju, sterilizaciju i pranje posuda,
- prostoriju za pripremu podloga i reagensa ili priručno skladište za gotove podloge i nezapaljive reagense,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente, odvojeno po spolovima.

Mikrobiološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: sitni pribor za osnovne mikrobiološke pretrage - standardna oprema za mikrobiološku obradu (pribor i podloge); hladnjak +4°C, ledenica -20°C, termostat (+37)-(+44°C), sterilizator za suhu sterilizaciju, autoklav za zarazni materijal i podloge, binokularni mikroskop s imerzijom, suhim sistemom i

rasvjetom, stolna laboratorijska centrifuga, analitička i obična vaga, lonci za anaerobni uzgoj bakterija ili anaerobni termostat, UV lampa, oprema za serologiju, vodena kupelj, pH metar, denzitometar, komoru biosigurnosnog nivoa II, laboratorijski stolci i namještaj.

Mikrobiološki laboratorij mora osigurati i računar sa pisačem.

Mikrobiološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista mikrobiolog, jedan inženjer medicinsko laboratorijske dijagnostike, jedan laboratorijski tehničar srednje stručne spreme i jedna pralja laboratorijskog posuda.

Član 119.

Citološki laboratorij osigurava sljedeći prostor:

- čekaonicu,
- prostoriju za prijem materijala,
- prostor za pripremu, uzorkovanje i obradu uzoraka,
- prostor za histohemiski i imunhistohemiski bojenje uzoraka,
- prostoriju za odlaganje citoloških preparata i pisanih nalaza,
- sobu za rad citoskrinera,
- priručno skladište za lako zapaljivi materijal,
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente.

Citološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: uredaj za aktivnu ventilaciju, pribor i reagense za bojenje, centrifugu, digestor, binokularni mikroskop, predmetna i pokrovna stakla, čaše za urin, Petrijeve zdjelice i drugo laboratorijsko posuđe prema potrebi, laboratorijski sat, hladnjak, metalni ormar za lakozapaljive tekućine, ormar za arhiviranje nalaza i kartoteku, računar sa pisačem, ormar za arhiviranje preparata, stol za punkcije, stolička za držanje pribora za punkciju sa:

- priborom za dezinfekciju (dezinfekcijska sredstva i sterilne gaze ili vata),
- priborom za punkcije (razne igle za punkcije ovisno o području rada – površnih organa, koštane srži, abdominalnih ili torakalnih organa, prostate itd. i odgovarajuće štrcaljke),
- priborom za lokalnu anesteziju ovisno o području rada,
- priborom za pomoć u slučaju anafilaktičke reakcije ("antišok terapija").

Citološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista citologije ili subspecijalista citolog ili liječnik s odgovarajućom specijalizacijom i dodatnom edukacijom iz oblasti citologije i jedan laboratorijski tehničar.

Član 120.

Patohistološki laboratorij osigurava sljedeće:

- prostoriju za prijem materijala,
- prostor za pripremu i obradu tkiva,
- prostor za rezanje i bojenje uzorka,
- prostoriju za odlaganje histoloških preparata, parafinskih blokova i pisanih nalaza,
- prostoriju za čuvanje hemikalija s prirodnom ventilacijom ili ormar sa aktivnom ventilacijom;
- sanitarni čvor za osoblje i pacijente, odvojeno po spolovima,
- prostoriju za odmor pacijenta,
- sobu za liječnika.

Patohistološki laboratorij osigurava sljedeću opremu: uredaj za aktivnu ventilaciju, pribor i boje, binokularni mikroskop, predmetna i pokrovna stakla, medije za uklapanje, laboratorijski sat, hladnjak sa zamrzivačem, metalni ormar za

lako zapaljive tekućine, ormari za arhiviranje nalaza, ormari za arhiviranje preparata, police za arhiviranje parafinskih blokova, mikrotom, histokinet, digestor, vodenu kupelj, termostat, posude za bojenje, boje i hemikalije za procesiranje tkiva.

Patohistološki laboratorij mora osigurati i računar sa pisačem.

Patohistološki laboratorij osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalist patolog, jedan inženjer laboratorijske dijagnostike i jedan laboratorijski tehničar.

Radiološka dijagnostika i ultrazvučna dijagnostika

Član 121.

Za djelatnost radiološke dijagnostike i ultrazvučne dijagnostike poliklinika mora ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene za obavljanje radiološke i ultrazvučne dijagnostike u domu zdravlja.

Član 122.

Ukoliko poliklinika ima dijagnostiku izvan konvencionalne Rtg dijagnostike i ultrazvučne dijagnostike, treba ispunjavati uvjete prostora, opreme propisane za bolnicu.

Član 123.

Konvencionalnu Rtg dijagnostiku i ultrazvučnu dijagnostiku osigurava radni tim: jedan specijalist radiološke dijagnostike, jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar.

Ukoliko poliklinika obavlja dijagnostiku iz člana 122. ovog pravilnika osigurava još najmanje jednog specijalistu radiološke dijagnostike, kao i sljedeći kada:

- za mamografiju: jedan diplomirani inženjer medicinske radiologije ili viši radiološki tehničar,
- za kompjuteriziranu tomografiju: jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar,
- za magnetnu rezonancu: jedan diplomirani inženjer radiologije ili viši radiološki tehničar.

Ukoliko se radi dvije i više dijagnostika, timovima se dodaje još jedna medicinska sestra-tehničar.

Nuklearna medicina

Član 124.

Za obavljene djelatnosti nuklearne medicine kao specijalističko-konsultativne djelatnosti, pored liječničke ordinacije, treba osigurati i prostor za priručni laboratorij od najmanje 9m^2 za obavljanje laboratorijskih analiza hormona, tumorskih markera i slično, a da se pri tome ne koriste otvoreni izvori radioaktivnog zračenja (zatvoreni sistem).

U prostoriji laboratorija mora biti osigurana topla i hladna voda, te odgovarajući ormari za lako zapaljivi materijal s ugrađenim odvodom za ventilaciju.

Ordinacija nuklearne medicine osigurava sljedeću opremu: ultrazvučni aparat sa najmanje jednom sondom od 7,5 MHz, EKG aparat, pribor za punkcije, pribor za uzimanje hematoloških, biohemskihs i citoloških pretraga, automatski analizator za pretrage hormona, tumorskih markera koji ne koristi otvorene izvore zračenja, centrifuga, mikroskop, hladnjak sa zamrzivačem, odgovarajuću količinu reagencija (test reagencije, kalibratore, kontrolne serume, te test trake za kontrolne analize), pipete, plastične kivete, epruvete i ostali materijal za jednokratnu upotrebu.

Ordinacija za djelatnost nuklearne medicine osigurava radni tim: jedan specijalista nuklearne medicine, jedan diplomirani inženjer laboratorijske dijagnostike ili viši laboratorijski tehničar i jedna medicinska sestra-tehničar.

Fizikalna medicina i rehabilitacija

Član 125.

Ukoliko poliklinika pruža usluge fizikalne terapije i rehabilitacije, pored ordinacije za fizijatra, osigurava i sljedeće:

- prostore za različite oblike fizikalne terapije (kineziterapiju, elektroterapiju, radnu terapiju, manuelnu masazu) od kojih svaka ima najmanje 9 m^2 s odvojenim prostorom za presvlačenje i odlaganje garderobe pacijenta,
- prostoriju za radnu terapiju za odrasle i za djecu ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i radna terapija,
- prostoriju s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, s najmanje jednom kadom i pokretnom dizalicom za teže pokretne pacijente, ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i hidroterapija,
- prostoriju za rekvizite,
- čekaonicu,
- prostor za prijem pacijenta i medicinsku dokumentaciju i
- sanitарne čvorove.

Za usluge fizikalne terapije osigurava se sljedeća oprema: radni stol i stolica u svim prostorijama u kojima se primaju pacijenti, stol za pacijente, ležaj za pacijenta, pribor za medicinsku gimnastiku i kineziterapiju (strunjača, švedske ljestve, ogledalo, oprema za samozbrinjavanje, krevet za kineziterapiju, suspenzija iznad kreveta, jastuci, kose plohe, kinetek, gumene lopte, dinamometar, trake).

Za usluge elektroterapije osiguravaju se pribor i aparatura za elektroterapiju (polivalentni aparat za elektroterapiju), oprema za termoterapiju, terapijski ultrazvuk, pribor za mjerjenje za rad fizioterapeuta (dinamometar, metar, uglomjer).

Za usluge radne terapije osigurava se sljedeća oprema: didaktička oprema, igračke, ploča s opremom za vježbanje aktivnosti svakodnevnog života, pomagala za kuhanje i održavanje lične higijene.

Za pružanje usluga fizikalne terapije, poliklinika osigurava radni tim u sastavu: jedan specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, jedan diplomirani fizioterapeut ili viši fizioterapeut i jedan fizioterapeut srednje stručne spreme.

Član 126.

Ukoliko poliklinika pruža usluge hiperbarične medicine mora imati sljedeće prostore:

- jednomjesna komora koju čini: prostorija za komoru – dužina prostorije minimalno $5,20\text{ m}$ x širina prostorije minimalno 2 m , u površini optimalno $12-16\text{ m}^2$; prostorija za pripremu plinova i kisika, odnosno za spremnik ili boce sa kisikom i medicinskim zrakom – $8-10\text{ m}^2$; čekaonica sa administrativnim pultom i kartotekom - 15 m^2 ; sanitarni čvor;
- višemesna komora koju čini: prostorija za komoru – $32-40\text{ m}^2$; prostorija za pripremu plinova i kisika, odnosno za spremnik ili boce sa kisikom i medicinskim zrakom – $10-12\text{ m}^2$; ambulanta i intervencija - 16 m^2 ; prostorija za medicinsko osoblje - 9 m^2 ; čekaonica sa administrativnim pultom i kartotekom - 16 m^2 ; prostoriju za sterilizaciju - 6 m^2 ; sanitarni čvor.

Član 127.

Za pružanje usluga hiperbarične medicine potrebno je osigurati kompletну opremu za jednu od sljedeće tri komore:

- a) jednomjesna komora (*monoplace chamber*): prostorija za komoru sa elektrostatskim podom, kontrolni panel za praćenje rada komore, senzori za intrakomorni pritisak, senzori za mjerjenje koncentracije CO i CO₂ unutar komore, sistem za audiovizuelnu komunikaciju sa pacijentom u komori, sistem za siguran prekid rada i sigurnu dekompresiju komore u slučaju nestanka električne energije ili dovoda gasova, sistem za mogućnost priključenja EKG monitoringa za praćenje pacijenta unutar komore, sistem za mogućnost priključenja za mjerjenje krvnog pritiska pacijenta unutar komore, roller pumpni sistem radi mogućnosti davanja intravenskih infuzija pacijenta unutar komore, aparat za registraciju disajnih parametara, senzori za mjerjenje temperature unutar komore, senzori za mjerjenje vlažnosti unutar komore, sistem za prečiščanje zraka, respirator bez električnog pogona, aparat za sukciju, aparat za mjerjenje čistoće kisika, sistem za automatsko gašenje požara (sprinkler), centralni dovod kisika i medicinskog zraka, ukoliko nema centralnog dovoda – cisterna/spremnik za tečni kisik, ili boce za tečni kisik; cisterna/spremnik za medicinski zrak,
- b) jednomjesna komora sa udisanjem kisika pomoću maske: sve kao pod tačkom a) stava 1. ovog člana i razni profili maski za udisanje kisika.
- c) višemjesna komora (*multiplace chamber*): prostorija za komoru za elektrostatskim podom, komora sa sjedećim mjestima, odnosno, mogućnostima ležećeg mjesta, vrata komore za prolaz bolesničkog kreveta širine min. 90 cm i visine min. 160 cm, kontrolni panel za praćenje rada komore, senzori za mjerjenje vlažnosti unutar komore, senzori za mjerjenje koncentracije CO i CO₂ unutar komore, senzori za praćenje temperature unutar komore i vlažnosti zraka, aparat za mjerjenje koncentracije kisika u komori sa alarmom za veće koncentracije od dozvoljenih, sistem za siguran prekid rada i sigurnu dekompresiju komore u slučaju nestanka električne energije ili dovoda gasova, sistem za mogućnost priključenja EKG monitoringa za praćenje pacijenta unutar komore, sistem za mogućnost priključenja aparata za mjerjenje krvnog pritiska, sistem za mogućnost priključenja EEG monitoringa, kamera sa monitorima koji pokrivaju sve pacijente, sistem audio vizuelne komunikacije, pretkomora – minimum dva uređaja za disanje, sistem za automatsko gašenje požara (sprinkler), centralni dovod kisika i medicinskog zraka, ukoliko nema centralnog dovoda – cisterne ili spremnici za tečni kisik, sistem za prečiščanje zraka, oprema za osiguravanje zraka; kompresori, sistem za automatsko gašenje požara (sprinkler), cisterne za zrak, sistem za kontrolu zraka, sistemi za kontrolu čistoće kisika, sistemi za prečiščanje zraka – filteri, aparati za sukciju, respirator bez električnog pogona.

Član 128.

Za pružanje usluga hiperbarične medicine osigurava se radni tim u sastavu: jedan specijalista interne medicine sa edukacijom iz oblasti hiperbarične medicine, jedan diplomirani

medicinski tehničar ili viši medicinski tehničar, jedna medicinska sestra-tehničar.

Dnevna bolnica

Član 129.

Poliklinika kao zdravstvena ustanova može osigurati pružanje usluga po principu dnevne bolnice.

Član 130.

Ako poliklinika u sklopu svoje djelatnosti organizuje pružanje usluga po principu dnevne bolnice mora imati prostoriju za smještaj pacijenata (u dalnjem tekstu: bolesnička soba) od najmanje 12 m², odnosno 6 m² po svakom ležaju, odnosno stolici koja se može dovesti u poluležeći/ležeći položaj.

U poliklinici koja obavlja psihoterapiju potrebno je osigurati i prostoriju od najmanje 20 m² sa 6 sjedećih mjesta.

Ukoliko poliklinika pruža usluge po principu dnevne bolnice mora imati i priručnu kuhinju.

Član 131.

Za pružanje usluga po principu dnevne hirurgije poliklinika mora osigurati prostor i opremu operacione sale i opremu propisanu za odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja (anesteziološku opremu za bolnicu).

Pored uvjeta iz stava 1. ovog člana, poliklinika mora osigurati i sobu za oporavak sa odgovarajućim brojem postelja, saglasno registriranoj djelatnosti i opremu za jedinicu intenzivnog liječenja (u daljem tekstu: JIL) propisanu za odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja.

Za usluge dnevne bolnice poliklinika, pored kadra propisanog za odredene ordinacije, mora osigurati kadar za hirurške zahvate koje obavlja, te najmanje tri medicinske sestre-tehničara za rad u sobi za oporavak pacijenta za 24 sata.

Član 132.

Ukoliko poliklinika pruža uslugu po principu dnevne bolnice mora imati ugovor sa najbližom bolnicom u mjestu sjedišta poliklinike koja može pružiti odgovarajući tretman pacijenta u slučaju komplikacija.

Poliklinika koja pruža uslugu po principu dnevne bolnice mora osigurati:

- hitni medicinski transport, vlastiti ili putem ugovora sa drugom zdravstvenom ustanovom,
- praćenje zdravstvenog stanja pacijenta nakon otpuštanja.

Usluge iz stava 2. ovog člana može pružati poliklinika ili iste ugovarati sa drugom zdravstvenom ustanovom.

Usluge pružene na osnovu ugovora iz stava 1. i 2. ovog člana padaju na teret poliklinike.

2. BOLNICA

Opći uvjeti za bolnicu

Član 133.

Bolnica je zdravstvena ustanova koja obavlja djelatnost dijagnostike, liječenja, medicinske rehabilitacije i zdravstvene njegе pacijenta, te osigurava boravak i prehranu pacijenta.

Djelatnost iz stava 1. ovog člana obavlja se u općim, specijalnim, kantonalnim i u univerzitetsko-kliničkim bolnicama.

Član 134.

Za organizaciju i početak rada, bolnica mora ispunjavati uvjete u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, o krvi i krvnim sastojcima, o apotekarskoj djelatnosti i ovim pravilnikom.

Uvjeti prostora, kadra i opreme za kantonalnu bolnicu uredjuju se kantonalnim propisom na osnovu člana 100. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Ukoliko bolnica obavlja i tercijarnu zdravstvenu zaštitu mora ispunjavati i uvjete utvrđene posebnim propisom, te biti verificirana od strane Federalnog ministarstva zdravstva za obavljanje iste.

Član 135.

Za osnivanje i početak rada bolnice objekat bolnice mora ispunjavati propisane sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2 – 17. ovoga pravilnika.

Bolnica, ovisno o vrsti, mora imati najmanje:

- prostor za prijem i higijensku obradu pacijenata,
- bolesničke sobe,
- prostorije za specijalističko-konsultativnu djelatnost,
- prostore za opskrbu čistim rubljem i sterilnim materijalom,
- prostorije za opskrbu lijekovima (bolnička apoteka),
- prostori/iju za pohranu medicinske dokumentacije,
- prostorije za prijem, skladištenje, obradu i izdavanje hrane (u ovisnosti od ukupnog broja bolničkih postelja),
- čekaoničke prostore,
- garderobu za zaposlenike i
- prostore za obavljanje vjerskih obreda.

Bolnica mora osigurati sterilizaciju, a način rada, prostor, medicinsko-tehnička oprema i kadrovi ovise o vrsti djelatnosti bolnice i postupcima sterilizacije koji se u skladu s tim primjenjuju.

Bolnica može imati i prostor za prehranu i dnevni boravak pacijenta, te prostor za posjet pacijenta.

Bolnica treba osigurati prostor za depoziciju leža (mrtvačnicu) u vlastitom objektu ili ga ugovoriti sa zdravstvenom ustanovom koja u svom sastavu ima ovaj prostor.

Bolnica mora osigurati sanitetski prevoz.

Član 136.

Bolnica koja u svom djelokrugu rada ima hiruršku granu medicine, pored uvjeta iz člana 135. ovog pravilnika, mora osigurati najmanje jednu operacionu salu sa pripadajućim prostorima i opremom, a ukoliko ima organiziranu ginekološko-akušersku djelatnost i porodajnu salu.

Ukoliko bolnica ima organizirane više specijalističkih djelatnosti hirurških (operativnih) grana medicine, u svrhu racionalnog iskorištavanja prostorija, mogu se organizirati zajedničke prostorije operacionog bloka (operacioni blok), ako to dozvoljavaju građevinsko-tehnički i prostorno-komunikacijski uvjeti objekata u kojem su smještene.

Operativni blok iz stava 2. ovog člana mora imati najmanje tri operacijske sale na 100 bolesničkih postelja operativnih grana medicine i na svakih dalnjih 50 postelja jednu operacionu salu više i sve ostale (prateće) prostorije svake operacijske sale u operacijskom bloku, s tim da porodiljstvo i oftalmologija moraju imati svaka za sebe posebnu operacijsku salu.

Član 137.

Bolnica se organizira na nivou specijalističkih odjela, kao osnovnih organizacionih jedinica.

Transfuziološka i apotekarska djelatnost na nivou bolnice se organiziraju u skladu sa posebnim propisima o transfuziološkoj i propisima o apotekarskoj djelatnosti.

Član 138.

Odjel kao osnovna organizaciona jedinica na nivou specijalizacije mora imati najmanje 10 postelja, te najmanje dva doktora odedene specijalnosti.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, odjel anesteziologije i reanimatologije (jedinica intenzivnog liječenja) mora imati najmanje četiri postelje.

Odjeli u kojima se provodi dijagnostička djelatnost ne moraju imati bolesničke postelje.

Odjel u svom sastavu ima ambulante za pružanje specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite (u dalnjem tekstu: bolnička ambulanta).

Odjel u svom sastavu može imati odsjeke i dnevnu bolnicu.

Član 139.

Odsjek je organizaciona jedinica odjela koja se može organizirati na nivou subspecijalizacije, odnosno na nivou specijalizacije prema anatomskim ili funkcionalnim podjelama.

Odsjek u svom sastavu mora imati najmanje pet kreveta, te uposlenog najmanje jednog doktora sa određenom subspecijalizacijom ili određenom specijalizacijom, u stalnom radnom odnosu.

Član 140.

Dnevna bolnica je organizaciona jedinica odjela za pružanje dijagnostičkih i terapijskih usluga izvanbolničkim pacijentima, za koje je potreban kratkotrajni boravak u bolnici.

Dnevna bolnica mora imati najmanje dvije bolesničke postelje.

Član 141.

Bolnički odjel mora imati:

- bolesničke sobe,
- bolničku ambulantu,
- prostoriju za pripremu i obradu i manje zahvate u skladu sa djelatnošću kojom se odjel bavi,
- prostoriju/e za specifičnu dijagnostiku odjela,
- prostorije za uposlenike,
- prostorije za pohranjivanje čistih/nečistih stvari,
- prostorije za odlaganje medicinskog i drugog otpada i
- prostorije za instrumente i rezervne.

Svaki bolnički odjel mora imati sanitарне čvorove za pacijente i uposlenike, s tim što svaki odjel mora imati kupaonicu za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i najmanje jednom kadom koja ima opremu za transport i kupanje nepokretnih pacijenata.

Na svakom bolničkom odjelu mora postojati prostorija za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Na odjelu je potrebno osigurati kolica sjedeća za prevoz pacijenta i kolica ležeća za prevoz pacijenta, ormari za lijekove i sanitetski materijal, ormari za instrumente i frižider.

Član 142.

U bolesničkim sobama za svaku bolesničku postelju osigurava se površina:

- za novorođenčad i djecu do 2 godine - 4,0 m²
- za djecu od 2 do 6 godina - 4,5 m²
- za odrasle i djecu stariju od 7 godina, odvojeno po spolu, - 5,0 m²
- za odrasle oboljele od zaraznih bolesti - 6,0 m²
- za djecu i odrasle smanjenih funkcionalnih sposobnosti - 6,5 m²
- u jedinici intenzivnog liječenja - 6,5 m² po postelji, a razmak između postelja treba da iznosi 100 cm, udaljenost postelja od zida 60 cm.

Član 143.

Bolničke ambulante moraju ispunjavati uvjete prostora i opreme koji su utvrđeni za specijalističko-konsultativne ordinacije poliklinike.

Prostorija za pripremu i obradu i manje zahvate, kao i prostorija za specifičnu dijagnostiku iz člana 141. ovog pravilnika moraju biti opremljene u skladu sa djelatnošću kojom se odjel bavi.

Član 144.

Bolnički odjel treba imati sobu za izolaciju pacijenata koji su oboljeli ili se sumnja da boluju od zaraznih bolesti.

Soba za izolaciju pacijenata iz stava 1. ovog člana mora imati obavezno zaseban sanitarni čvor.

Član 145.

Bolnički odjel koji obavlja dijagnostičku djelatnost ili drugu medicinsku djelatnost mora ispunjavati uvjete propisane ovim pravilnikom u skladu sa djelatnošću.

2.1. Opća bolnica

Član 146.

Opća bolnica je zdravstvena ustanova koja obavlja najmanje djelatnost hirurgije, interne medicine, pedijatrije, ginekologije i porodiljstva i koja ima posteljne, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagođene svojoj namjeni.

Opća bolnica mora imati organizirane bolničke odjele za djelatnosti iz stava 1. ovog člana, odjel anestezije i reanimatologije, odjel urgentnog zbrinjavanja i hitnog prijema pacijenata, kao i organiziranu sterilizaciju.

Član 147.

Opća bolnica se može osnovati i obavljati zdravstvenu djelatnost ako ispunjava opće uvjete za bolnicu iz čl. 133.-145. ovog pravilnika, te dodatne prostore i medicinsko-tehnicičku opremu kako slijedi:

1. Odjel hirurških djelatnosti mora osigurati i:

- operacionu salu,
- preprostor za pranje ruku,
- prostor za presvlačenje (filter),
- prostor za pripremu pacijenta,
- sobu za budjenje,
- prostor za brzu sterilizaciju,
- sobu za postavljanje i odstranjivanje immobilizacije kod djelatnosti koje istu koriste pri liječenju,
- sanitarni čvor.

Operaciona sala mora imati najmanje sljedeću opremu: sto operacioni, lampa operaciona sa satelitom, nož elektrohirurški, aspirator operacionog polja, rendgen aparat sa TV lancem portabilni, negatoskop, lampa operaciona na stalku, sto za instrumente, kolica za instrumente i hirurške instrumente.

Operaciona sala mora imati opremu propisanu za odjel anesteziofiziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja (anesteziofiziološku opremu za bolnicu).

2. Odjel interne medicine mora za dijagnostiku osigurati najmanje: prostorije za EKG aparat i UZV aparat sa opremom.

U prostoru za bolničko liječenje odjel interne medicine mora osigurati: Ambu balon sa maskama, defibrilator, monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, aparat za respiratornu potporu, inhalacionu i oksigenoterapiju, aspirator vakuum električni, komplet za endotrahealnu intubaciju, pumpu infuzionu, oftalmoskop, glukometar, test trake za brzo određivanje promjena u urinu, visinomjer, platneni metar.

3. Odjel ginekologije i porodiljstva treba imati operacionu salu koja ispunjava uvjete prostora i opreme kao za hiruršku salu, osim pokretnog rendgen aparata, te:

- sobu za porode,
- sobu za porode infektivnih rodilja,
- sobu za intervencije,
- prostor za pripremu rodilja sa sanitarnim čvorom,
- prostoriju za nedonoščad,
- posebnu prostoriju za izolaciju bolesne novorođenčadi.

Usluge mlječne kuhinje mogu biti zajedničke sa odjelom za pedijatriju.

Soba za smještaj rodilje i novorođenčeta treba biti površine od najmanje 16 m², uz dodatnih 8 m² za dodatnu postelju rodilje i postelju novorođenčeta.

Radaona mora imati sljedeću opremu: instrumentarij za ginekološki pregled i pregled trudnica, ultrazvučni aparat, mikroskop, rektoskop, amnioskop, cistoskop, instrumente za male ginekološke zahvate i elektrokauter, pribor za normalni porodaj, instrumentarij za operativno dovršenje abnormalnih i patoloških porođaja (obavezno vakuum aspirator), opremu za reanimaciju i opskrbu novorođenčadi i opremu za opskrbu nedonoščadi, instrumentarij za laparatomije i za veće vaginalne operacije, aparat za endotrahealnu anesteziju, kisik (najmanje u bocama) u radaonici, operacionoj sali i prostorijama za reanimaciju i postoperativnu njegu, kardiotorograf i detektor otkucanja srca čeda, te inkubator za nedonoščad na odjelu porodiljstva.

4. Odjel pedijatrije treba imati i prostor za:

- mlječnu kuhinju s praonicom, sterilizacijom, pripremom i pohranom gotove hrane,
- prostoriju za majke (obavezno za dojilje),
- pokretne kade za kupanje (jedna kada na šest kreveta ako nisu već u sobi izgradene),
- sobu za igru i dnevni boravak djece.

Odjel pedijatrije mora osigurati sljedeću opremu: EKG, monitor za EKG, TA i puls, sa oksimetrijom i kapnografijom, pumpa infuziona, aspirator vakuum električni, gasni analizator, pulski oksimetar, lampa za fototerapiju, inkubator za standardnu njegu, defibrilator za djecu, izvor kisika sa opremom, komplet za endotrahealnu intubaciju, aparat za mjerjenje krvnog pritiska, stalak za infuziju, krevet bolesnički veliki, krevet bolesnički mali, sistem za sterilizaciju, pribor za male hirurške intervencije, sterilizator suhi, frižider, krevet za novorođenčad, inkubator za transport, kolica za lijekove.

5. Odjeli za anesteziofiziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje mogu imati središnju i polivalentnu jedinicu intenzivnog liječenja (JIL).

Opća bolnica mora imati anesteziofiziološku ambulantu, u sklopu koje može biti i ambulanta za liječenje boli, i šest postelja u JIL-u sa najmanje 50% pokrivenošću postelja respiratorima.

Odjel anesteziofiziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja mora imati sobu za izolaciju.

Obavezna oprema JIL-a: respiratori, aparat za sukciju i drenažu, oprema za endotrahealnu intubaciju, infuzijske pumpe i perfuzori, pumpe za torakalnu sukciju monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, defibrilator i bor za centralnu vensku kateterizaciju.

Obavezna anesteziofiziološka oprema u bolnici: aparat za anesteziju sa mogućnošću automatske i ručne ventilacije pluća, aspiracije i kapnografijom, dva isparivača hlapljivih anestetika, stolić za reanimaciju sa defibrilatorom, rezervni cilindri za plinove, oprema za endotrahealnu intubaciju, laringoskop fleksibilni-jedan na svaki operacijski blok, perfuzori, pribor za

centralnu vensku kateterizaciju, monitor za EKG, TA i puls s oksimetrijom i kapnografijom, sistem za grijanje pacijenta i infuziju.

6. Bolnica ima jedinicu za urgentno zbrinjavanje i hitni prijem pacijenta, odnosno jedinstveni prijemni odjel, s potrebnim prostorijama za obradu pacijenta i za zdravstvene radnike (lječnike i medicinske sestre).

Odjel urgentnog zbrinjavanja mora biti smješten u prizemlju bolničke zdravstvene ustanove, te odgovarajuće označen.

Prostor urgentnog zbrinjavanja sastoji se od:

- glavnog prostora zbrinjavanja pacijenata,
- dodatnih prostorija i
- ostalih prostorija.

Na odjelu urgentnog zbrinjavanja telefonski uređaji moraju biti dostupni radnicima. Potrebno je osigurati direktnu vanjsku telefonsku vezu neovisno od bolničke telefonske centrale, odgovarajući oblik komunikacije između odjela urgentnog zbrinjavanja i ostalih organizacionih jedinica bolničke zdravstvene ustanove, te komunikaciju između hitnog medicinskog prijema i hitnih medicinskih pomoći.

Glavni prostor zbrinjavanja pacijenata čine sljedeći prostori i prostorije:

- prostor za trijažu,
- čekaonica,
- prostorija za reanimaciju,
- prostor za zbrinjavanje akutnih i subakutnih pacijenata,
- prostorija za izolaciju,
- prostorija za intervencije i male operacijske zahvate.

Prostorija za trijažu mora sadržavati: stol za pregled sa stepenicama, fokusiranu svjetiljku za pregled i kolica za višestruku namjenu.

Prostorija za reanimaciju mora imati sljedeću opremu: ležaj za reanimaciju, pokretna kolica s opremom za reanimaciju, lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, set za reanimaciju odraslih i djece, defibrilator s monitoringom srčanog ritma i pisačem, monitor za praćenje vitalnih funkcija, pulsni oksimetar za transkutano praćenje, anesteziološki aparat, prenosni uredaj za aspiraciju, set za periferi i centralni venski pristup, set za torakodrenažu, set za konikotomiju, set za prepariranje vene, pokretni stalak za infuziju, negatoskop, pokretni stolić, zidni sat, zidni ormarić, kolica za prevoz medicinske opreme i setova.

Prostor za zbrinjavanje akutnog pacijenta mora imati sljedeću opremu: pokretni ležaj za pacijenta, monitor za praćenje vitalnih funkcija (neinvazivni), EKG aparat, defibrilator s monitoringom srčanog ritma i pisačem, pokretna kolica s lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, komplet za terapiju kisikom, perfuzor, pokretni stalak za infuziju, fokusiranu svjetiljku za pregled i kolica za višestruku namjenu.

U okviru kapaciteta glavnog prostora zbrinjavanja pacijenata mora se osigurati prostorija za izolaciju.

Prostorija za intervencije i male operacijske zahvate mora imati sljedeću opremu: stol za obavljanje operacijskih zahvata, hirurške setove za male operacijske zahvate, kolica s lijekovima i potrošnim medicinskim materijalom, set za reanimaciju odraslih i djece, stropnu lampu za operacijsku salu, pokretna lampa, stolić za hirurški instrumentarij, ormari za skladištenje hirurških setova za male operacijske zahvate, ormari za lijekove, negatoskop i zidni sat.

Dodatni prostori koji se nalaze u sastavu prostora odjela urgentnog zbrinjavanja i hitnog bolničkog prijema su:

- prostorija/e za skladištenje lijekova, potrošnog medicinskog materijala i pokretnе medicinske opreme. U prostoriji za skladištenje lijekova mora biti ormari za lijekove s posebnim dijelom za lijekove koji sadrže droge.
- gipsaonica sa sljedećom opremom: ormari za skladištenje gipsanih zavoja, ormari za skladištenje pribora za imobilizaciju, stol i korito za pripremu gipsa s odgovarajućim odvodom, stol i stolac za imobilizaciju i gipsanje i negatoskop.

Član 148.

Ukoliko opća bolnica pruža usluge iz drugih grana medicine mora ispunjavati uvjete po djelatnostima kako slijedi:

1. Odjel ortopedije treba imati:
  - prostoriju za postavljanje i uklanjanje imobilizacije,
  - prostor za uzimanje mjera i probe ortopedске tehnike,
  - prostor za male operativne ortopedске zahvate koji mogu biti samo u lokalnoj anesteziji.
2. Odjel ortopedije treba imati operacionu salu sa opremom za opću hirurgiju, te imati i: sto operacioni ortopedski ekstenzioni, aparat za sječenje metala, bušilicu motornu, aparat za oštrenje instrumenata, testera motorna, set za operativne zahvate na kostima.
3. Odjel oftalmologije treba imati na raspolaganju operacionu salu i prostor za male operativne zahvate koji mogu biti samo u lokalnoj anesteziji, opremljen u skladu sa članom 101. ovog pravilnika uz dodatak operacionog mikroskopa.
4. Odjel otorinolaringologije treba imati na raspolaganju operacionu salu i prostoriju za manje operativne zahvate samo u lokalnoj anesteziji, s predprostorom za pranje ruku i opremu u skladu članom 99. ovog pravilnika.
5. Odjel infektologije treba imati i prostoriju za laboratorijske priručne analize i uzimanje materijala i ambulantu s čekaonicom za pregled infektoloških pacijenta pri čemu ambulanta mora imati izolacijski boks koji omogućava direktn ulaz izvana.
6. Odjel dermatovenerologije treba imati i prostor za mikroskopski pregled sa opremom.
7. Odjel neurologije treba imati i prostoriju sa EEG uredajem.
8. Na odjelu psihijatrije, u dijelu koji je zatvorenog tipa vrata i prozori moraju biti osigurani. Odjel psihijatrije treba imati i prostorije za rad sa grupama.
9. Odjel fizikalne medicine i rehabilitacije treba imati:
  - prostoriju za obavljanje fizikalne terapije ili dovoljan broj prostorija za različite oblike fizikalne terapije (kineziterapiju, elektroterapiju, radnu terapiju, manuelnu masažu) sa pripadajućom opremom, te s odvojenim prostorom za presvlačenje i odlaganje garderobe pacijenta,

- za hidroterapiju, potrebna je posebna prostorija s odgovarajućim instalacijama tople i hladne vode, s najmanje jednom kadom, i pripadajućom opremom,
- ukoliko se uz fizikalnu terapiju obavlja i radna terapija, potrebna je posebna prostorija za radnu terapiju za odrasle i djecu sa pripadajućom opremom.

Član 149.

Dijagnostički odjeli (radiološka, laboratorijska i druga dijagnostika) moraju ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene ovim pravilnikom za polikliniku, ukoliko citološku, mikrobiološku i biohemiju dijagnostiku opća bolnica ne ostvaruje na osnovu ugovora sa drugom zdravstvenom ustanovom saglasno članu 102. stav 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Član 150.

Na svim odjelima i u ordinacijama koje rade s instrumentima koji se steriliziraju potrebno je organizirati sterilizaciju.

Način organizacije rada, prostor, medicinsko-tehnička oprema i kadrovi ovise o vrsti zdravstvene ustanove i postupcima sterilizacije koji se u skladu s tim moraju primjenjivati.

Za centraliziranu sterilizaciju potrebno je imati:

- sobu za prihvat i pranje instrumenata,
- prostoriju za dezinfekciju instrumenata,
- prostoriju za pripremu rublja i instrumenata za sterilizaciju,
- prostoriju za pripremu rukavica,
- prostor za sterilizaciju,
- prostor za spremanje sterilnog materijala.

Ukupna površina prostora za sterilizaciju koja je centralizirana određena je indeksom 0,5 m² po bolesničkoj postelji.

Oprema je uvjetovana postupcima sterilizacije koji se obavljaju u toj zdravstvenoj ustanovi, a normirana na osnovu JST (jedinice sterilizacije koja označava količinu materijala za sterilizaciju volumena 54 litre ili paketa dimenzija 60x30x30).

Član 151.

Bolnica pri pojedinim odjelima može organizirati rad po principu dnevne bolnice.

Za djelatnost iz stava 1. ovog člana, bolnica mora imati prostoriju za smještaj pacijenta.

U bolnici koja obavlja i psihoterapiju potrebno je osigurati dodatnu prostoriju od najmanje 20 m² sa sjedećim mjestima.

Dnevne bolnice u čijim se jedinicama priručno priprema i dijeli hrana pacijentima osiguravaju za to posebnu prostoriju, odnosno prostorije ovisno o potrebama pacijenta (priručna kuhinja).

Kuhinja iz stava 4. mora imati opremu prema svojoj namjeni i to: odgovarajući stol, električno ili plinsko kuhalo, hladnjak, potrebno posuđe, kuhinjsku vagu, ormari za spremanje posuda i trosjeljni sudoper za pranje, dezinfekciju i ispiranje, te ocijednu površinu za sušenje posuda.

Član 152.

Opća bolnica može se osnovati i obavljati specijalističko-konsultativnu i stacionarnu djelatnost, ukoliko na minimalni broj postelja (40) u pogledu kadra ima najmanje:

- u internoj medicini i pedijatriji: dva doktora medicine specijaliste iz odgovarajuće grane medicine i osam medicinskih sestara – tehničara, od

čega 12% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara-tehničara, u svakoj oblasti;

- u općoj hirurgiji i ginekologiji i akušerstvu: dva doktora medicine specijaliste iz odgovarajuće grane medicine i osam medicinskih sestara – tehničara, od čega 12% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara-tehničara, u svakoj oblasti, a za svaku operacionu salu još po jednu medicinsku sestruru - tehničaru za poslove instrumentarke i medicinsku sestruru-tehničaru za asistenciju instrumentarki;

- odjel anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja mora osigurati:

dva doktora medicine specijaliste anesteziologije i reanimatologije, jednu medicinsku sestruru-tehničaru educiranu za anesteziološkog tehničara na jednu operacionu salu, a za jedinicu intenzivnog liječenja: jedna medicinska sestra-tehničar na dvije postelje za osam sati radnog vremena, od čega je od ukupnog broja medicinskih sestara-tehničara 15% sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/viših medicinskih sestara;

- za radioološku dijagnostiku mora osigurati uvjete kadra utvrđene za polikliniku;
- za usluge medicinsko-biohemijskog laboratorija, ukoliko usluge istog nisu ugovorene s drugom zdravstveno ustanovom: jednog specijalistu medicinske biohemije ili jednog specijalistu biohemije ili jednog diplomiranog inženjera medicinske biohemije, jednog diplomiranog inženjera medicinsko-laboratorijske dijagnostike, dva laboratorijska tehničara sa srednjom stručnom spremom i dvije pralje laboratorijskog posuda;
- za citološku, mikrobiološku i patološku dijagnostiku bolnica mora ispunjavati uvjete kadra utvrđene za polikliniku, ukoliko ove djelatnosti nisu ugovorene s drugom zdravstvenom ustanovom;
- za poslove sterilizacije: jedna sestra bachelor sestrinstva/viša medicinska sestra-tehničar posebno educirana za poslove sterilizacije i dva pomoćna radnika na svakih 50 JST;
- za transfuziološku i apotekarsku djelatnost mora osigurati kadar u skladu sa posebnim propisima.

Ukoliko opća bolnica pruža usluge iz drugih grana medicine mora upošljavati najmanje po dva doktora medicine specijaliste odgovarajuće grane medicine i odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara, fizioterapeuta i drugih zdravstvenih radnika sa visokom/višom i srednjom stručnom spremom, kao i odgovarajući broj zdravstvenih saradnika.

2.2. SPECIJALNA BOLNICA

Član 153.

Specijalna bolnica je zdravstvena ustanova za specijalističko-konsultativno i bolničko liječenje određenih bolesti ili određenih dobnih skupina stanovništva, i ima posteljne, dijagnostičke i druge mogućnosti prilagodene svojoj namjeni.

Član 154.

Specijalna bolnica mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17. ovog pravilnika i opće uvjete za bolnicu iz čl. 133.-145. ovog pravilnika.

Pored uvjeta iz stava 1. ovog člana, specijalna bolnica koje se bavi specijalističko-konsultativnim i bolničkim liječenjem određenih bolesti ili određenih dobnih grupa stanovništva mora ispunjavati uvjete prostora, opreme i kadra definirane ovim pravilnikom za sekundarni nivo zdravstvene zaštite odredene specijalnosti.

Član 155.

Ukoliko specijalna bolnica obavlja i tercijarnu zdravstvenu zaštitu iz djelatnosti za koju je registrirana, mora ispunjavati uvjete iz člana 99. stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

3. LJEĆILIŠTE

Član 156.

Lječilište je zdravstvena ustanova u kojoj se prirodnim ljekovitim izvorima provodi preventivna zdravstvena zaštita, specijalistička i bolnička rehabilitacija.

Za osnivanje i rad, lječilište mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 157.

Za obavljanje djelatnosti lječilište mora imati najmanje:

- prostor za prijem pacijenata,
- prostorije za iskoriščavanje prirodnog ljekovitog faktora,
- prostorije za fizikalni tretman i rehabilitaciju,
- bolesničke sobe,
- prostorije za specijalističko-konsultativnu djelatnost,
- prostore za opskrbu čistim rubljem i sterilnim materijalom,
- prostor za opskrbu lijekovima,
- prostor za pohranu medicinske dokumentacije,
- prostorije za prijem, skladištenje, obradu i izdavanje hrane.

Lječilište mora imati:

- sanitarne čvorove za pacijente i uposlenike,
- kupaonice za pacijente s odgovarajućim brojem tuševa i kadama koje imaju opremu za transport i kupanje nepokretnih pacijenata, sa prostorom za odlaganje, pranje i dezinfekciju noćnih posuda.

Član 158.

Lječilište mora imati sljedeću opremu:

- opremu liječničke ordinacije u skladu sa članom 107. ovog pravilnika,
- opremu prostorija za pripremu i aplikaciju prirodnih ljekovitih faktora koja mora odgovarati propisima o tehničkoj sigurnosti i zaštiti okoliša,
- odgovarajuću opremu za fizikalni tretman i rehabilitaciju i
- kolica sjedeca i ležeća za prevoz pacijenta.

Lječilište mora osigurati sanitetski prevoz.

Član 159.

Lječilište za osnivanje i rad mora upošljavati najmanje jednog liječnika odgovarajuće specijalnosti, četiri medicinske sestre-tehničara srednje stručne spreme i jednu sestru-tehničaru bachelora sestrinstva/višu medicinsku sestru, jedan diplomirani/viši fizioterapeut, dva fizioterapeuta srednje stručne spreme, jedan radni terapeut, te odgovarajući broj tehničkog i pomoćnog osoblja.

4. ZAVOD

Član 160.

Zavod je specijalizirana zdravstvena ustanova u kojoj se obavlja specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita, uz

posebnu djelatnost medicinske tehnologije, kao i određena medicinska ispitivanja.

Član 161.

Za osnivanje i rad zavod mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 162.

Imajući u vidu registriranu djelatnost, zavod u pogledu prostora, opreme i kadra mora ispunjavati najmanje uvjete utvrđene za specijalističko-konsultativnu djelatnost za polikliniku.

V. FEDERALNI I KANTONALNI ZDRAVSTVENI ZAVODI

Član 163.

Federalni i kantonalni zdravstveni zavodi su zdravstvene ustanove koje obavljaju djelatnost iz člana 43. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Federalni zdravstveni zavodi su:

- Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine i
- Zavod za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine.

Kantonalni zdravstveni zavodi su:

- zavod za javno zdravstvo kantona,
- zavod za medicinu rada kantona,
- zavod za bolesti ovisnosti kantona i
- zavod za sportsku medicinu kantona

1. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 164.

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federalni zavod za javno zdravstvo) je zdravstvena ustanova za obavljanje javnozdravstvene djelatnosti na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 165.

Za osnivanje i rad Federalni zavod za javno zdravstvo mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 166.

Federalni zavod za javno zdravstvo u pogledu prostora mora imati sljedeće:

- prostor za djelatnost epidemiologije (prostorije za obavljanje epidemiološke djelatnosti za zarazne bolesti, hronične masovne nezarazne bolesti i vođenje populacionih registara, te prostorije za skladištenje opreme i sredstava za protuepidemijsko djelovanje),
- prostor za obavljanje poslova socijalne medicine sa organizacijom i ekonomikom zdravstvene zaštite i vođenje pripadajućih javnozdravstvenih registara i izvještaja,
- prostor za djelatnost zdravstvene statistike,
- prostori za promociju zdravlja i medicinske edukacije,
- prostor za djelatnost zdravstvene ekologije (prostori za osnovne analize i prostori za specijalizirane analize),
- prostori za mikrobiološki laboratorij,
- prostori za djelatnost zaštite od zračenja,
- prostori Centra za zdravstveni menadžment,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Član 167.

Federalni zavod za javno zdravstvo za obavljanje djelatnosti propisanih zakonom mora osigurati odgovarajuću opremu za praćenje, analizu, nadzor i naučno istraživanje zdravstvenog stanja stanovništva, zdravstvene ispravnosti hrane za ljude i životinje i predmeta opće upotrebe, uzroka pojave i širenja zaraznih i nezaraznih bolesti, uticaja ekoloških faktora na zdravlje i zaštitu od zračenja.

Za epidemiološku djelatnost, pored standardne opreme, potrebno je osigurati opremu za skladištenje i čuvanje imunobioloških preparata (hladne komore, rashladni uređaji, oprema za monitoring hladnog lanca).

Za terenski rad se mora osigurati odgovarajući broj prevoznih sredstava, te posebno vozilo sa rashladnom komorom.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati računarsku opremu sa serverom.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati odgovarajući medicinsko-tehnički i drugu opremu po pojedinim djelatnostima, te dodatnu opremu prema stručnim zahtjevima.

Član 168.

Federalni zavod za javno zdravstvo mora osigurati potreban broj zdravstvenih i nezdravstvenih radnika, odnosno stručnih timova ovisno o vrsti pojedinih djelatnosti, te srazmjerne opsegu svog djelovanja.

2. ZAVOD ZA TRANSFUZIJSKU MEDICINU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 169.

Zavod za transfuzijsku medicinu Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federalni zavod za transfuzijsku medicinu) je zdravstvena ustanova koja obavlja transfuzijsku djelatnost na teritoriju Federacije, u skladu sa Zakonom o krvi i krvnim sastojcima.

Član 170.

Za osnivanje i rad Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 171.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu u pogledu prostora mora imati sljedeće:

- prostor za prikupljanje krvi,
- prostor za centralni prijem doza i uzoraka krvi,
- prostor za čuvanje, distribuciju krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za elektroničku obradu podataka, dokumentaciju i hemovigilancu,
- laboratorij za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davatelja sa izdvojenom ordinacijom za trudnice,
- laboratorij za testiranje uzoraka krvi davatelja na markere krvlju prenosivih bolesti,
- prostor za pripremu krvnih sastojaka,
- prostor za čuvanje krvi i krvnih sastojaka u formi hladnih komora sa agregatom i sistemom zvučnog i svjetlosnog alarma,
- prostor za poslove osiguranja i kontrole kvalitete krvi i krvnih sastojaka,
- liječničku ordinaciju/savjetovalište za dobrovoljne davatelje krvi,
- laboratorij za detekciju koagulacionih poremećaja sa ordinacijom,

- prostor za ambulantni tretman pacijenata sa koagulacionim poremećajima
- laboratorij za tkivnu tipizaciju,
- laboratorij za molekularnu imunogenetsku dijagnostiku,
- prostor za hemoferezu i krioprezervaciju,
- prostor za edukaciju i naučno-istraživački rad i
- administrativne i zajedničke prostore.

Prostori iz stava 1. ovog člana treba da omoguće neometano funkcioniranje opreme.

U jednom prostoru se može izvoditi više postupaka ukoliko je osigurana fizička i funkcionalna odvojenost na način da omogućavaju neometano izvođenje postupaka.

Član 172.

Prostor za prikupljanje krvi obuhvata:

- čekaonicu za davatelje,
- prostor za prijem, upis i anketiranje davatelja,
- prostoriju za liječnički pregled,
- prostor za prikupljanje krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za afereze,
- prostoriju za odmor davatelja,
- priručno skladište materijala,
- sanitarni čvor za davatelje,
- prostor i sanitarni čvor za osoblje,
- prostor za dežurno osoblje.

Član 173.

Prostor za centralni prijem doza i uzoraka krvi mora biti podijeljen na preprostor za odlaganje doza i uzoraka krvi i prostor za elektronski upis zaprimljenih doza i uzoraka krvi.

Prostor treba biti organiziran tako da osigura nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Član 174.

Prostor za čuvanje, distribuciju krvi i krvnih sastojaka obuhvata sljedeće:

- prostor za prijem krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za čuvanje krvi i krvnih sastojaka,
- prostor za pripremu sastojaka za transport,
- prostor za distribuciju i izdavanje krvi i krvnih sastojaka.

Prostori za čuvanje krvi i krvnih sastojaka trebaju biti odvojeni i u slijedu na način da osiguravaju nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Veličina prostora za čuvanje krvi i krvnih sastojaka ovisi o broju hladnjaka, ledenica, agitatora trombocita koji omogućavaju nesmetano i kvalitetno čuvanje dnevno uzetih doza krvi i proizvedenih krvnih sastojaka.

Prostor za distribuciju i izdavanje krvi i krvnih sastojaka obuhvaća prostor za vođenje dokumentacije, prijem zahtjeva za krv i krvne sastojke, prijem uzoraka za testiranje i distribuciju, odnosno izdavanje krvi i krvnih sastojaka.

Prostori za prijem zahtjeva za krv i krvne sastojke i uzoraka krvi, prostor za prijem krvnih sastojaka, te prostor za izdavanje krvnih sastojaka trebaju biti uvezani na način da se osigura nesmetano odvijanje procesa rada u svim njegovim fazama.

Član 175.

Prostor za elektronsku obradu podataka, dokumentaciju i hemovigilance mora biti izdvojen i zaštićen od neovlaštenog pristupa.

Član 176.

Prostor laboratorijskog za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davatelja mora biti odvojen od prostora

laboratorija za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi bolesnika i trudnica.

Laboratorij za imunohematološko ispitivanje mora imati izdvojenu ambulantu za trudnice.

Član 177.

Prostori laboratorija za testiranja na krvlju prenosive bolesti uzoraka krvi davalca moraju biti izdvojeni od laboratorija za ispitivanje i testiranja na krvlju prenosive bolesti uzoraka krvi bolesnika i trudnica.

Član 178.

Prostor za pripremu krvnih pripravaka mora biti funkcionalno podijeljen na:

- dio za centrifugiranje,
- dio za razdvajanje krvi na krvne pripravke,
- dio za finalizaciju (obilježavanje) krvnih pripravaka i
- dio za inaktivaciju patogena u krvi i krvnim pripravcima.

Veličina prostora za centrifugiranje treba biti razmjerna broju centrifuga, te mora omogućavati nesmetanu pripremu za ostale postupke proizvodnje krvnih pripravaka.

Član 179.

Prostor za hemoferezu i krioprezervaciju mora biti funkcionalno podijeljen na:

- prostor za izvođenje svih vidova donorske hemofereze,
- prostor za izvođenje svih vidova terapijske hemofereze i
- prostor za krioprezervaciju.

Član 180.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati medicinsko-tehničku opremu koja omogućava da se krv i krvni sastojci kontinuirano proizvode u obliku koji zadovoljava postojeće standarde sigurnosti i kvalitete i njihovu namjenu, te da se laboratorijske aktivnosti dosljedno provode i kontroliraju u skladu sa zahtjevima kvaliteta.

Oprema koja se upotrebljava u postupcima prikupljanja, testiranja, prerade, čuvanja, distribucije krvi i krvnih sastojaka treba biti validirana, mjerena i održavana u skladu s njenom namjenom.

Član 181.

Oprema Federalnog zavoda za transfuzijsku medicinu u smislu količine treba odgovarati broju uzetih doza krvi i krvnih sastojaka i/ili proizvedenih doza krvnih sastojaka, vrsti i metodama ispitivanja i mogućnosti tehničkog održavanja.

Oprema, u najvećoj mogućoj mjeri, treba omogućavati sigurno izvođenje svih postupaka u transfuzijskom procesu.

Član 182.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu, za prikupljanje krvi davalca, mora imati najmanje sljedeću opremu: aparat za brzo određivanje hemoglobina davalca, mobilne krevete za uzimanje krvi, stabilne krevete za uzimanje krvi, automatske vage miješalice za uzimanje krvi, električne zavarivače plastičnih sistema, hladnjak na + 4°C za smještaj uzete krvi i čuvanje tokom ispitivanja, transportne sanduke s praćenjem temperature, sistem za hlađenje uzete krvi na 22°C, kombibus za prevoz ekipa, vozilo za potrebe Zavoda, specijalno vozilo za rad mobilnih ekipa na terenu, terenska računala s pisačima, računalni terminal za registraciju davalca u prostoru jedinice, stanični separator (stanice, plazma), aparat za mjerjenje krvnoga tlaka, termometar, medicinske slušalice i reanimacijski kovčeg.

Član 183.

Za centralni prijem doza i uzoraka krvi prikupljenih od dobrovoljnih davalaca, Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje jedan računalni terminal.

Član 184.

Za preradu, čuvanje i distribuciju krvi i krvnih sastojaka Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: centrifuge s priborom za centrifugiranje doza krvi, automatske centrifuge sa hlađenjem, tehnika za centrifugiranje i filtriranje krvi i krvnih sastojaka, automatski sistem za razdvajanje krvnih sastojaka, agitator za koncentrate trombocita, vage za tariranje, vage za vaganje krvnih pripravaka, hladnjak za čuvanje i izdavanje pripravaka na +4°C, zamrzivač za čuvanje sveže smrznute plazme na -30°C, zamrzivač za brzo zamrzavanje plazme na -40°C, karantensko skladište pripravaka na +4°C, karantensko skladište pripravaka na -30°C, hladnu komoru za čuvanje plazme za preradu na -40°C, plazmaekstraktor, siler, aparat za sterilno spajanje plastičnih sistema, zavarivače plastičnih sistema, stalak za leukofiltraciju, kolica za prevoz krvi i krvnih sastojaka, terensko računalo, računalo, računalni terminal za unos proizvodnje krvnih pripravaka, računalni terminal za finalizaciju i obilježavanje krvnih pripravaka, računalni terminal za prijem narudžbi za krvne pripravke, računalni terminal za izdavanje krvnih pripravaka, pisač naljepnica za obilježavanje krvnih pripravaka i laboratorijskih brojeva, tehniku za inaktivaciju patogena u krvi i krvnim pripravcima.

Član 185.

Za imunohematološko ispitivanje uzoraka krvi davalca Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: laboratorijsku stolnu centrifugu za epruvete, sistem za manualni rad u mikrokarticama, sistem za automatizirano određivanje ABO, RhD krvnih grupa, i ostalih krvnogrupnih antigena preglednih ispitivanja, termostat/kupelj, hladnjak na +4°C za čuvanje reagencija, hladnjak na +4°C za čuvanje uzoraka krvi davalca tokom ispitivanja, zamrzivač na -25°C za čuvanje uzoraka, računalo, računalni terminal, računalni server (uredaji mogu biti dijeljeni s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu), pipetor, stalak za kartice i epruvete.

Član 186.

Za ispitivanje na markere krvlju prenosivih bolesti davalca krvi, Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati najmanje: stolnu centrifugu, automatski pipetor, automatski analizator, automatizirani NAT sistem, hladnjak na +4°C za čuvanje reagenasa, hladnjak na +4°C za čuvanje uzoraka, zamrzivač na -25°C za čuvanje uzoraka, zamrzivač na -30°C, zamrzivač na -80°C za čuvanje uzoraka, sistem za arhiviranje, računalo, računalni terminal, računalni server (uredaji mogu biti dijeljeni s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu), destilator.

Član 187.

Laboratorij za molekularnu imunogenetiku mora imati sljedeću opremu: hladnjak na +4°C, hladnjak na -20°C, zamrzivač na -80°C za čuvanje uzoraka, invertni mikroskop, fluoroanalizator, termomikser, električna vaga, UV iluminator, kada za elektroferezu, sterilni kabineti, PCR-5, osobno računalo, računalni terminal, računalni server (uredaj može biti dijeljen s drugim transfuzijskim djelatnostima u Zavodu).

Član 188.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu u laboratoriju za osiguranje i kontrolu kvalitete mora imati sljedeću opremu: hematološki analizator, protočni citometar, pH-metar, mješalica

za uzorku, stolnu centrifugu, svjetlosni mikroskop, fotometar, garniture etalonskih utega Mettler klase F1, precizna vaga, hladnjak na +4°C L, hladnjak na 30°C, stalak za pipete, pipete, HemoCue LOW hemoglobin, računalni terminal i računalo.

Član 189.

Laboratorij za detekciju koagulacionih poremećaja sa izdvojenom ambulantom i prostor za ambulantni tretman pacijenata sa koagulacionim poremećajima moraju imati sljedeći opremu: automatski hemostatski analizator niskog i visokog kapaciteta, poluautomatski hemostatski analizator, agregometar, tromboelastograf, aparat za krvne slike, centrifuga, vodenog kupatila, frižider, frižider sa komorom za duboko zamrzavanje, Light cycler, Elisa analizator i računalo.

Član 190.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu u prostoru za hemoferezu i krioprezervaciju mora imati sljedeći opremu: automatizirani sistem za aferezu, automatizirani sistem za terapeutsku aferezu i kolekciju mononuklearnih ćelija (MNC), aparat za selekciju ćelija, aparat za programirano zamrzavanje biološkog materijala, sistem za krioprezervaciju i čuvanje biološkog materijala, frižider na +4°C, siler, računalo.

Član 191.

Federalni zavod za transfuzijsku medicinu mora imati u stalnom radnom odnosu najmanje:

- 15 doktora medicine, specijalista transfuzijske medicine,
- jedan specijalista kontrole lijekova,
- jedan specijalista medicinske biohemije,
- četiri doktora medicine,
- šest biologa (diplomirani biolog, bachelor biologije, magistar struke /biolog/)
- dva diplomirana inženjera elektrotehnike, smjer informatika,
- četiri uposlenika visoke stručne spreme društvenog smjera (dipl. scr, dipl. sociolog, dipl. psiholog i sl.),
- četiri diplomirana inženjera laboratorijsko-medicinske dijagnostike,
- sedam medicinskih sestara-tehničara bachelor sestrinstva/više stručne spreme,
- 25 medicinskih sestara-tehničara srednje stručne spreme,
- odgovarajući broj nezdravstvenih radnika visoke i srednje stručne spreme i
- pomoćno osoblje.

3. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KANTONA

Član 192.

Zavod za javno zdravstvo kantona je zdravstvena ustanova koja obavlja javnozdravstvenu djelatnost za područje kantona.

Član 193.

Za osnivanje i rad zavod za javno zdravstvo kantona mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 194.

Zavod za javno zdravstvo kantona u pogledu prostora mora imati najmanje sljedeće:

- prostor za djelatnost epidemiologije,
- prostor za djelatnost socijalne medicine sa organizacijom i ekonomikom zdravstvene zaštite,
- prostor za djelatnost higijene i zdravstvene ekologije,

- prostore mikrobiološkog laboratorija (sanitarna i/ili medicinska mikrobiologija za vanbolničke pacijente),
- prostor za promociju zdravlja i medicinske edukacije,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Član 195.

Zavod za javno zdravstvo kantona za obavljanje poslova propisanih zakonom mora osigurati potrebnu medicinsko-tehničku opremu po pojedinim djelatnostima.

Zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati računarsku opremu sa serverom.

Za terenski rad zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati odgovarajući broj prevoznih sredstava.

Član 196.

Zavod za javno zdravstvo kantona mora osigurati odgovarajući broj zdravstvenih i nezdravstvenih radnika odnosno stručnih timova srazmjerno opsegu svog djelovanja za potrebe stanovništva kantona za čije područje je osnovan.

4. ZAVOD ZA MEDICINU RADA KANTONA

Član 197.

Zavod za medicinu rada kantona je zdravstvena ustanova za obavljanje djelatnosti specifične zdravstvene zaštite radnika na području kantona.

Član 198.

Za osnivanje i rad zavod za medicinu rada kantona mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2-17. ovog pravilnika.

Član 199.

Zavod za javno zdravstvo kantona u pogledu prostora mora imati najmanje sljedeće:

- prostor za najmanje dvije ordinacije,
- prostore za funkcionalnu dijagnostiku,
- prostoriju za psihološko testiranje,
- sobu liječnika specijalista medicine rada,
- prostor priručnog laboratorija,
- prostorija za prateće službe administrativno-finansijskih poslova.

Član 200.

Ordinacija medicine rada mora ispunjavati uvjete prostora i opreme utvrđene za djelatnost specifične zdravstvene zaštite radnika za primarni nivo zdravstvene zaštite.

Zavod za medicinu rada kantona mora osigurati i sljedeću opremu: opremu za antropometriju, dinamometar, hronometar, EKG aparat, Holter monitor za EKG, Holter monitor za TA, oprema za ergometriju-ergo bicikl ili pokretna traka sa elektrokardiografskim monitorom i pisacem, defibrilator sa elektrokardiografskim monitorom, oftalmoskop, aparat za mjerjenje kožne temperature (dermotermometar), opremu za psihofiziologiju rada, aparati za psihotehnička ispitivanja (reakciometar).

Pored opreme iz stava 2. ovog člana, u ovisnosti o vrsti i obimu djelatnosti koju obavlja zavod za medicinu rada kantona treba imati i sljedeći opremu: bodipletizograf, aparat za izvođenje bronho-provokacionih testova, gasni analizator, aparat za ispitivanje nervusa vestibularisa, elektronistagmograf, aparat za ispitivanje sluha, aparat za kompjuterizirano vidno polje, aparat za biomikroskopiju, adaptometar, kompjuterizirani refraktometar, hromatograf gasni sa masenim detektorom (GC/MS), hromatograf gasni (GC), hromatograf tečni (HPLC), spektrofotometar apsorpcioni atomski, spektrofotometar sa

protočnom kivetom UV-VIS, aparat automatski sa kompletom sondi za kontinuirano ispitivanje hemijskih štetnosti, pumpu električnu za uzimanje uzoraka zraka, pumu za uzimanje bioloških uzoraka, aparat za demineralizaciju i destilaciju vode, frižideri, centrifuge, vage analitičke i tehničke, opremu za homogenizaciju i ekstrakciju, dermotermometar, kapilaroskop, digitalni termometar, digitalni higrometar, digitalni anemometar, globus termometar, mikroskop binokularni fazno-kontrastni, aparat i pripadajuću opremu za mjerjenje buke, aparat i pripadajuću opremu za mjerjenje vibracija, luksmetar, digitalni aparat i pripadajuću opremu za uzimanje uzorka zraka i određivanje aerozagadenja u radnoj sredini, izolacionu komoru za audiometriju, ultrazvučni aparat sa linearном i konveksnom sondom, ultrazvučni denzitometar, brojač radioaktivnosti, računarsku opremu sa mogućnošću priključenja na mrežu i odgovarajućim perifernim uređajima.

Član 201.

Zavod za medicinu rada kantona koji obavlja zdravstvenu djelatnost iz neke druge oblasti mora ispunjavati uvjete utvrđene ovim pravilnikom za sekundarnu zdravstvenu zaštitu.

Član 202.

Zavod za medicinu rada kantona može se osnovati i obavljati zdravstvenu djelatnost ako u pogledu kadra ima najmanje: pet doktora medicine specijaliste medicine rada, jednu diplomiranu/višu medicinsku sestru-tehničara i pet medicinskih sestara-tehničara, kao i jednog psihologa.

Ako zavod iz stava 1. ovog člana ima organizirano obavljanje specijalističko - konsultativne djelatnosti, osigurava najmanje po jednog doktora medicine odgovarajuće specijalnosti i jednu medicinsku sestru-tehničara u svakoj oblasti.

5. ZAVOD ZA BOLESTI OVISNOSTI KANTONA

Član 203.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona je specijalizirana zdravstveno-socijalna ustanova koja se bavi prevencijom, liječenjem i rehabilitacijom ovisnika.

Član 204.

Za osnivanje i rad zavod za bolesti ovisnosti kantona mora ispunjavati sanitarno –tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2.-17, kao i opće uvjete za bolnicu iz čl.133.-145. ovog pravilnika, izuzev uvjeta za transfuzijsku djelatnost.

Za djelatnost dnevne bolnice zavod za bolesti ovisnosti kantona mora imati adekvatan prostor za provođenje individualnog tretmana i grupnih oblika rada sa ovisnicima, kao i prostor za supstitucionu terapiju za opijatske ovisnike.

Prostor za supstitucionu terapiju za opijatske ovisnike iz stava 2. ovog člana obuhvata:

- prijemni punkt sa ambulantom,
- prostoriju za podjelu medikamenta,
- ljekarsku ordinaciju,
- kancelariju za psihologa i socijalnog radnika,
- prostoriju za organiziranje grupne terapije,
- sanitarni čvor za pacijente i osoblje (odvojeno po spolu),
- ostavu,
- čajnu kuhinju,
- čekaonicu i
- garderober.

Dnevna bolnica u kojoj se priprema i dijeli hrana pacijentima osigurava posebnu prostoriju, odnosno prostorije, ovisno o potrebama pacijenata (priručna kuhinja) sa odgovarajućom opremom.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona mora osigurati sanitetski prevoz.

Član 205.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona, pored opreme propisane ovim pravilnikom za sekundarni nivo zdravstvene zaštite, za djelatnost psihijatrije mora osigurati i prateću tehničku opremu.

Član 206.

Zavod za bolesti ovisnosti kantona mora upošljavati najmanje pet doktora medicine specijalista neuropsihijatrije/psihijatrije i odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara u zvanju bachelor sestrinstva/višom stručnom spremom i srednjom stručnom spremom, okupacionih terapeuta, kao i odgovarajući broj zdravstvenih saradnika.

6. ZAVOD ZA SPORTSKU MEDICINU KANTONA

Član 207.

Zavod za sportsku medicinu kantona je zdravstvena ustanova za obavljanje specifične zdravstvene zaštite sportista za područje jednog ili više kantona (u daljnjem tekstu: Zavod sportske medicine).

Član 208.

Za osnivanje i rad Zavod sportske medicine mora ispunjavati sanitarno-tehničke i higijenske uvjete iz čl. 2. -17. ovog pravilnika.

Član 209.

Zavod sportske medicine u pogledu prostora mora imati sljedeće:

- prostor za najmanje dvije ordinacije,
- prostore za funkcionalnu dijagnostiku,
- prostoriju za psihološko testiranje,
- prostorije za rehabilitaciju oboljelih i ozlijedjenih sportista,
- sobu liječnika specijalista sportske medicine/medicine rada i sporta,
- priručni laboratorij i
- prostoriju za obavljanje administrativnih poslova.

Član 210.

Ordinacija iz člana 209. alineja jedan ovog pravilnika mora ispunjavati uvjete opreme za djelatnost specifične zdravstvene zaštite sportista.

Član 211.

Zavod sportske medicine može se osnovati i obavljati zdravstvenu djelatnost ako u pogledu kadra ima najmanje: dva doktora medicine specijaliste sportske medicine/medicine rada i sporta, odgovarajući broj medicinskih sestara-tehničara sa visokom/višom i srednjom stručnom spremom, okupacionih terapeuta, kao i odgovarajući broj zdravstvenih saradnika.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 212.

Zdravstvene ustanove primarne zdravstvene zaštite dužne su u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika uskladiti svoj rad sa odredbama istog.

Član 213.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-1596/12

08. marta 2012. godine

Sarajevo

Ministar

Prof. dr. **Rusmir Mesihović**, s. r.